

Đồ án Cuối kì môn Mô Hình Thống Kê Tuyết Tính
Nâng Cao

Seoul Bike Data Processing

Nhóm D*

*Hồ Phạm Nghĩa Phương, Đàm Thị Hà, Đoàn Thị Kỳ Duyên, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

Mục lục

Nguồn gốc dữ liệu	3
Các mục tiêu phân tích cần đạt được	3
Các phương pháp phân tích và chiến lược cho mỗi mục tiêu đề ra	4
Nhập dữ liệu	4
Cấu trúc dữ liệu	4
Trực quan hóa	5
Làm sạch dữ liệu	14
Giá trị khuyết	14
Giá trị ngoại lai	14
Kiểm tra dấu hiệu ngoại lai đơn biến	15
Kiểm tra dấu hiệu ngoại lai nhiều chiều	24
Lọc dữ liệu bằng giá trị chuẩn hóa và khoảng cách Mahalanobis . .	24
Kiểm tra lại giá trị ngoại lai đơn biến	25
Kiểm tra lại giá trị ngoại lai nhiều chiều	35
Kiểm tra lại phân phối trước và sau khi làm sạch outlier	36
Xây dựng mô hình	54
Kiểm tra phân phối của dữ liệu	54
Khai báo thư viện	54
Xây dựng mô hình Poisson	54
Ma trận hiệp phương sai của các ước lượng hệ số được truy xuất bởi hàm vcov():	57
Kiểm định từng hệ số:	60
Khoảng tin cậy cho hệ số và tỷ số cược chênh lệch:	61
So sánh mô hình:	61
Kiểm tra giả định $\mathbb{E}[Y] = Var[Y]$ cho mô hình 2	63
Kiểm tra overdispersion	63
Khai báo thư viện	64
Xây dựng mô hình Quasi-Poisson	64
Chuẩn đoán mô hình	68
Giả định tuyến tính của mô hình	68
Giả định phân phối chuẩn của thặng dư	70
Giả định đồng nhất phương sai	72

Kiểm tra outlier của mô hình	73
Giả định thặng dư từng phần	76
Mở rộng mô hình	78
Chân đoán mô hình mở rộng	80
Diễn giải mô hình	86
Khai báo thư viện	86
Ngày lễ Halowen	86
Tính toán khoảng tin cậy cho giá trị dự đoán:	88
Mức độ ảnh hưởng của từng biến	90
Biểu đồ ảnh hưởng của lượng mưa phân theo mùa	90
Trực quan hóa ảnh hưởng của lượng mưa theo từng mùa	92
Tài Liệu Tham Khảo	92

Nguồn gốc dữ liệu

Hiện nay, dịch vụ cho thuê xe đạp được giới thiệu ở nhiều thành phố đô thị nhằm nâng cao sự thoải mái khi di chuyển. Điều quan trọng là phải cung cấp xe đạp cho thuê và công chúng có thể tiếp cận vào đúng thời điểm vì nó giúp giảm thời gian chờ đợi. Cuối cùng, việc cung cấp cho thành phố nguồn cung cấp xe đạp cho thuê ổn định trở thành mối quan tâm lớn. Phần quan trọng là dự đoán số lượng xe đạp cần thiết mỗi giờ để cung cấp xe đạp cho thuê ổn định. Bộ dữ liệu chứa thông tin thời tiết (Nhiệt độ, Độ ẩm, Tốc độ gió, Tầm nhìn, Điểm sương, Bức xạ mặt trời, Lượng tuyết rơi, Lượng mưa), số lượng xe đạp được thuê mỗi giờ và thông tin ngày. Dữ liệu *Seoul* trong giai đoạn 01/12/2017 tới 30/11/2018, với các biến được quan sát sau:

- Date: ngày thu thập dữ liệu: year-month-day
- Rented Bike count: lượng xe đạp được thuê mỗi giờ
- Hour: giờ trong ngày
- Temperature: nhiệt độ ($^{\circ}\text{C}$)
- Humidity: độ ẩm (%)
- Windspeed: tốc độ gió (m/s)
- Visibility: tầm nhìn (10m)
- Dew point temperature: nhiệt độ ngưỡng tạo sương mù ($^{\circ}\text{C}$)
- Solar radiation: bức xạ năng lượng mặt trời (MJ/m^2)
- Rainfall: lượng mưa trong ngày (mm)
- Snowfall: lượng tuyết rơi trong ngày (cm)
- Seasons: mùa (Winter, Spring, Summer, Autumn)
- Holiday: ngày nghỉ hoặc không (Holiday/ No holiday)
- Functional Day: ngày làm NoFunc(Non Functional Hours), Fun(Functional hours)

Các mục tiêu phân tích cần đạt được

- Xây dựng mô hình dự đoán số lượng xe đạp được thuê trong ngày dựa trên thông tin của một ngày (thời tiết, tính chất ngày nghỉ/làm việc), đưa ra mô

hình khác nhau, tìm ra mô hình tốt nhất.

- Sử dụng mô hình tốt nhất, thu được trong phần trên, hãy dự đoán số lượng thuê xe trong ngày ở Seoul. So sánh với thực tế

Các phương pháp phân tích và chiến lược cho mỗi mục tiêu đề ra

- Trước mắt sẽ tập trung xây dựng mô hình hồi quy Poisson, nếu mô hình không phù hợp thì sẽ chuyển sang lựa chọn khác thay thế (mô hình Quasi-Poisson)
- Thực hiện dự đoán lượng xe được thuê trong một ngày từ dữ liệu đã cho và so sánh giá trị dự đoán với dữ liệu.

Khai báo thư viện

Nhập dữ liệu

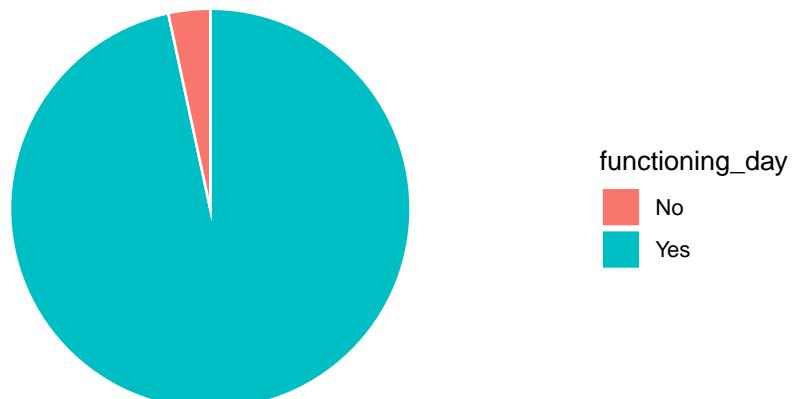
Cấu trúc dữ liệu

```
## 'data.frame': 8760 obs. of 14 variables:  
## $ date : chr "01/12/2017" "01/12/2017" "01/12/2017" "01/12/2017"  
## $ rented_bike_count : int 254 204 173 107 78 100 181 460 930 490 ...  
## $ hour : int 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ...  
## $ temperature_c : num -5.2 -5.5 -6 -6.2 -6 -6.4 -6.6 -7.4 -7.6 -6.5 ...  
## $ humidity_percent : int 37 38 39 40 36 37 35 38 37 27 ...  
## $ wind_speed_m_s : num 2.2 0.8 1 0.9 2.3 1.5 1.3 0.9 1.1 0.5 ...  
## $ visibility_10m : int 2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 1928 ...  
## $ dew_point_temperature_c: num -17.6 -17.6 -17.7 -17.6 -18.6 -18.7 -19.5 -19.3 -19.1 ...  
## $ solar_radiation_mj_m2 : num 0 0 0 0 0 0 0 0.01 0.23 ...  
## $ rainfall_mm : num 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 ...  
## $ snowfall_cm : num 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 ...  
## $ seasons : chr "Winter" "Winter" "Winter" "Winter" ...  
## $ holiday : chr "No Holiday" "No Holiday" "No Holiday" "No Holiday" ...  
## $ functioning_day : chr "Yes" "Yes" "Yes" "Yes" ...
```

Trực quan hóa

Functioning Day Percent (%)

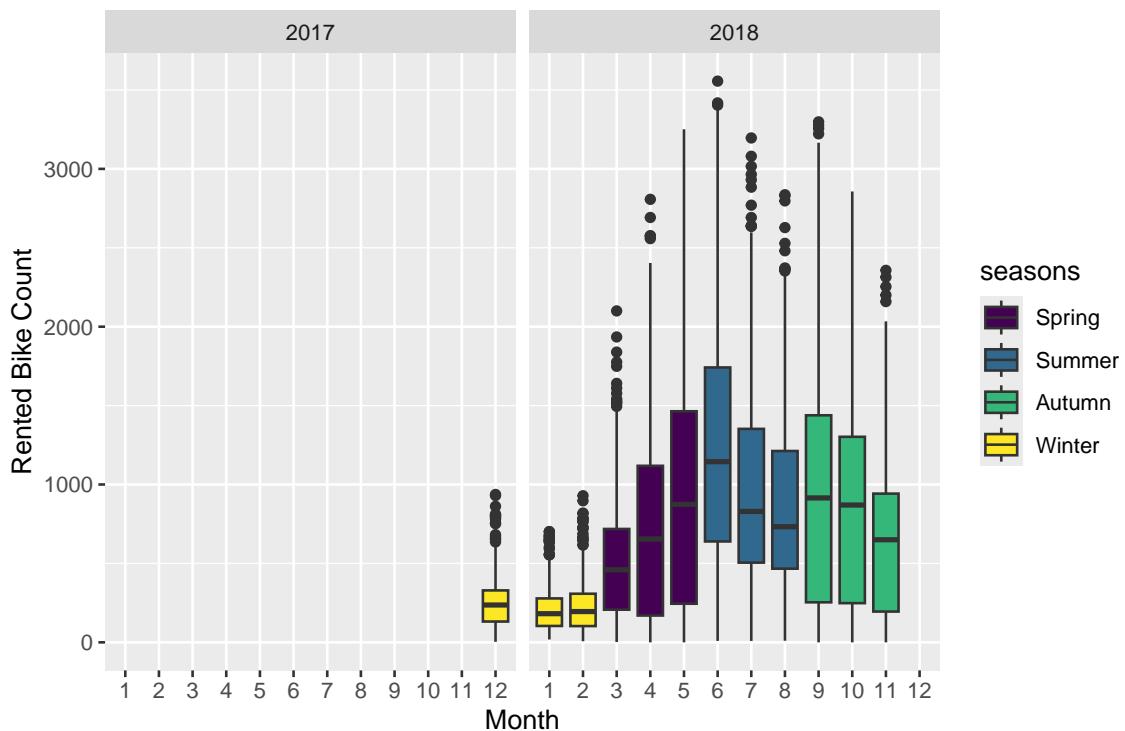
No: 3.4%

Yes: 96.6%

Nhận xét: Theo biểu đồ tròn, trạm xe hoạt động rất tích cực (97% khoảng thời gian lấy mẫu). Ngoài ra, điều này cho thấy biến functioning_day có giá trị No gần như quá ít ỏi so với giá trị Yes khiến biến này không có ý nghĩa khi xây dựng mô hình.

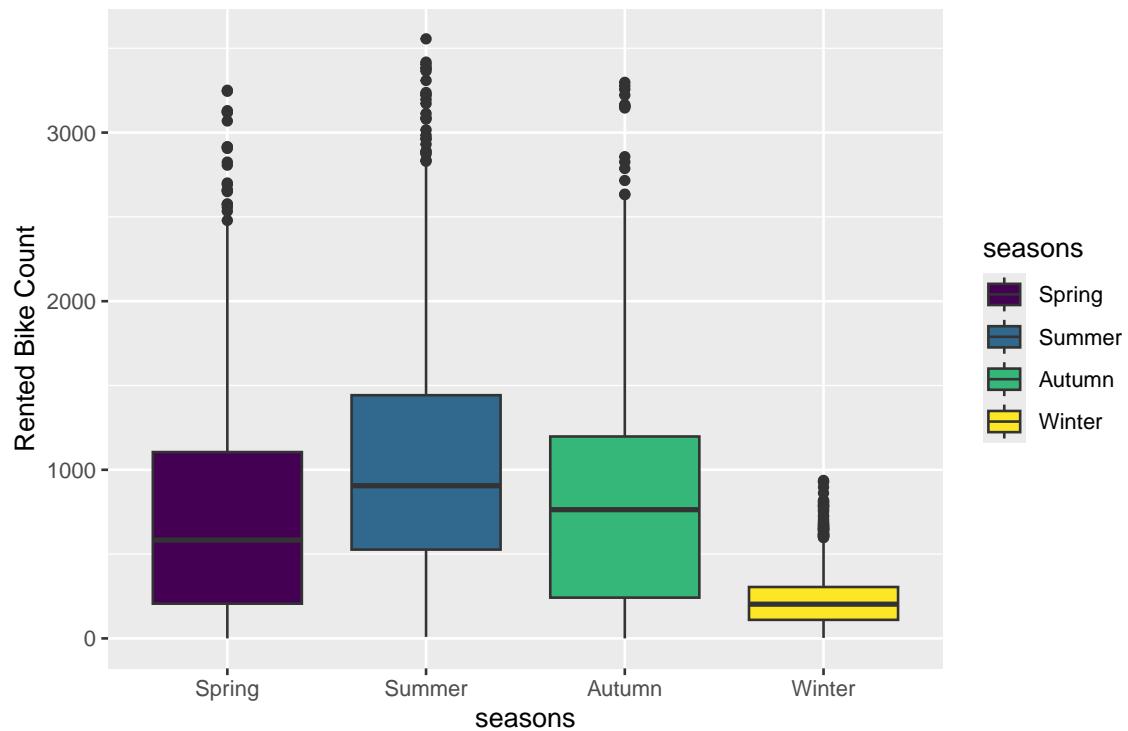
Hourly Rented Bike Count by Month

Nhận xét:

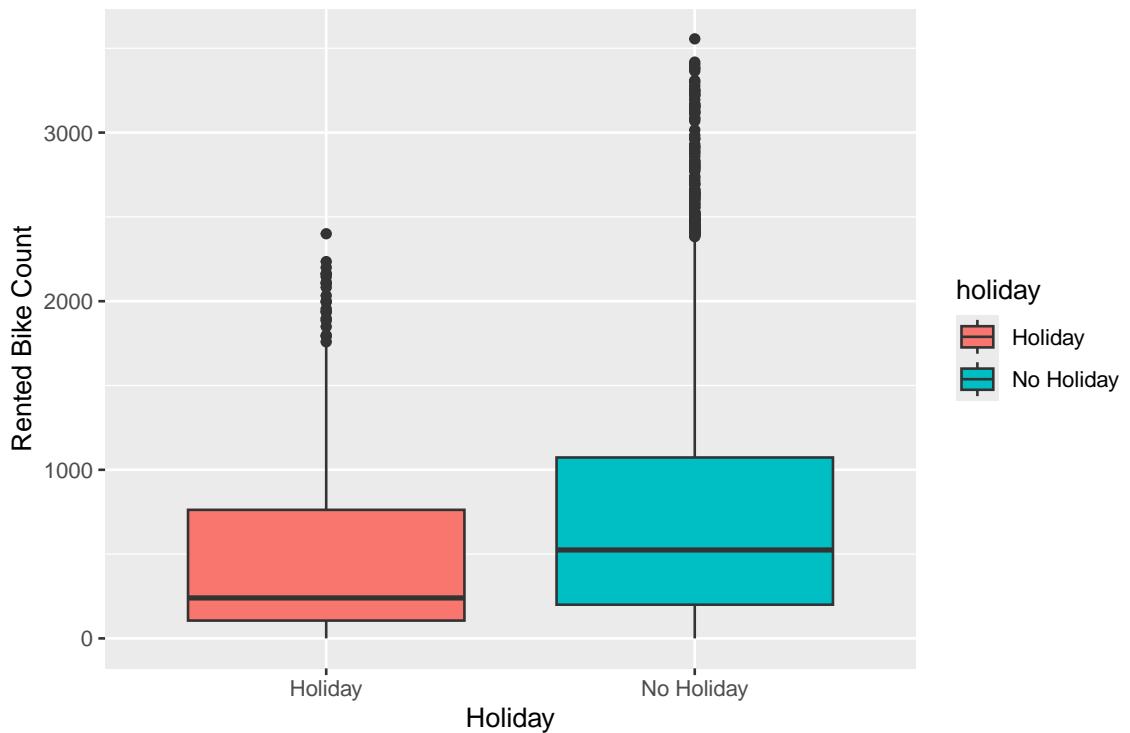
- Dữ liệu được thu thập trong khoảng thời gian từ đầu tháng 12 năm 2017 đến hết tháng 11 năm 2018 (tròn 12 tháng).
- Bốn mùa trong năm ở Hàn Quốc (cụ thể là Seoul) được định nghĩa khác so với văn hóa của ta. Cụ thể là cứ theo chu kỳ 3 tháng sẽ là 1 mùa, nhưng mùa đông sẽ bắt đầu vào đầu tháng 12 chứ không phải vào đầu tháng 10 như theo quan niệm bình thường.
- Tháng có số lượng xe thuê ít nhất là vào tháng 1 của mùa đông năm 2018 và cao nhất là vào tháng 6 của mùa hè năm 2018.

Hourly Rented Bike Count by Seasons

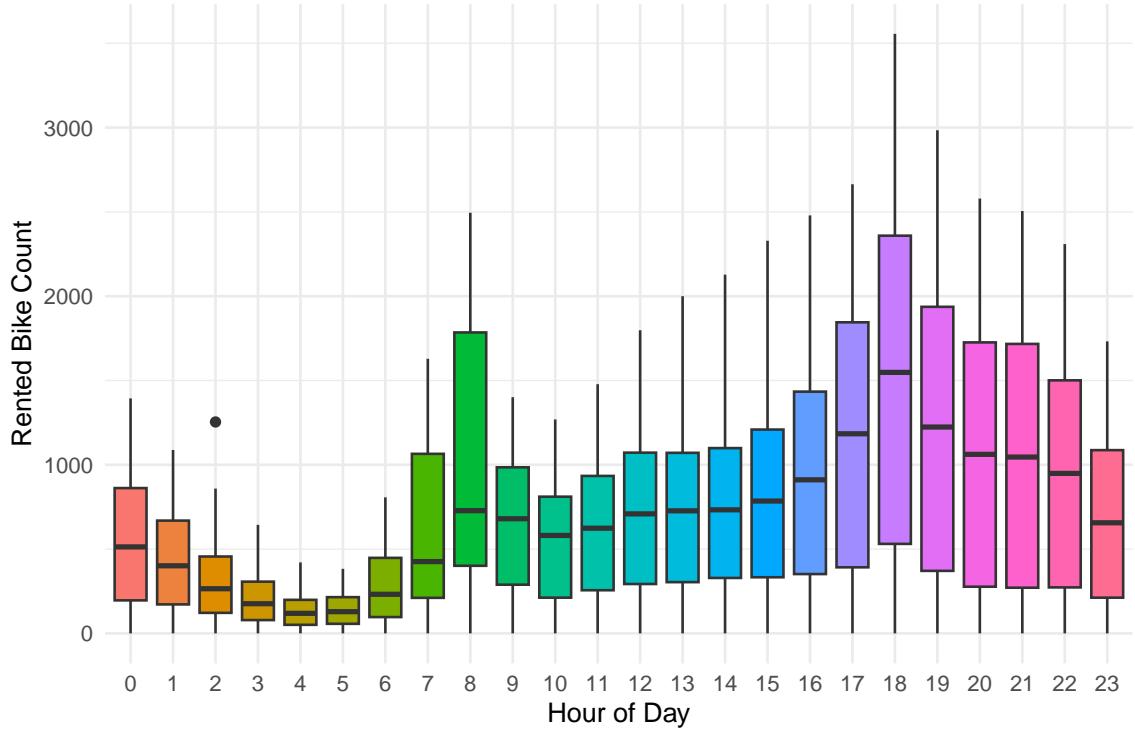
Nhận xét: Số xe đạp được thuê mỗi giờ được ghi nhận nhiều nhất là vào mùa hè , thấp nhất là vào mùa đông.

Hourly Rented Bike Count by Holiday

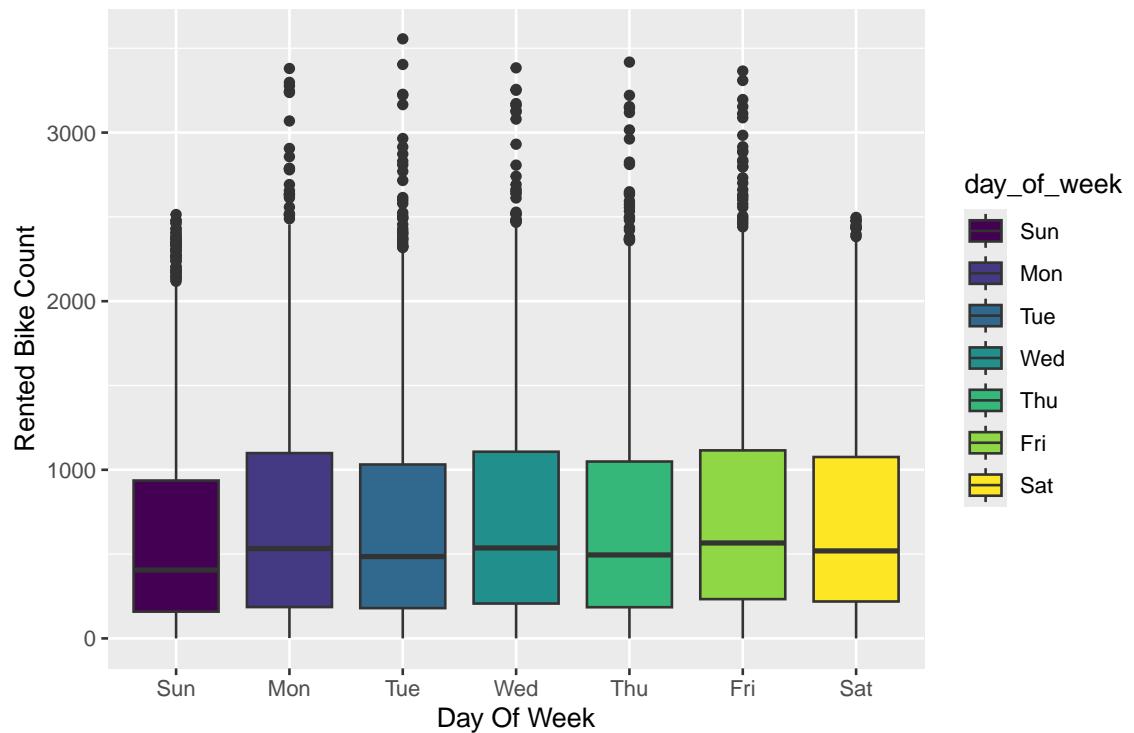
Nhận xét: Số xe đạp được thuê vào ngày lễ thấp hơn so với ngày không nghỉ lễ. Có vẻ nhiều khách thuê xe để đi làm và đi học chứ họ không thuê xe đạp vào lúc rảnh rỗi.

Hourly Rented Bike Count by Hour

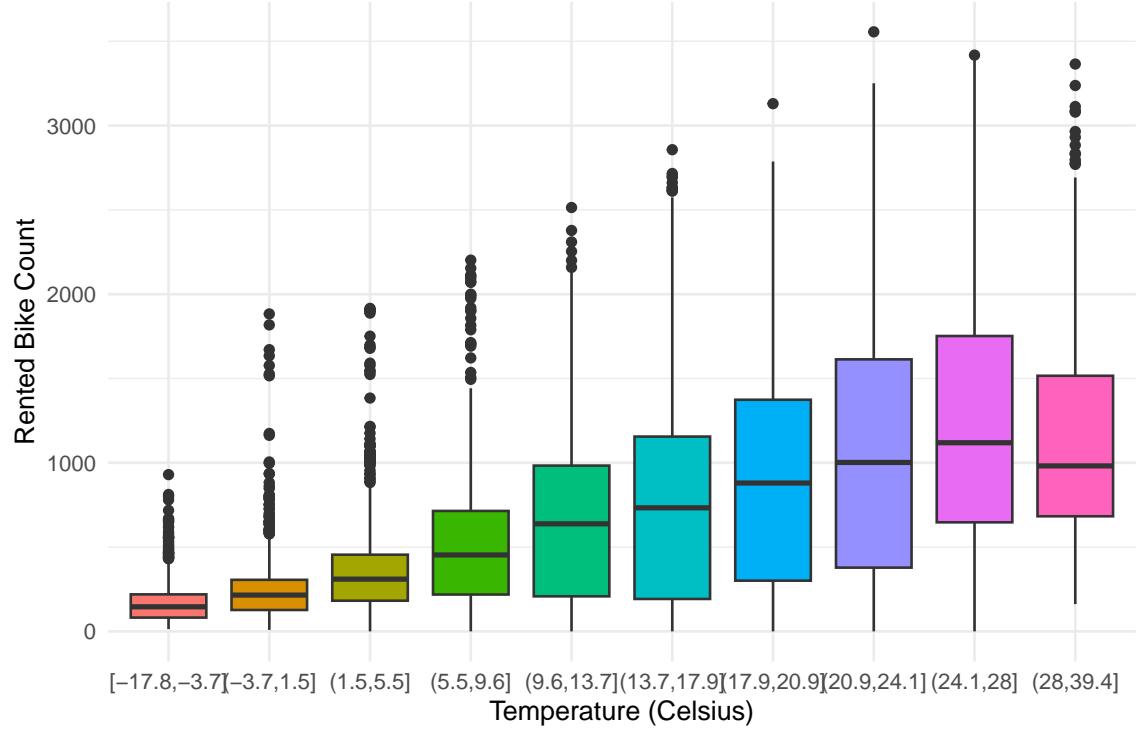
Nhận xét: Có vẻ như thời điểm 8 giờ sáng và 6 giờ tối là giờ thuê xe đạp cao điểm (thời điểm bắt đầu đi làm và thời điểm tan ca).

Hourly Rented Bike Count by Day Of Week

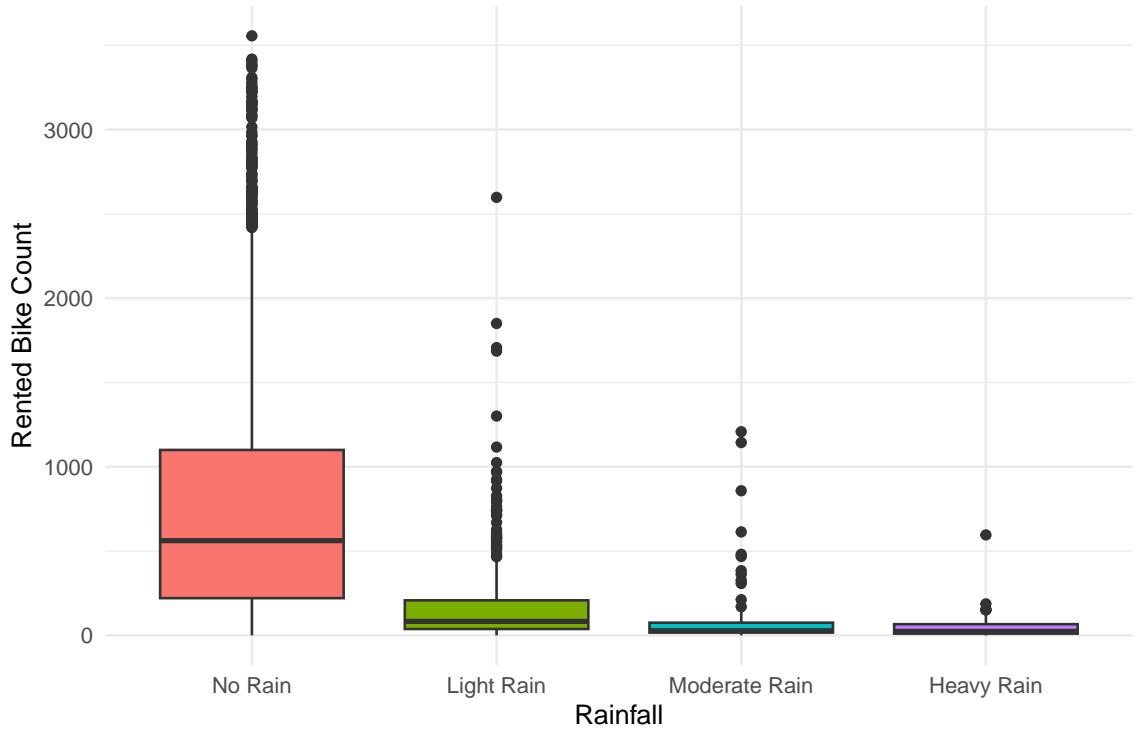
Nhận xét: Số lượng thuê xe đạp vào các ngày cuối tuần thấp hơn (thứ bảy, chủ nhật) so với các ngày còn lại. Chúng tôi tệp khách hàng đi xe đạp có thể là học sinh, sinh viên, người đi làm.

Hourly Rented Bike Count by Temperature

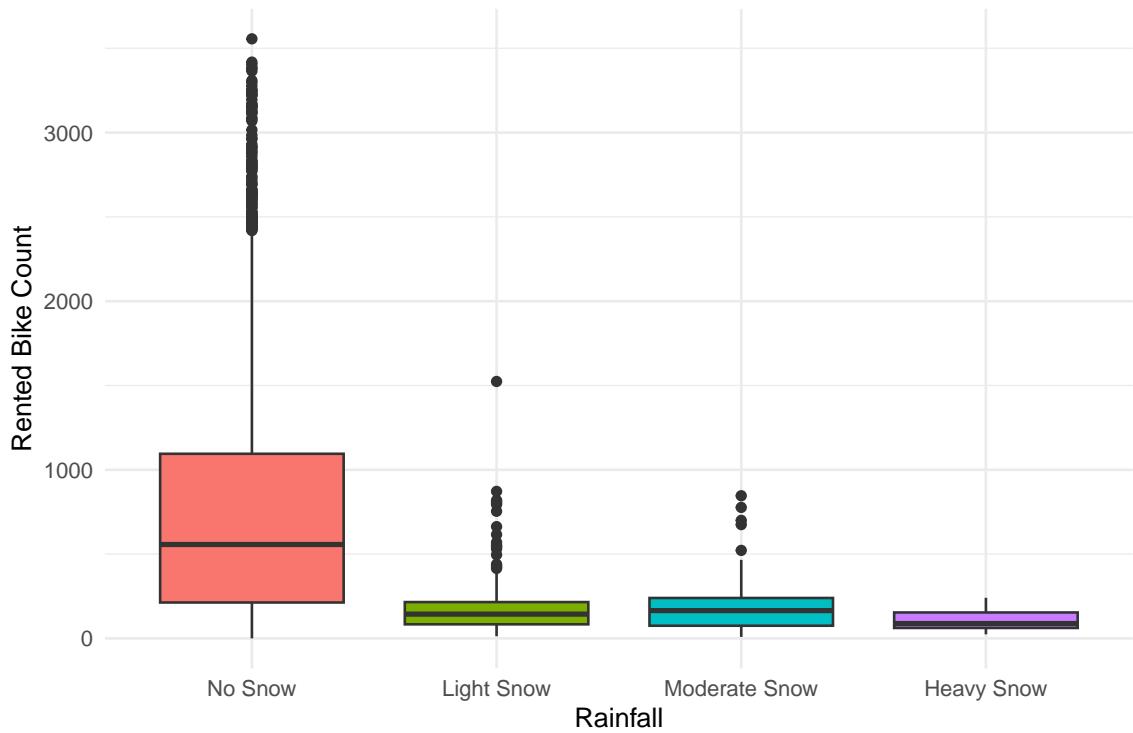
Nhận xét: Ta thấy vào khoảng nhiệt độ từ gần 24 độ đến 28 độ sẽ có trung bình lượng xe đạp được thuê nhiều nhất. Ta thấy ở nhiệt độ thấp nhất thì trung bình lượng xe đạp được thuê rất thấp và tăng dần khi nhiệt độ tăng.

Hourly Rented Bike Count by Rainfall

Nhận xét: Vào những khi trời không có mưa, lượng xe đạp được thuê rất cao, khi bắt đầu có mưa thì lượng xe đạp được thuê ít hẳn đi rất nhiều.

Hourly Rented Bike Count by Rainfall

Nhận xét: Cũng như lượng mưa, số lượng xe được thuê khi không có tuyết là rất nhiều, và giảm hẳn khi tuyết bắt đầu rơi

Làm sạch dữ liệu

Giá trị khuyết

```
##  
## Variables      date rented_bike_count hour temperature_c humidity_percent  
## NA Value Count      0                 0       0                 0  
##  
## Variables      wind_speed_m_s visibility_10m dew_point_temperature_c  
## NA Value Count      0                 0                 0  
##  
## Variables      solar_radiation_mj_m2 rainfall_mm snowfall_cm seasons holiday  
## NA Value Count      0                 0       0       0       0  
##  
## Variables      functioning_day year month day day_of_week  
## NA Value Count      0       0     0     0           0
```

Nhận xét: Dữ liệu không có giá trị khuyết

Giá trị ngoại lai

Nhóm em nhận thấy có thể xử lý ngoại lai theo 2 cách:

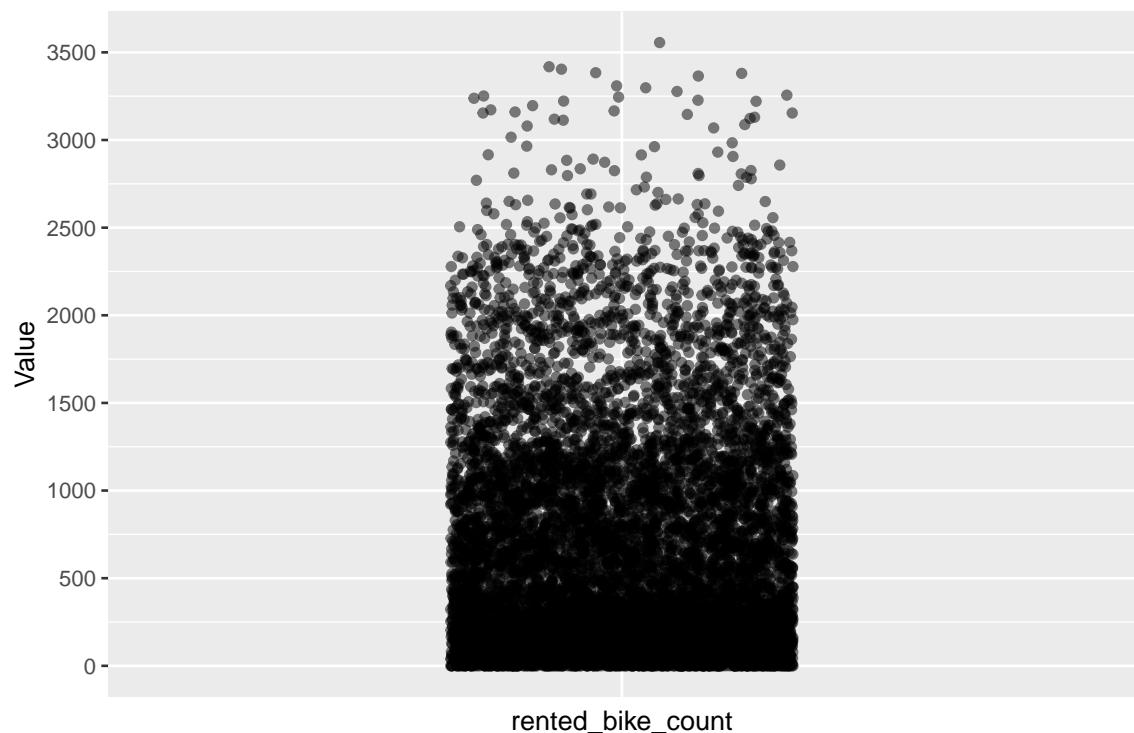
- Với ngoại lai đơn biến (univariate outlier) có thể phát hiện chúng dựa trên giá trị chuẩn hóa z score.
- Với ngoại lai nhiều chiều (multivariate outlier) có thể phát hiện dựa trên khoảng cách mahalanobis.

Phương pháp dò tìm và xử lý giá trị ngoại lai ở mục này dựa trên mục **4.7**.

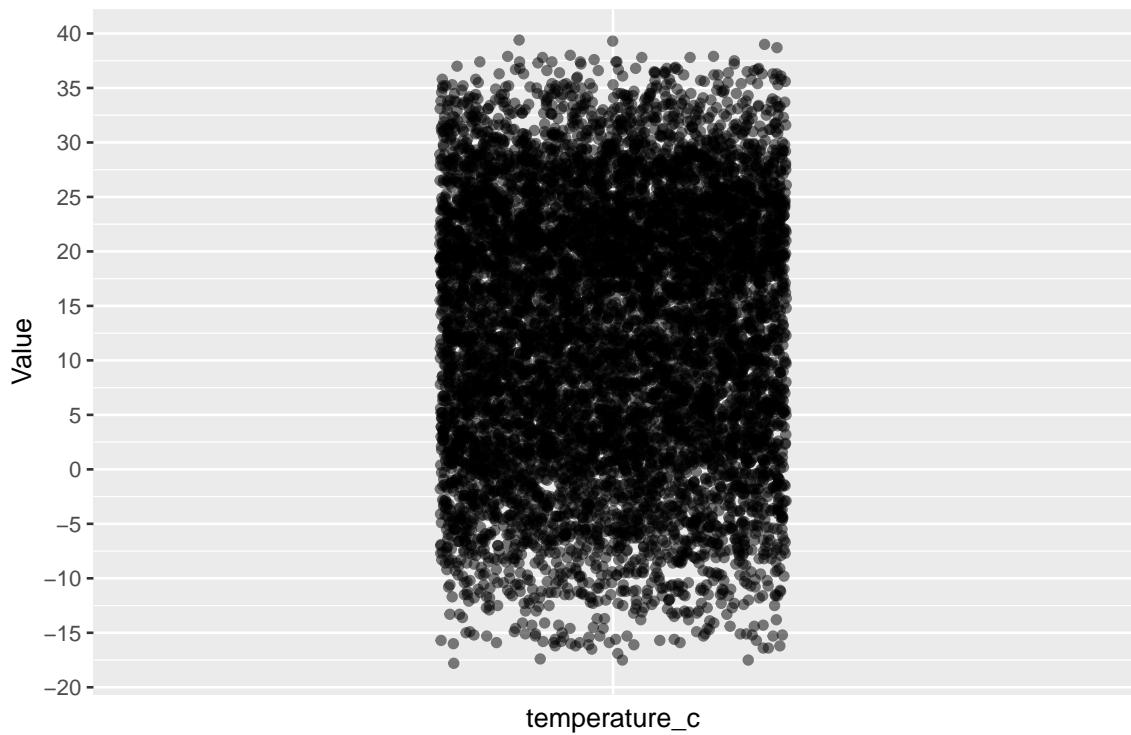
Detecting Outliers and Cleaning Data trong sách Applied Multivariate Statistical Analysis của Richard Johnson và Dean Wichern và **Fig. 1.6.** trong sách An Introduction to Applied Multivariate Analysis with R của Brian Everitt và Torsten Hothorn.

Kiểm tra dấu hiệu ngoại lai đơn biến

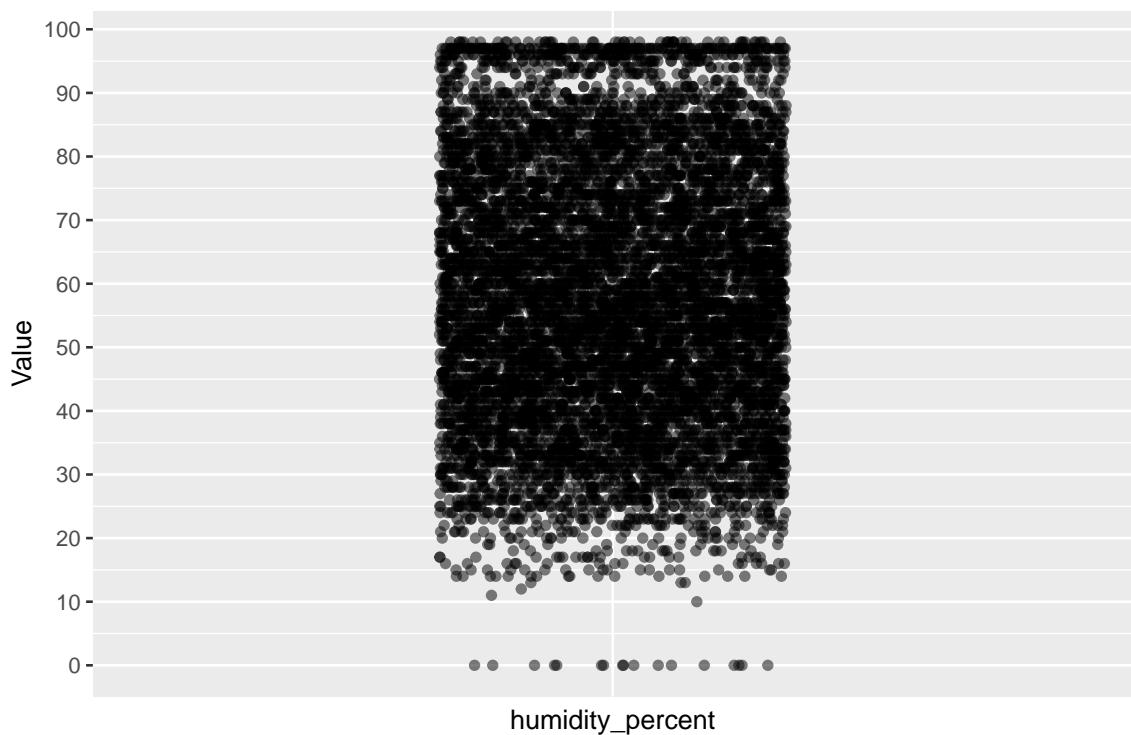
Dotplot with Jitter for rented_bike_count

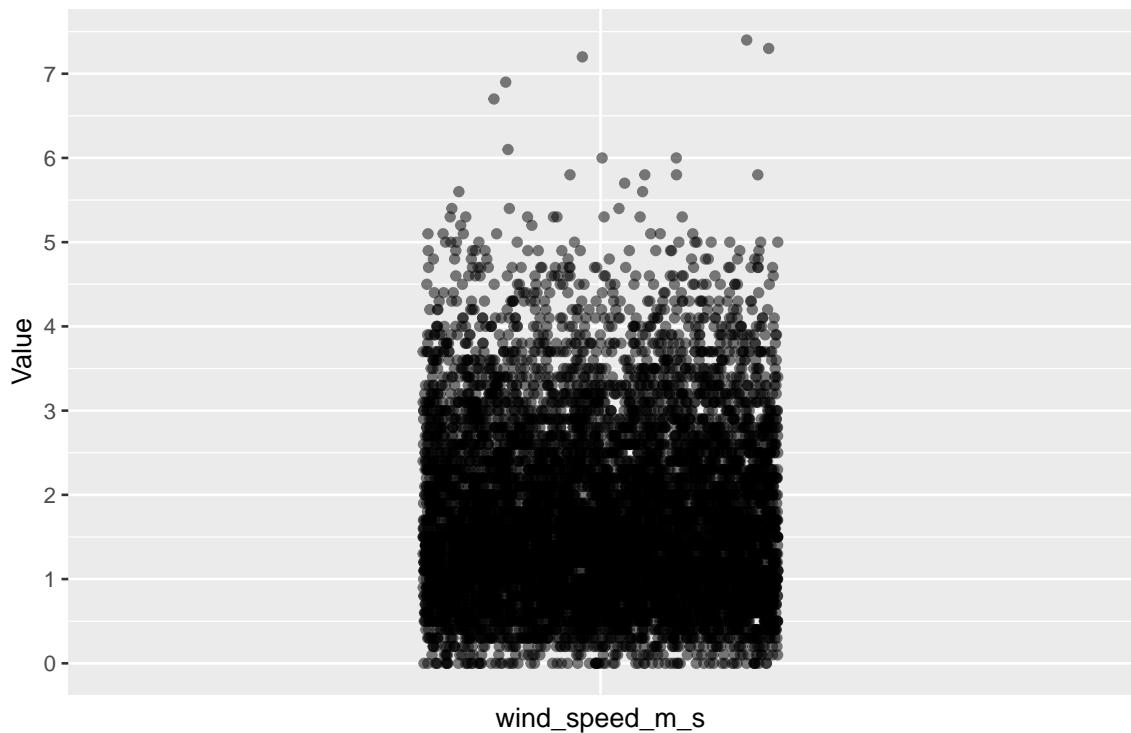
Dotplot with Jitter for temperature_c

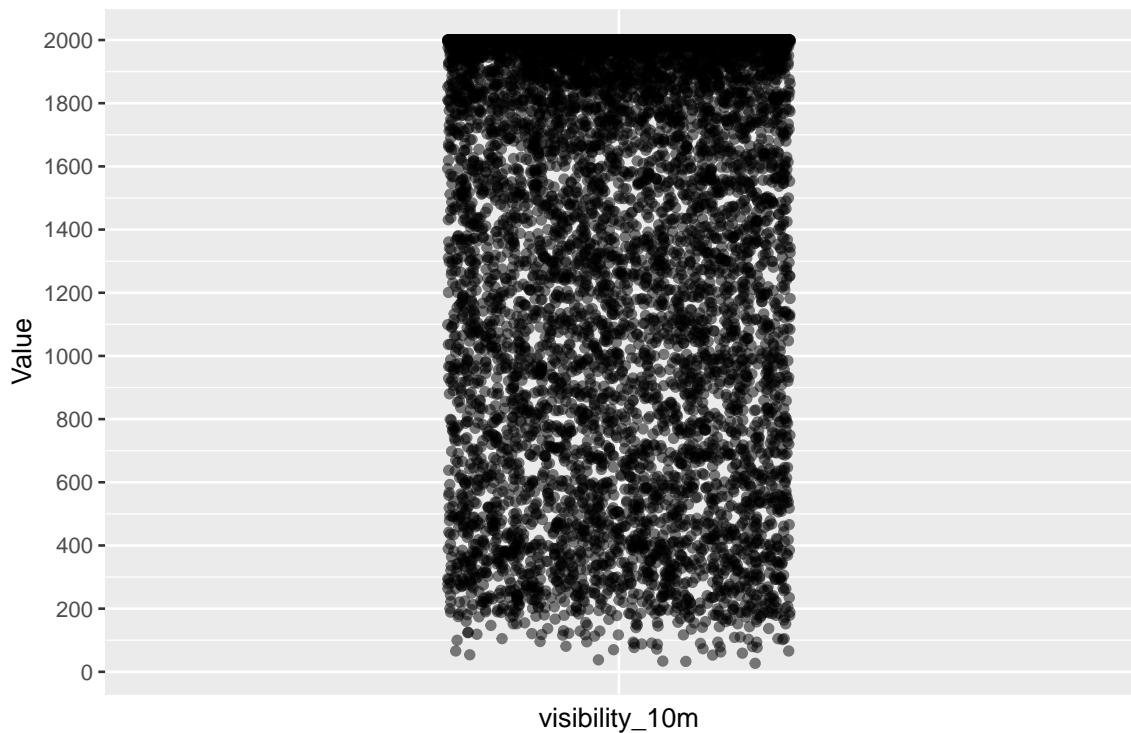
Dotplot with Jitter for humidity_percent

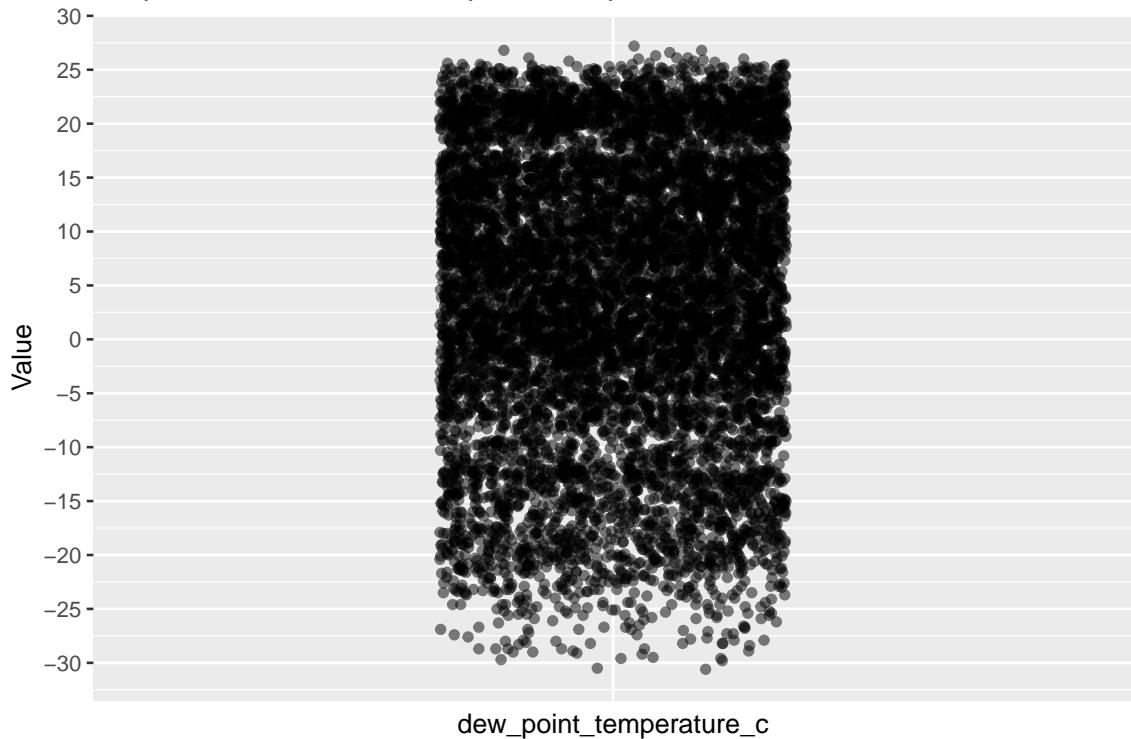
Dotplot with Jitter for wind_speed_m_s

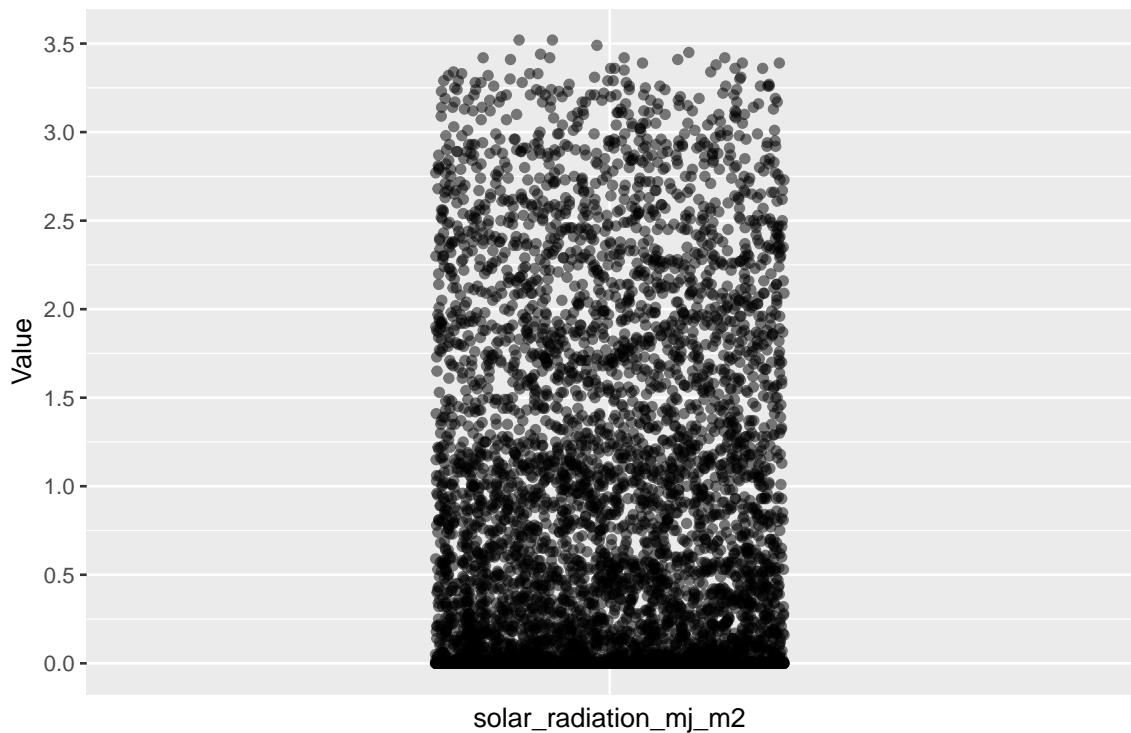
Dotplot with Jitter for visibility_10m

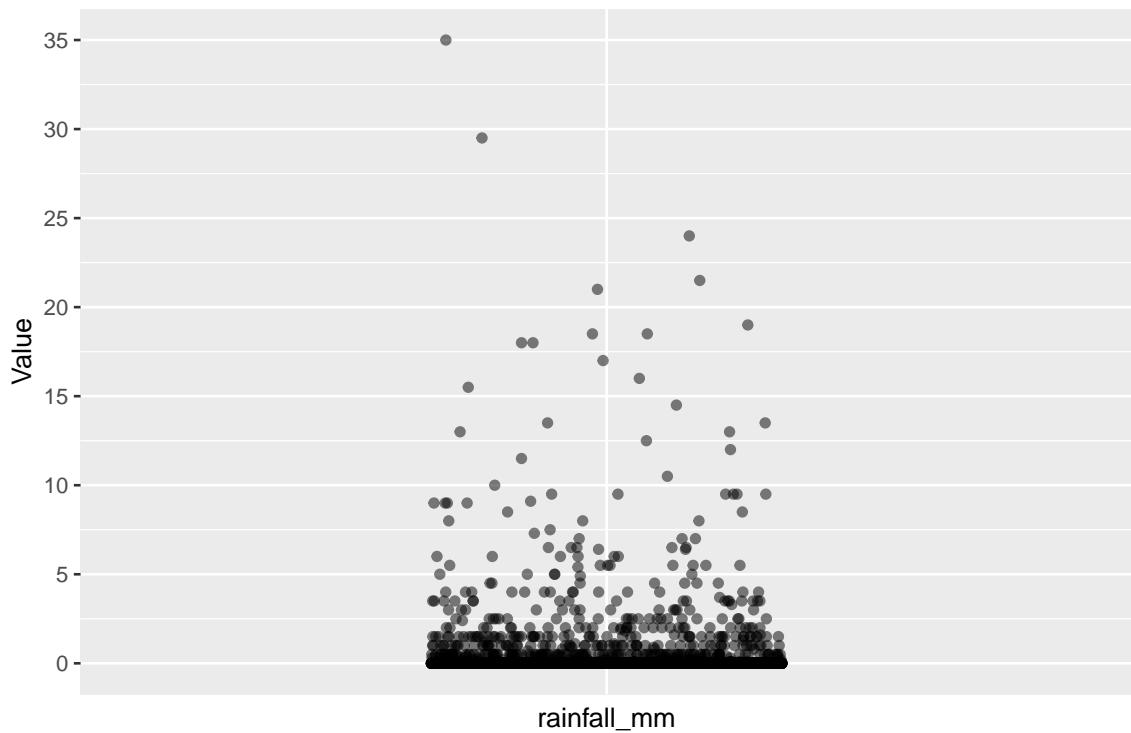
Dotplot with Jitter for dew_point_temperature_c

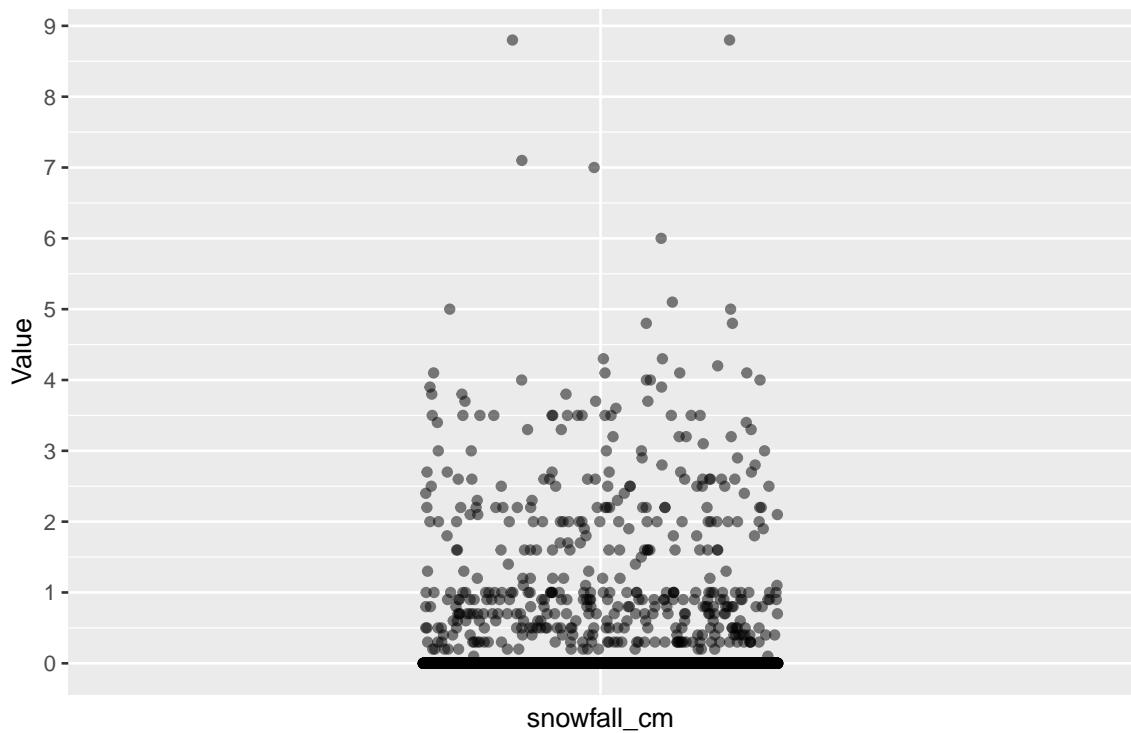
Dotplot with Jitter for solar_radiation_mj_m2

Dotplot with Jitter for rainfall_mm

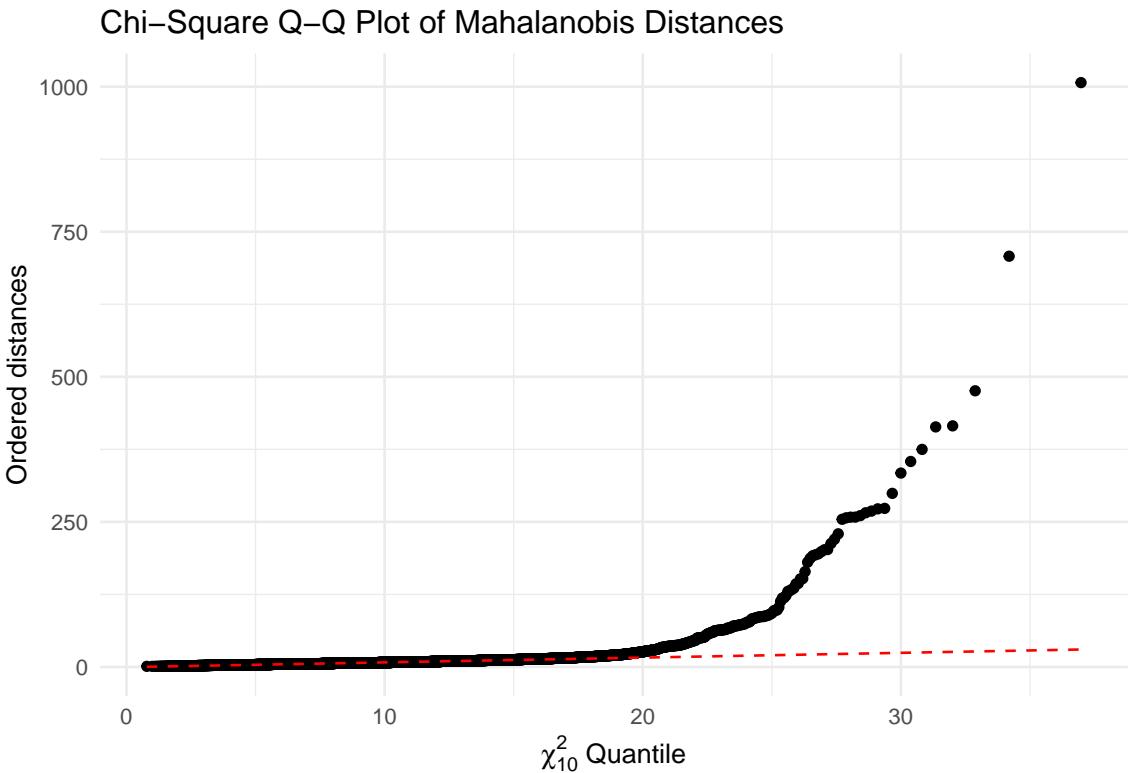

Dotplot with Jitter for snowfall_cm

Nhận xét: Có dấu hiệu outlier đơn biến. Thấy rõ nhất ở các biến rented_bike_count, humidity_percent, wind_speed_m_s, rainfall_mm, snowfall_cm.

Kiểm tra dấu hiệu ngoại lai nhiều chiều

Nhận xét: Dữ liệu rõ ràng có dấu hiệu chứa giá trị ngoại lai nhiều chiều do có điểm nằm cách biệt so với phần còn lại.

Lọc dữ liệu bằng giá trị chuẩn hóa và khoảng cách Mahalanobis

```
## 'data.frame':    8321 obs. of  17 variables:  
## $ rented_bike_count : int  254 204 173 107 78 100 181 460 930 490 ...  
## $ hour                 : Factor w/ 24 levels "0","1","2","3",...: 1 2 3 4 5 6 7  
## $ temperature_c        : num  -5.2 -5.5 -6 -6.2 -6 -6.4 -6.6 -7.4 -7.6 -6.5 ...  
## $ humidity_percent     : int  37 38 39 40 36 37 35 38 37 27 ...  
## $ wind_speed_m_s       : num  2.2 0.8 1 0.9 2.3 1.5 1.3 0.9 1.1 0.5 ...  
## $ visibility_10m       : int  2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 2000 1928 ...  
## $ dew_point_temperature_c: num  -17.6 -17.6 -17.7 -17.6 -18.6 -18.7 -19.5 -19.3 ...  
## $ solar_radiation_mj_m2 : num  0 0 0 0 0 0 0 0.01 0.23 ...  
## $ rainfall_mm          : num  0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 ...
```

```

## $ snowfall_cm      : num  0 0 0 0 0 0 0 0 0 ...
## $ seasons          : Ord.factor w/ 4 levels "Spring"<"Summer"<...: 4 4 4 4 ...
## $ holiday           : Factor w/ 2 levels "Holiday","No Holiday": 2 2 2 2 2 ...
## $ functioning_day   : Factor w/ 2 levels "No","Yes": 2 2 2 2 2 2 2 2 ...
## $ day               : Factor w/ 31 levels "1","2","3","4",...: 1 1 1 1 1 1 1 ...
## $ month              : Factor w/ 12 levels "1","2","3","4",...: 12 12 12 12 12 ...
## $ year              : Ord.factor w/ 2 levels "2017"<"2018": 1 1 1 1 1 1 ...
## $ day_of_week        : Ord.factor w/ 7 levels "Sun"<"Mon"<"Tue"<...: 6 6 6 6 ...

```

Sau khi lọc dữ liệu, ta kiểm tra lại số quan trắc đã loại bỏ

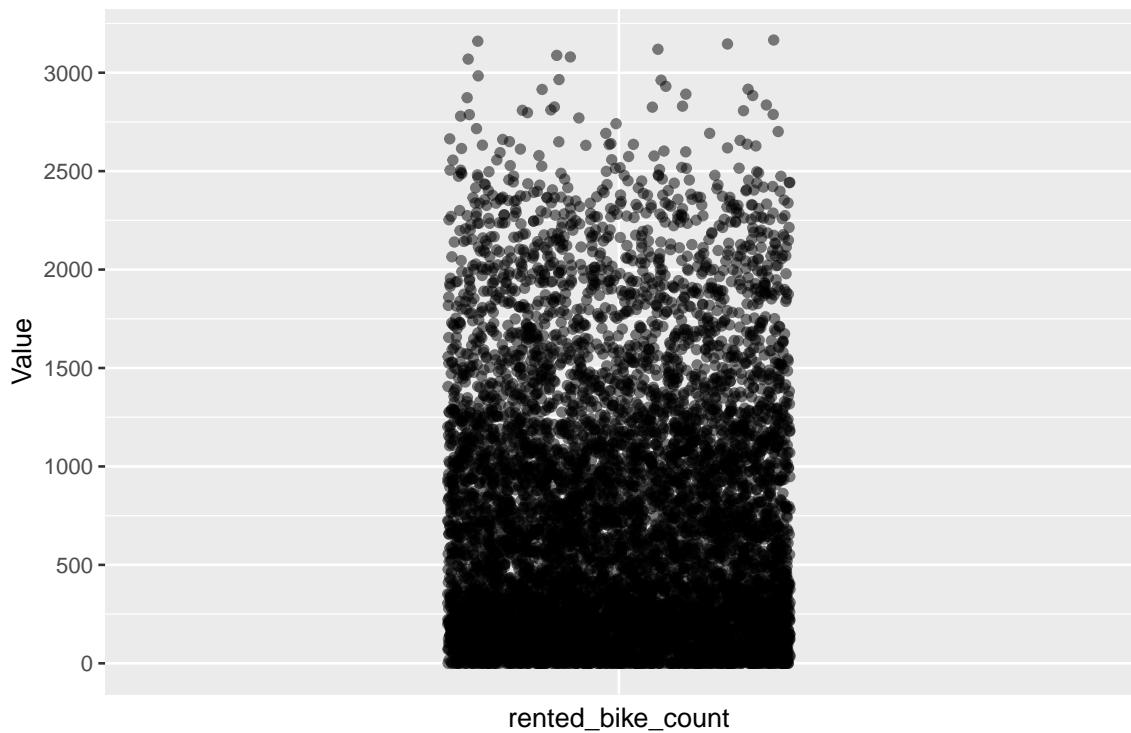
```
# [1] 5.011416
```

Nhận xét: Số quan trắc bị loại bỏ xấp xỉ 5% bộ dữ liệu nằm ở mức chấp nhận được (dưới 10%).

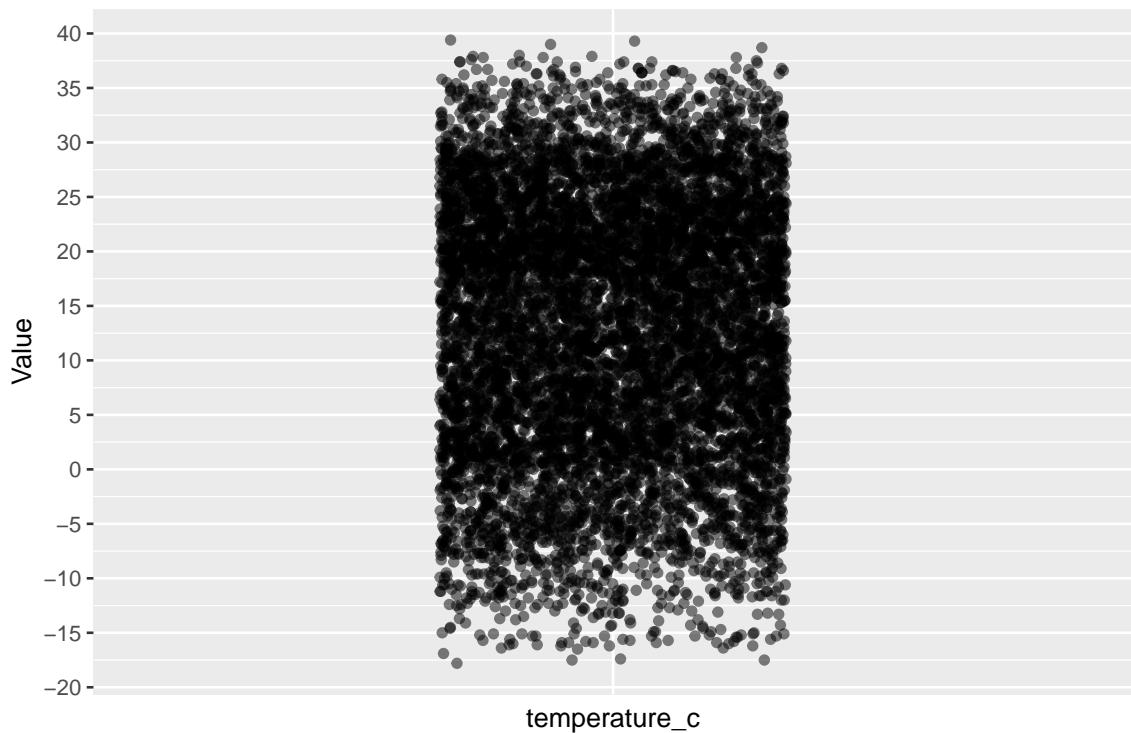
Kiểm tra lại giá trị ngoại lai đơn biến

```
# [1:74889] 254 204 173 107 78 100 181 460 930 490 ...
```

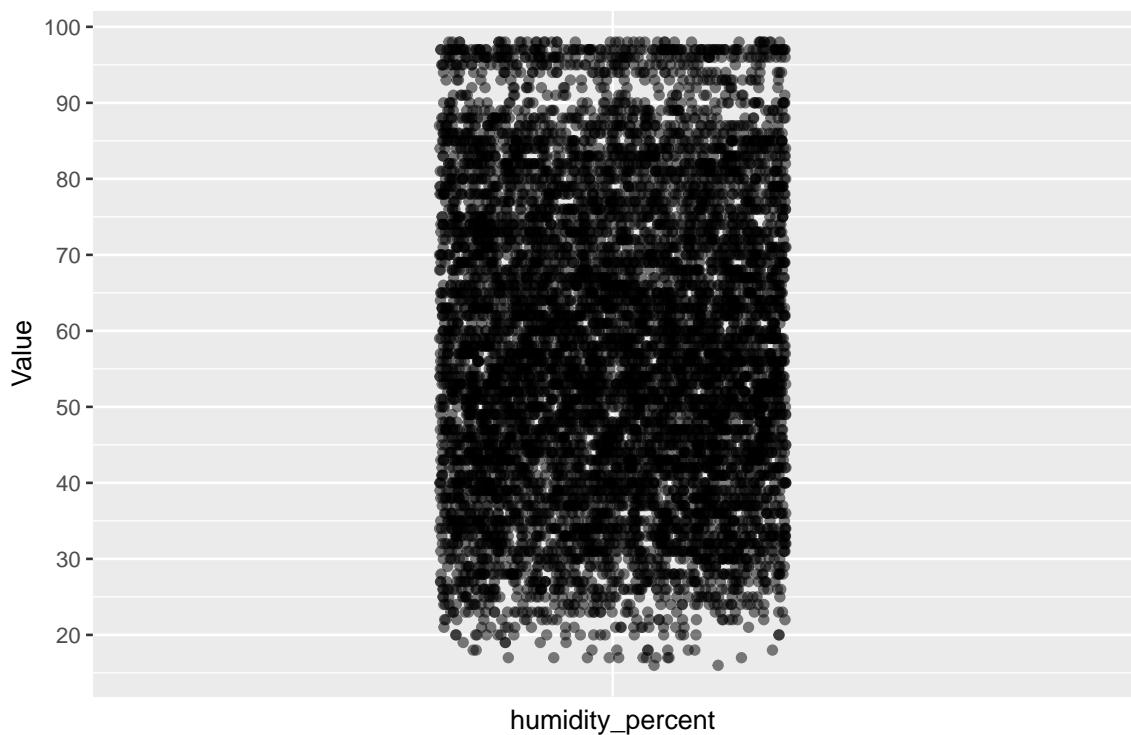
Dotplot with Jitter for rented_bike_count

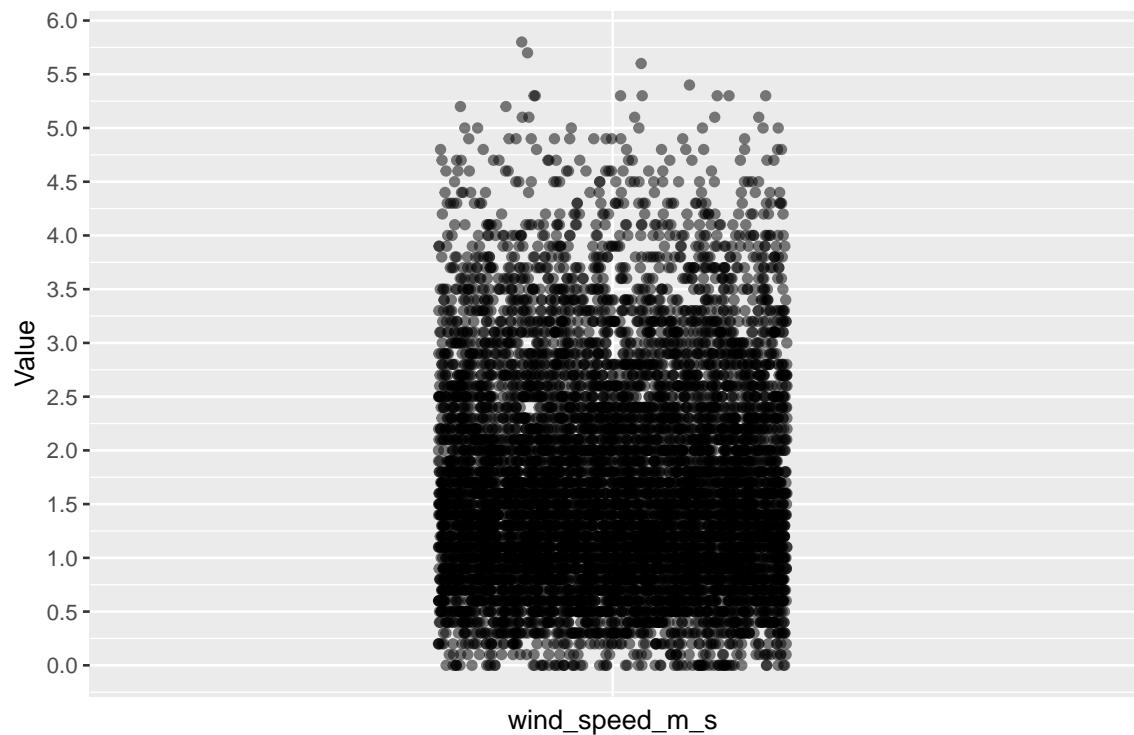
Dotplot with Jitter for temperature_c

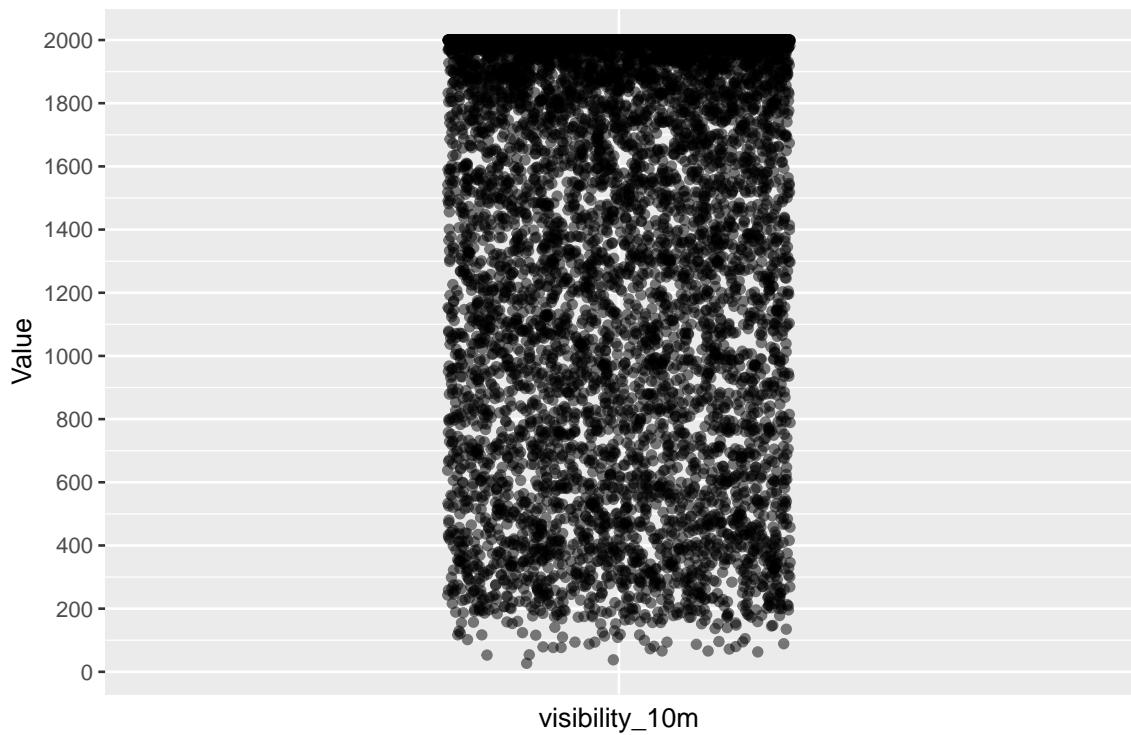
Dotplot with Jitter for humidity_percent

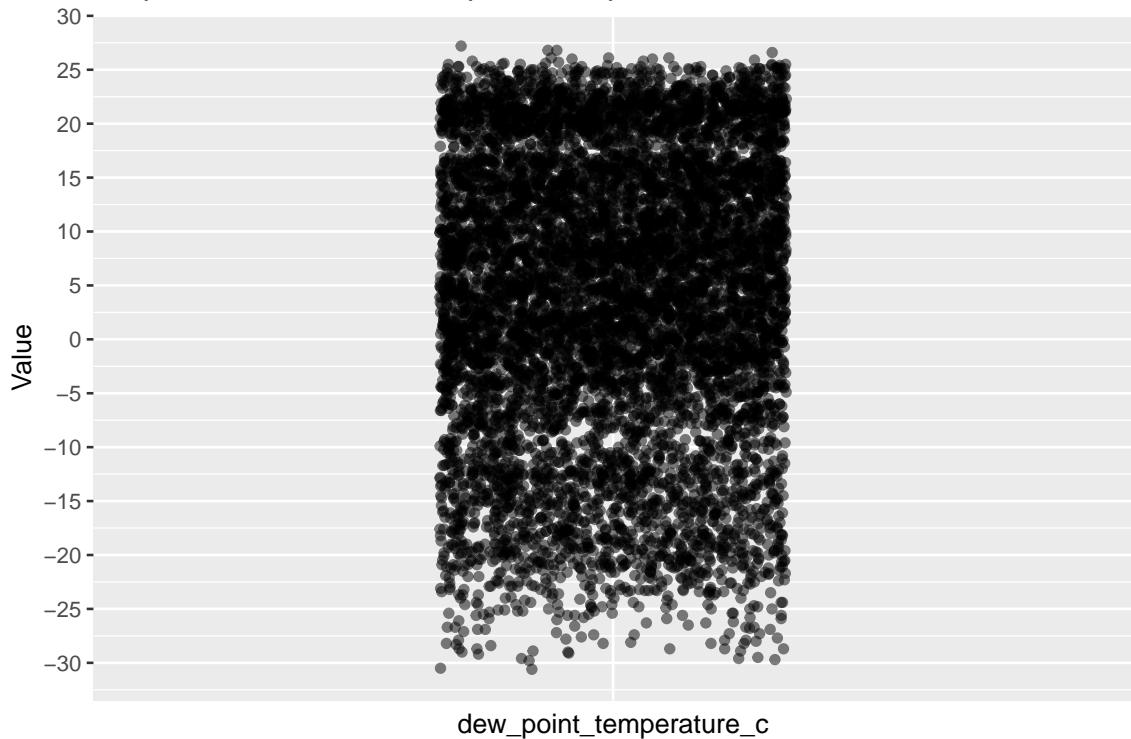
Dotplot with Jitter for wind_speed_m_s

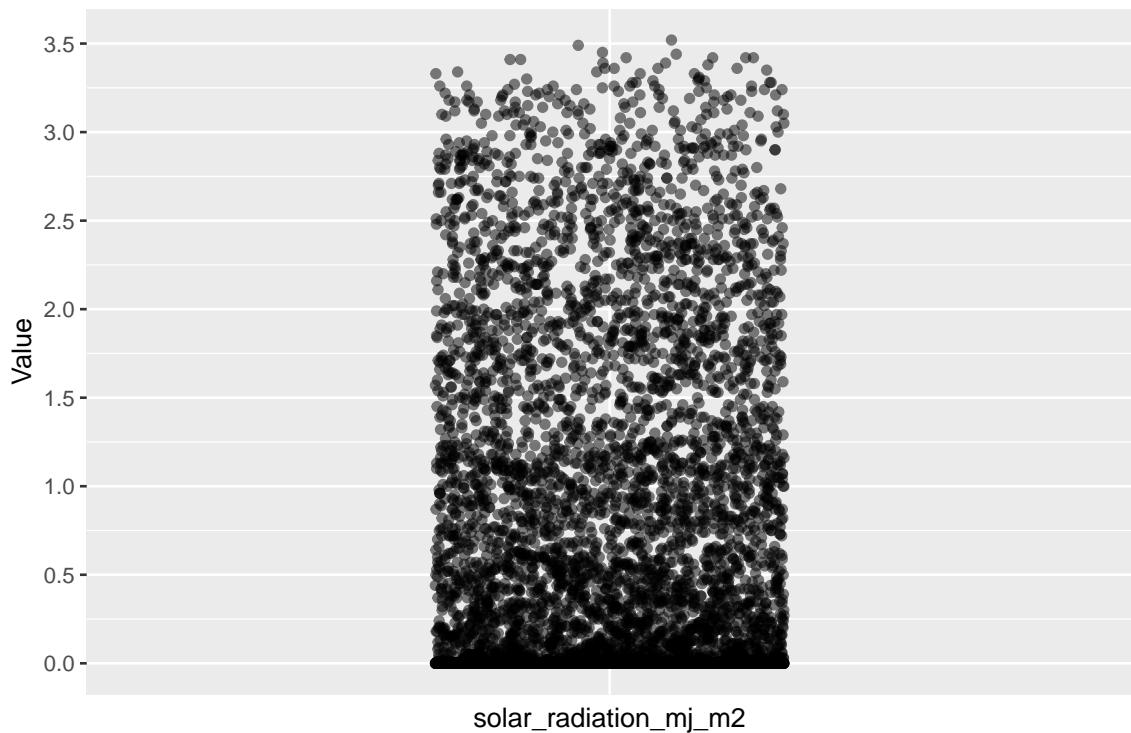
Dotplot with Jitter for visibility_10m

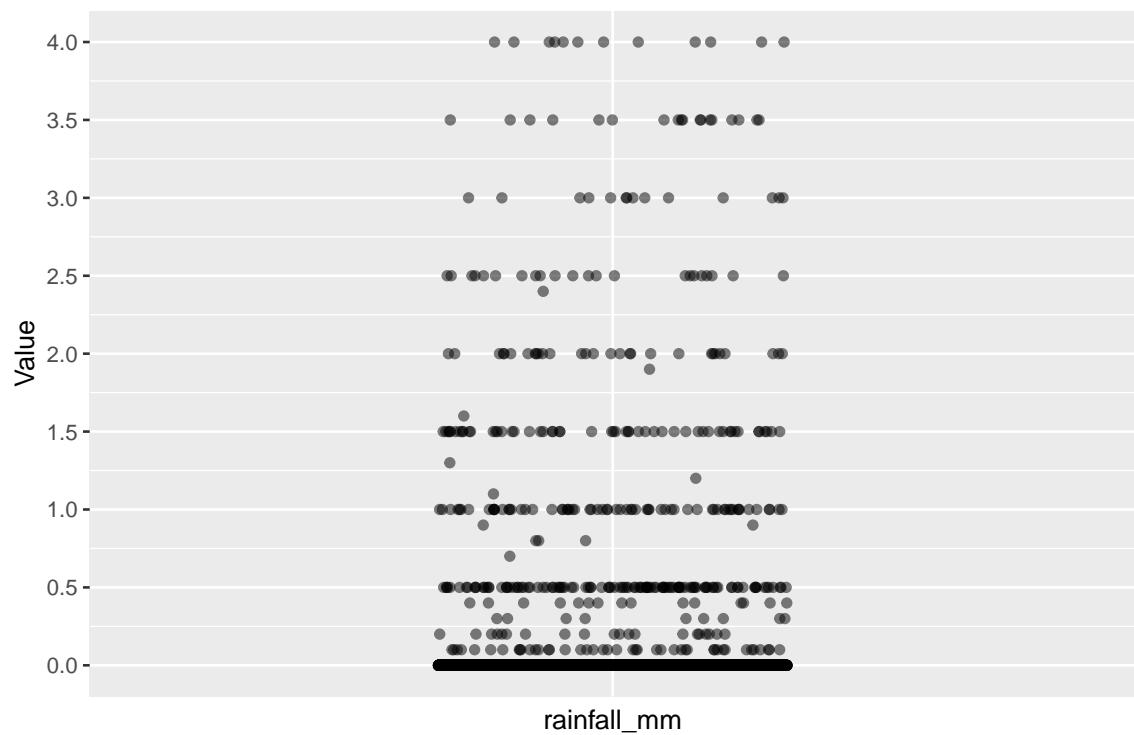
Dotplot with Jitter for dew_point_temperature_c

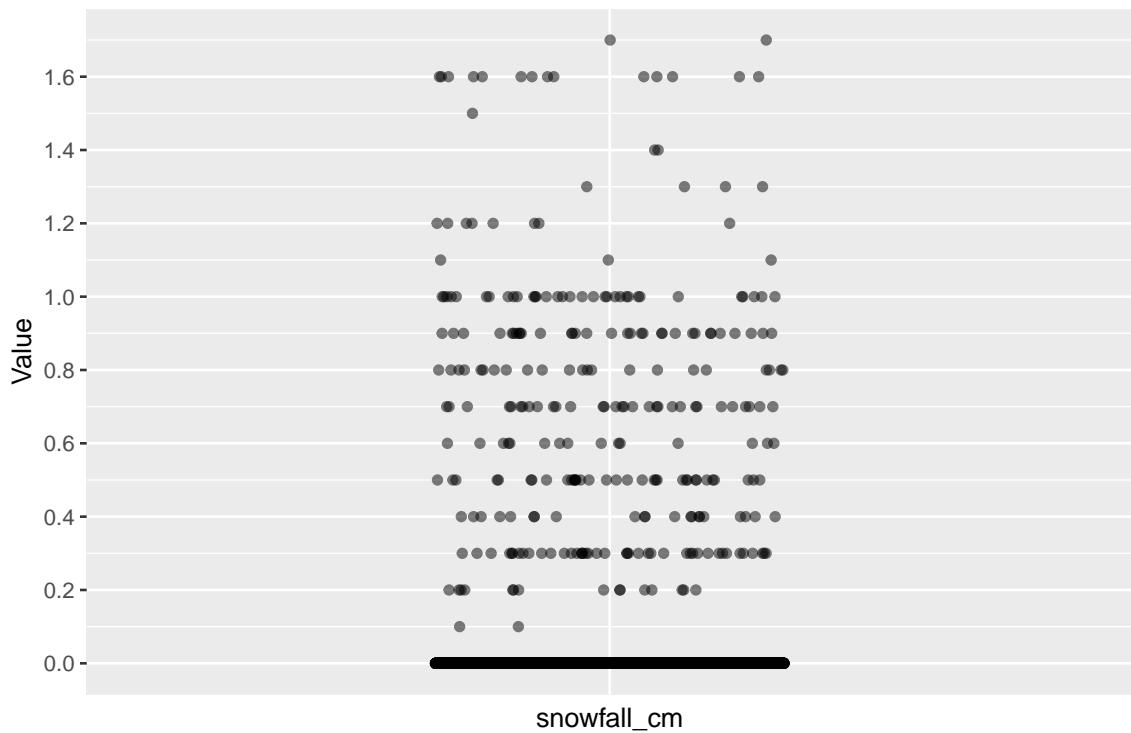
Dotplot with Jitter for solar_radiation_mj_m2

Dotplot with Jitter for rainfall_mm

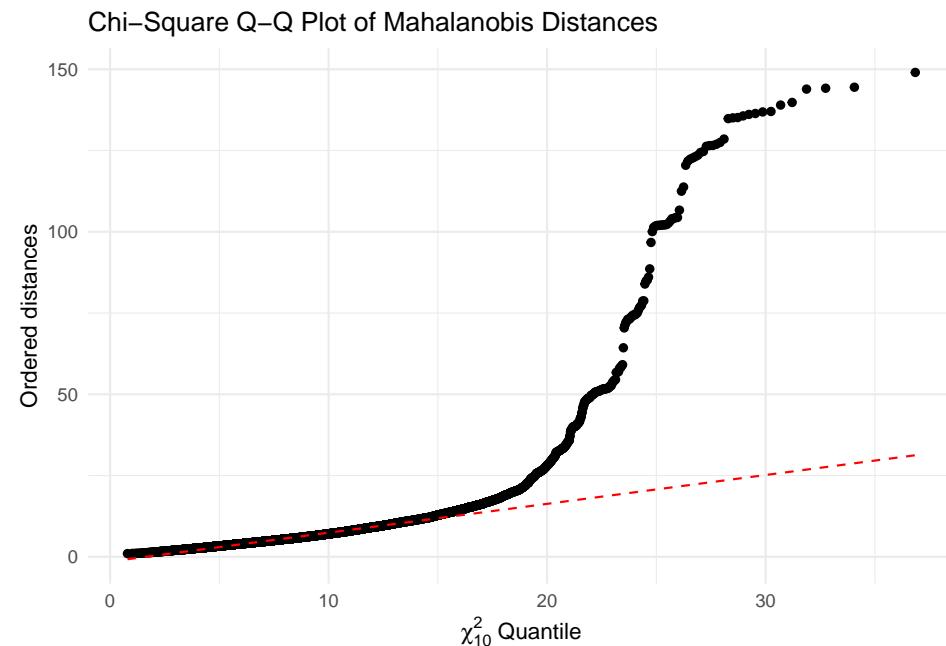

Dotplot with Jitter for snowfall_cm

Nhận xét: Các giá trị ngoại lai đơn biến đã giảm đi đáng kể.

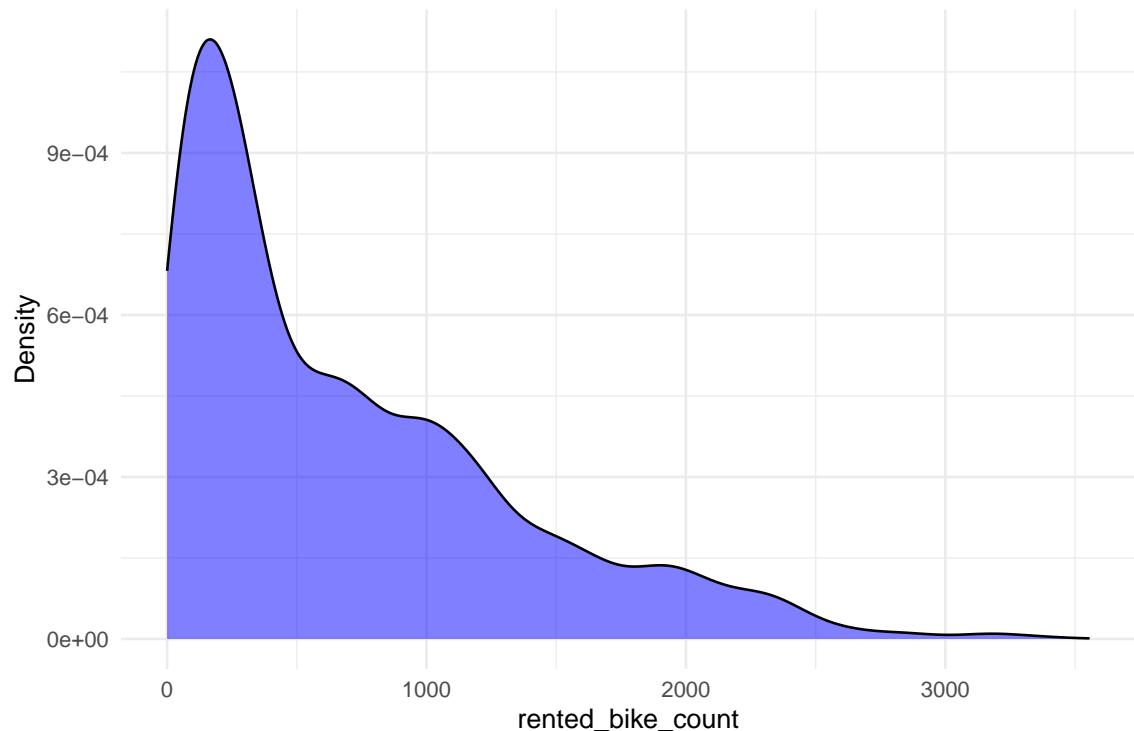
Kiểm tra lại giá trị ngoại lai nhiều chiều

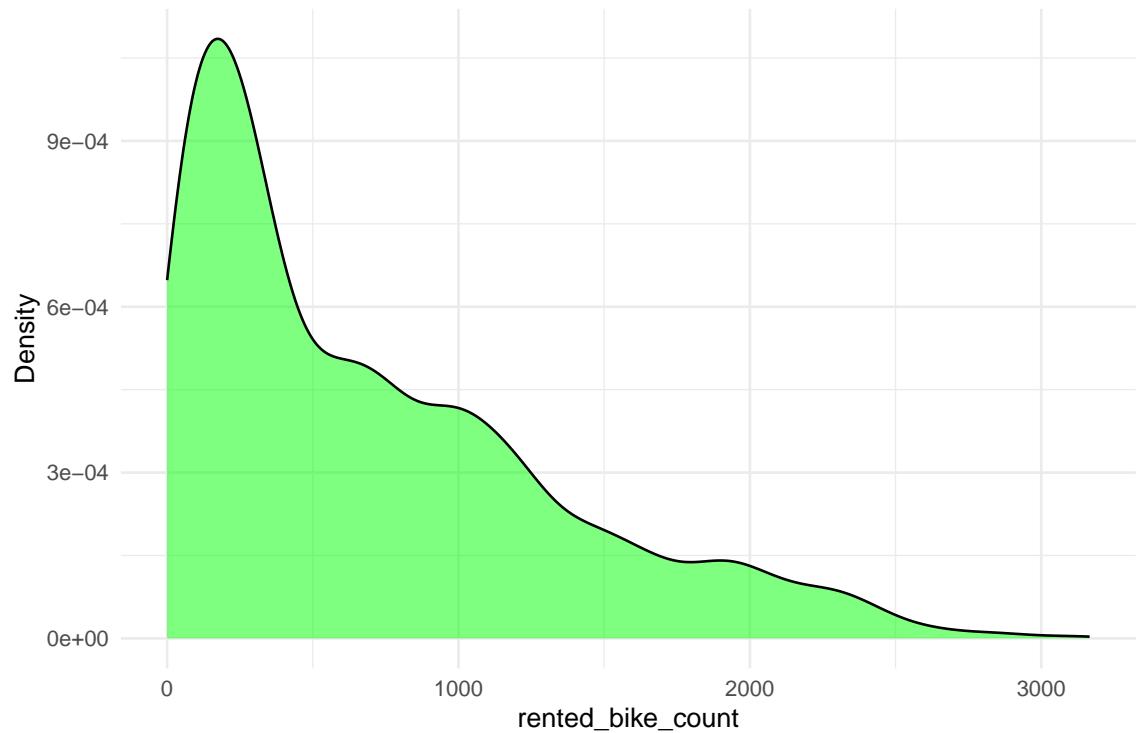
Nhận xét: Biểu đồ không còn cho thấy giá trị ngoại lai nằm tách biệt như lúc ban đầu, dấu hiệu của giá trị ngoại lai nhiều chiều đã biến mất.

Kiểm tra lại phân phối trước và sau khi làm sạch outlier

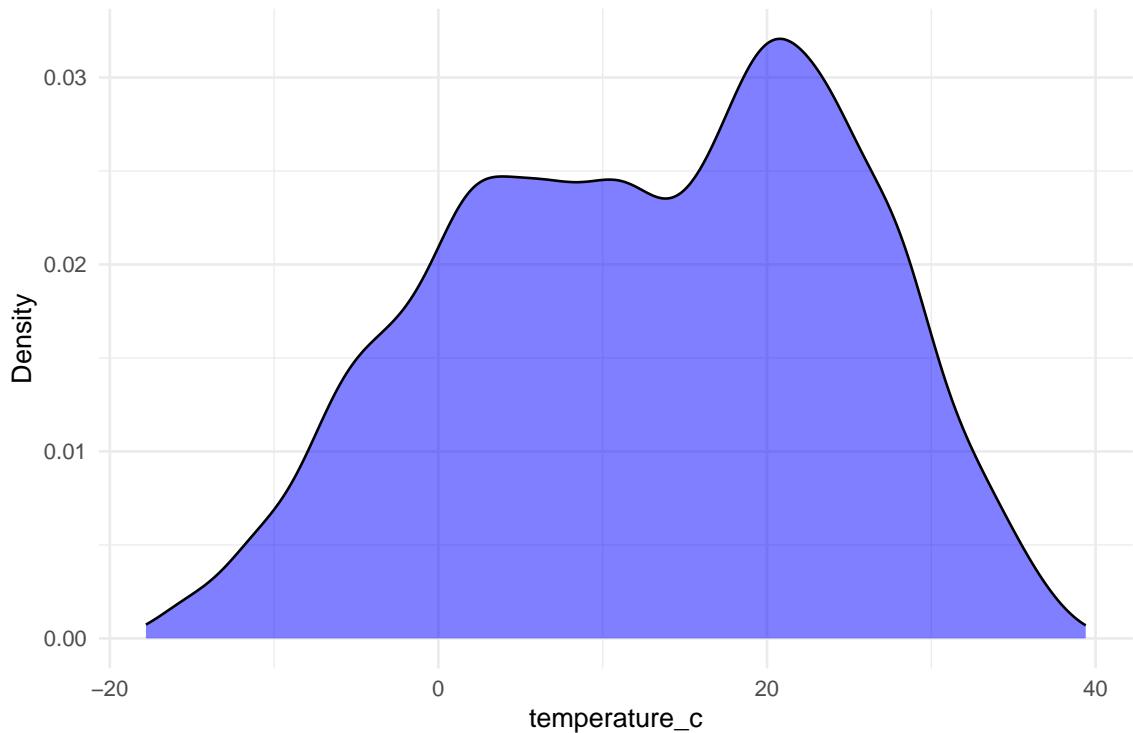
Density Plot for rented_bike_count (raw_data)

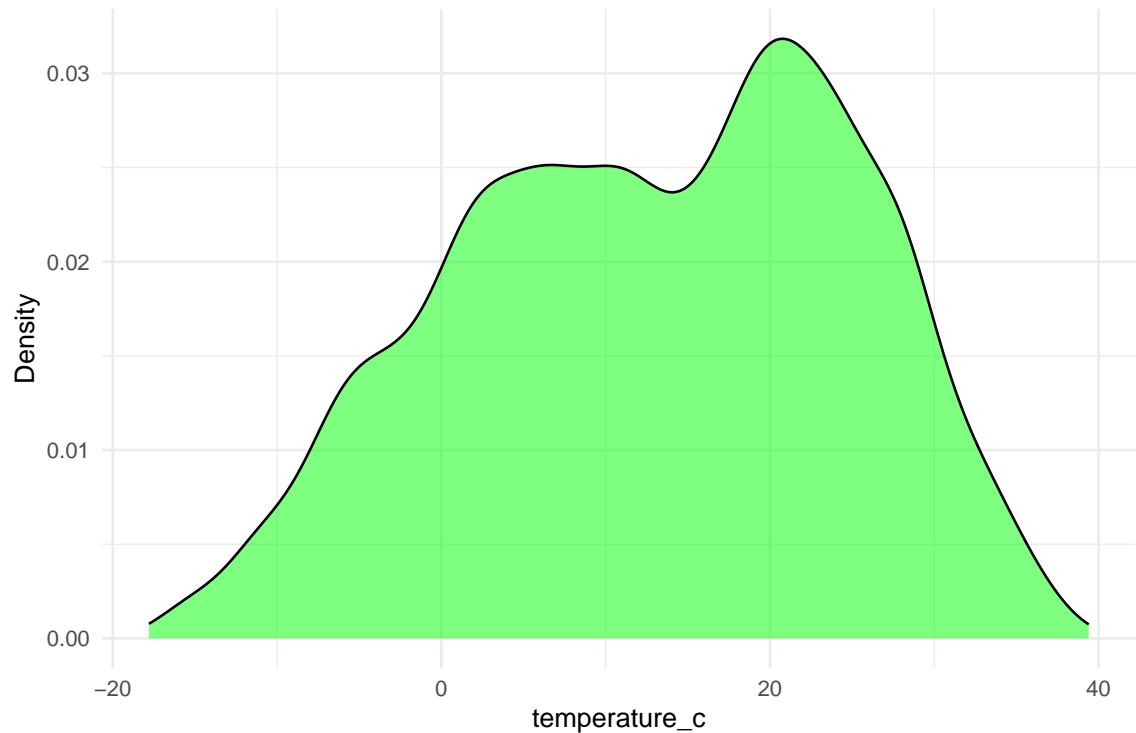
Density Plot for rented_bike_count (cleaned_data)

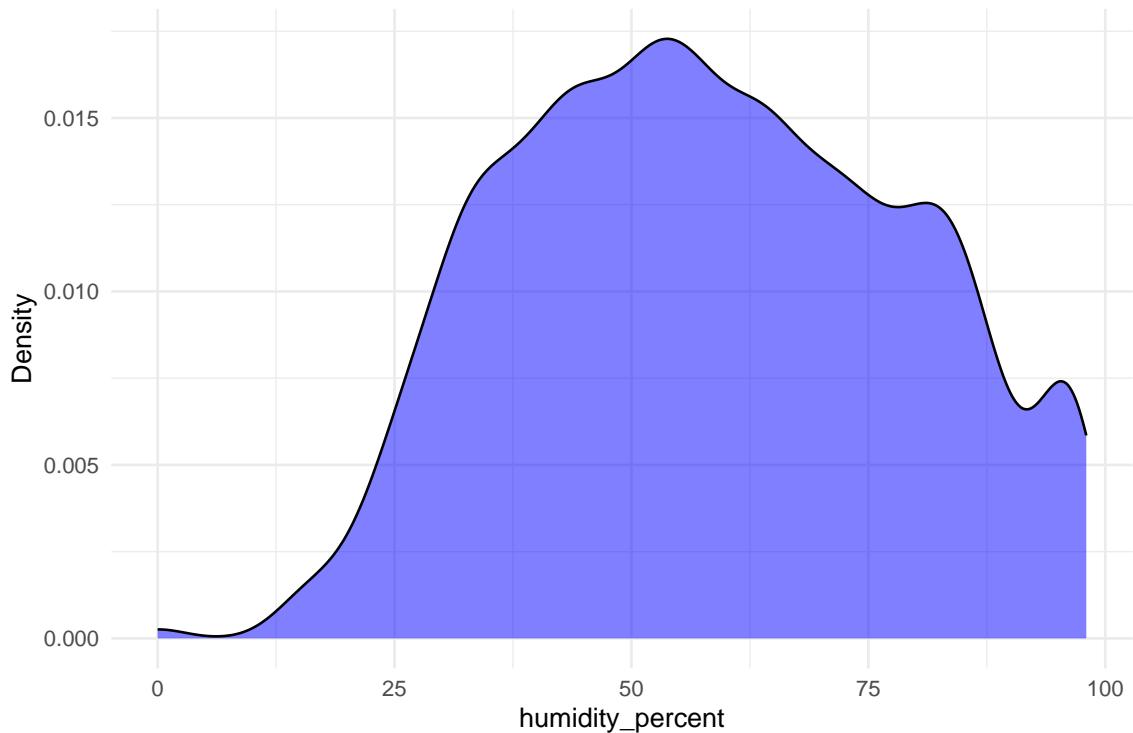
Density Plot for temperature_c (raw_data)

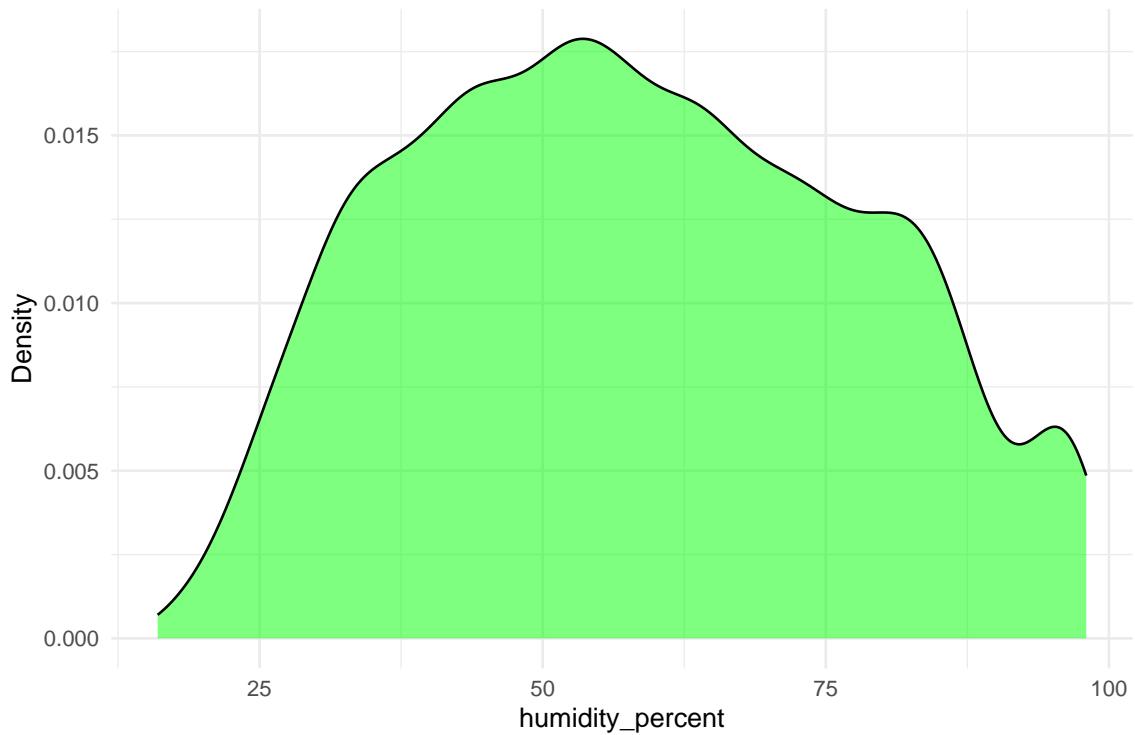
Density Plot for temperature_c (cleaned_data)

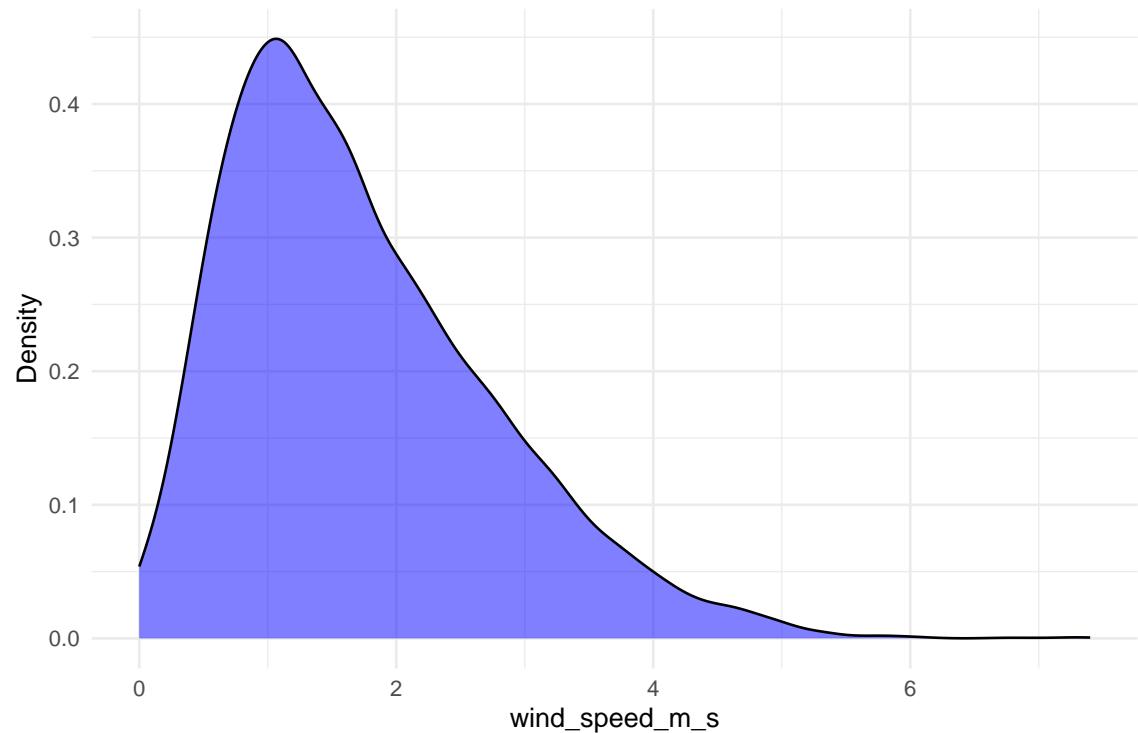
Density Plot for humidity_percent (raw_data)

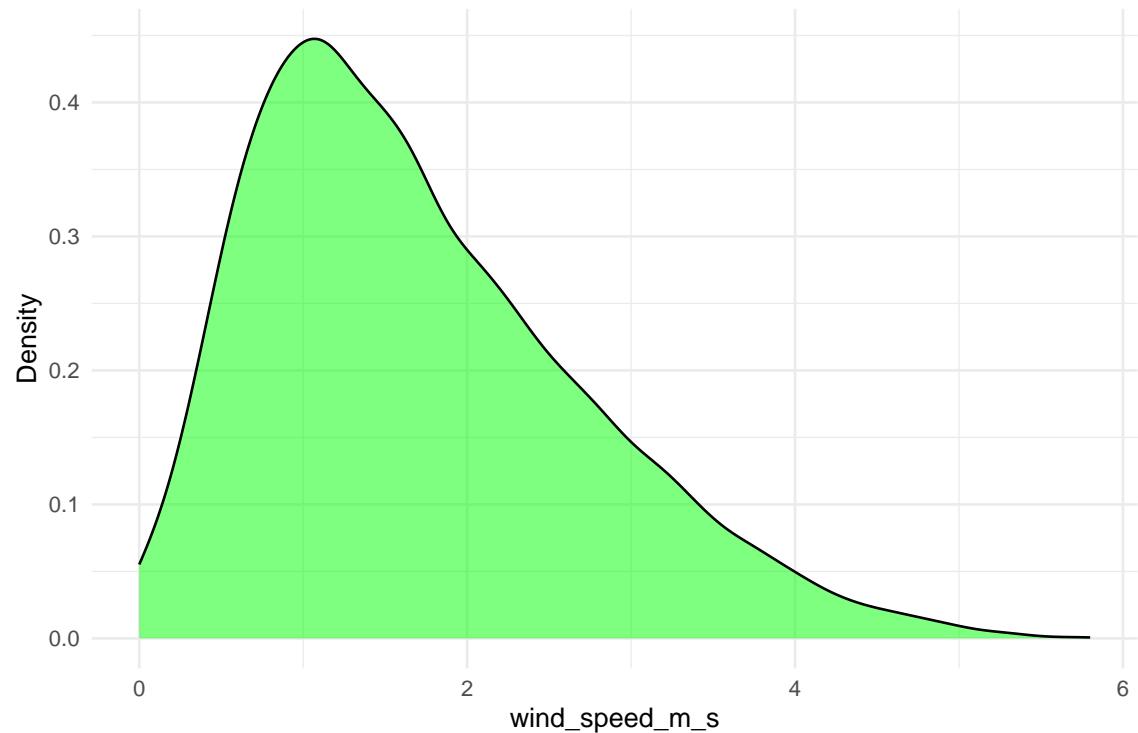
Density Plot for humidity_percent (cleaned_data)

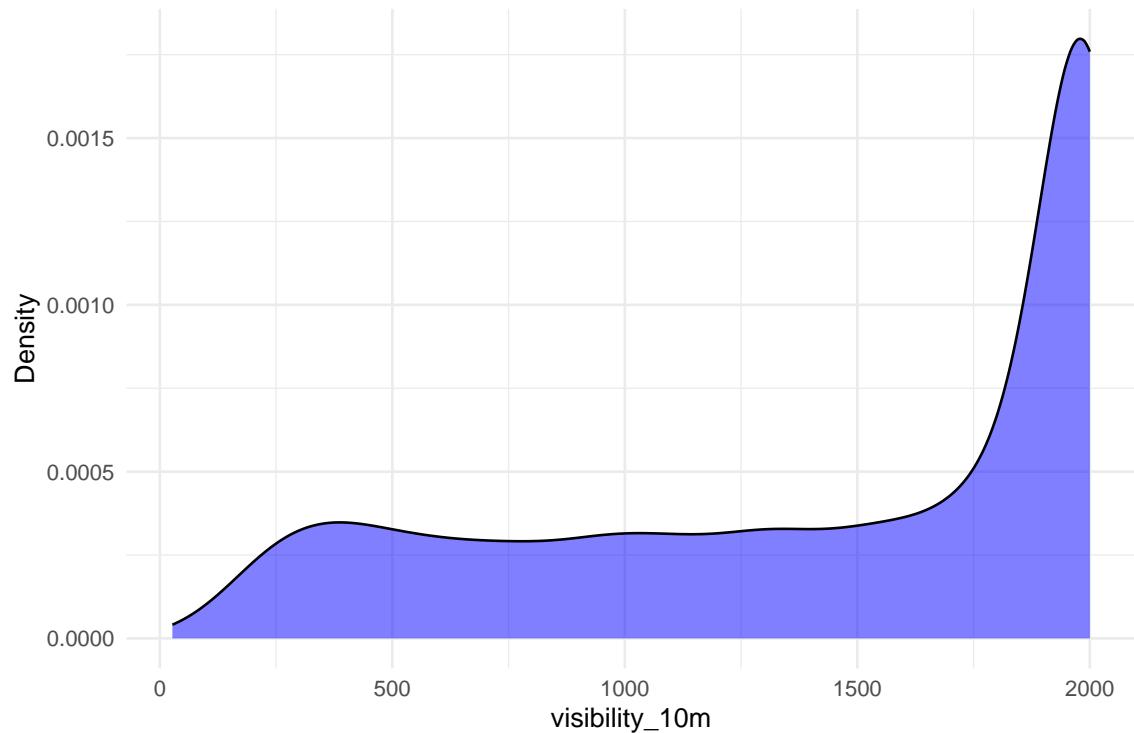
Density Plot for wind_speed_m_s (raw_data)

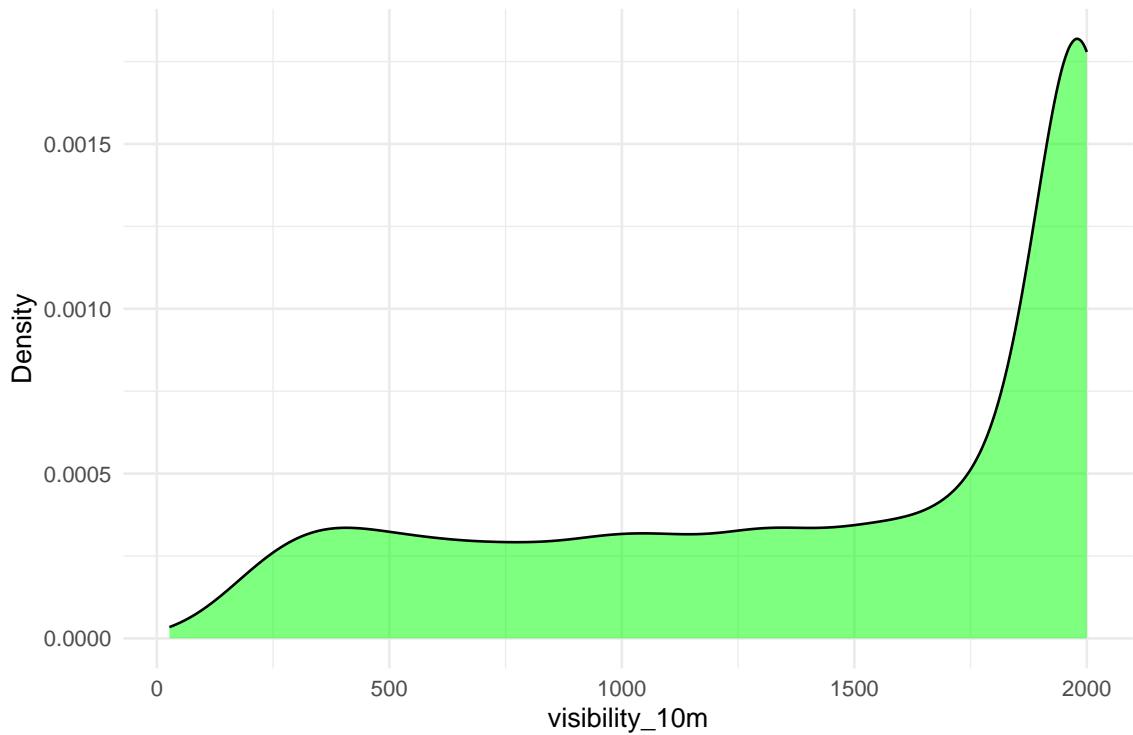
Density Plot for wind_speed_m_s (cleaned_data)

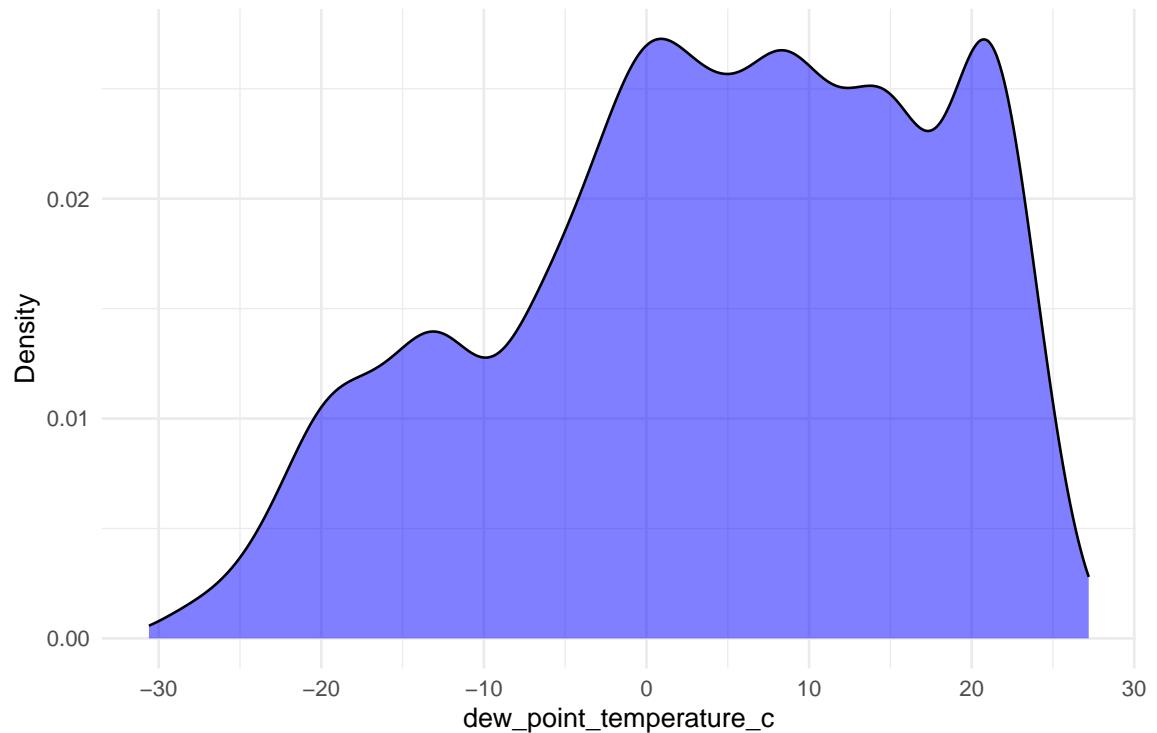
Density Plot for visibility_10m (raw_data)

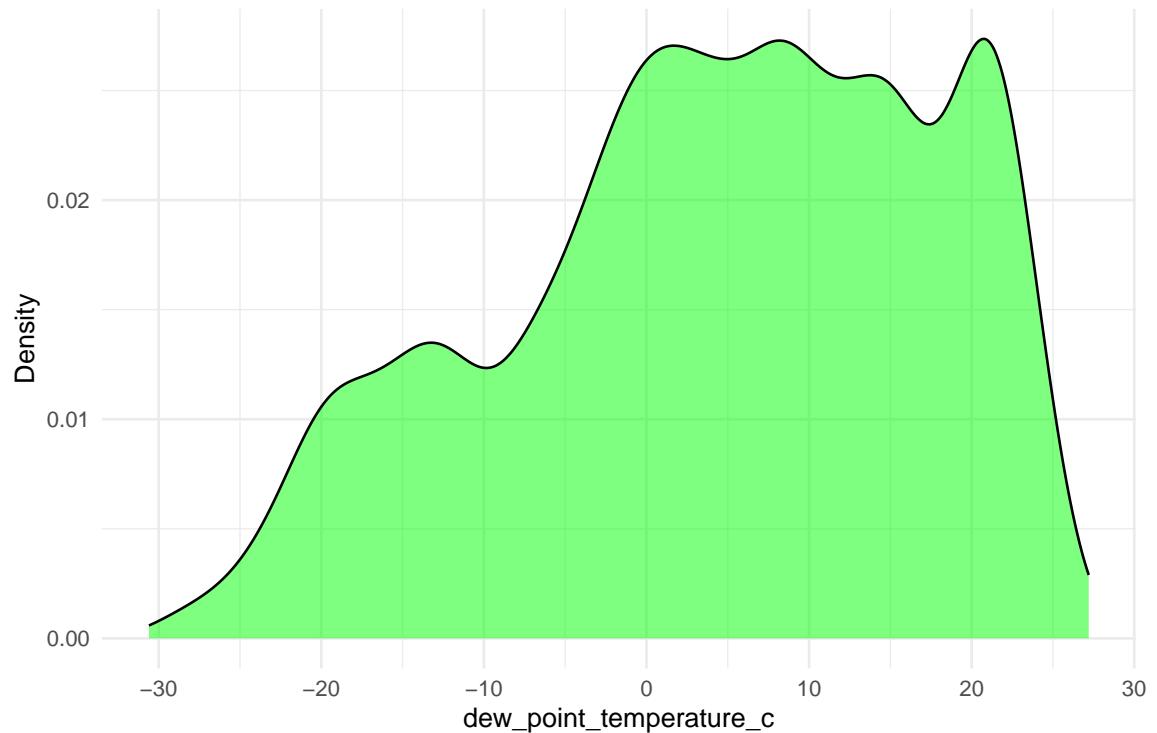
Density Plot for visibility_10m (cleaned_data)

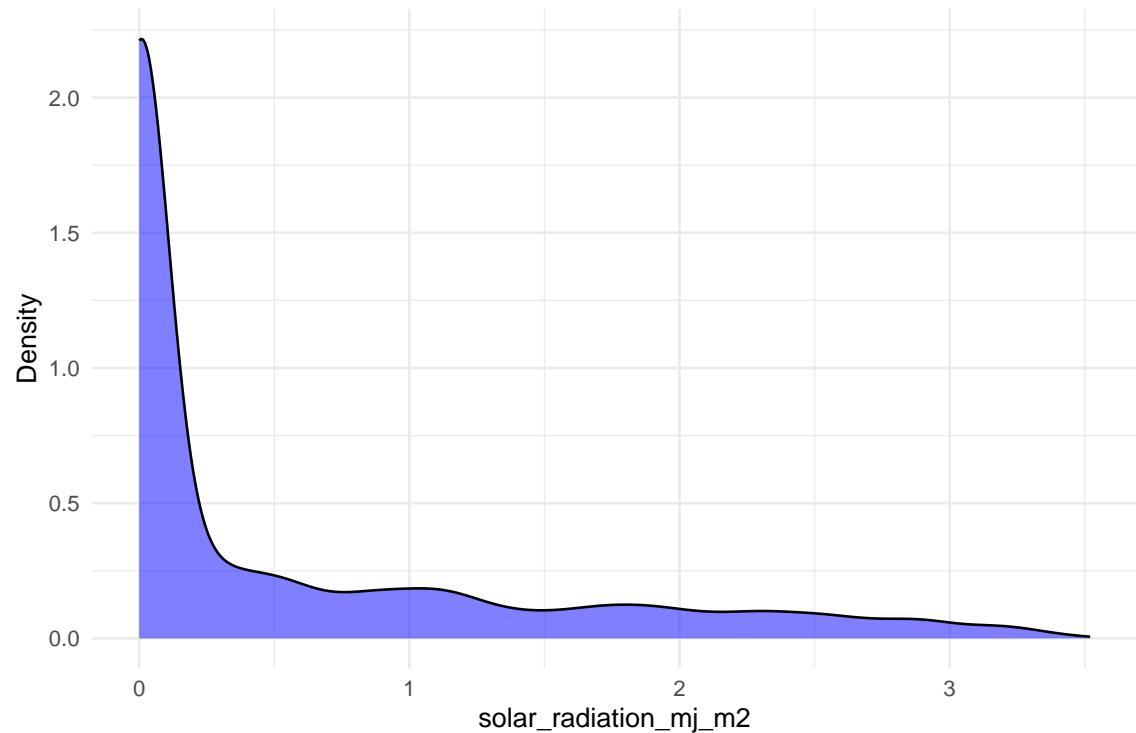
Density Plot for dew_point_temperature_c (raw_data)

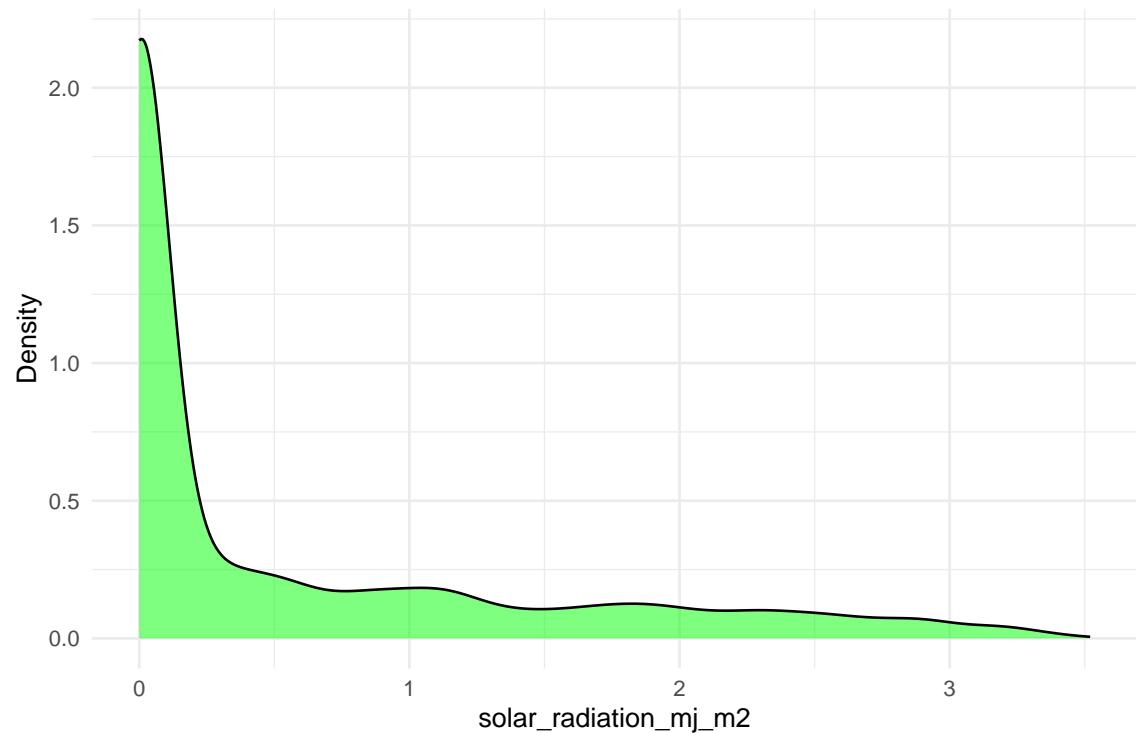
Density Plot for dew_point_temperature_c (cleaned_data)

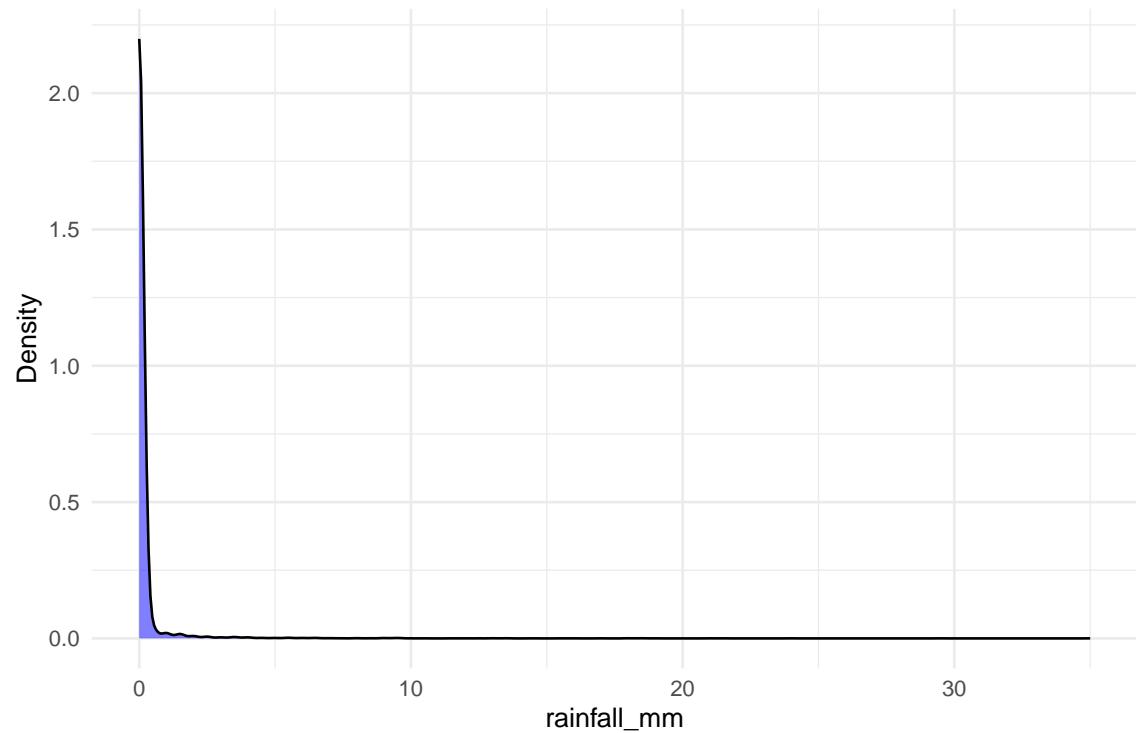
Density Plot for solar_radiation_mj_m2 (raw_data)

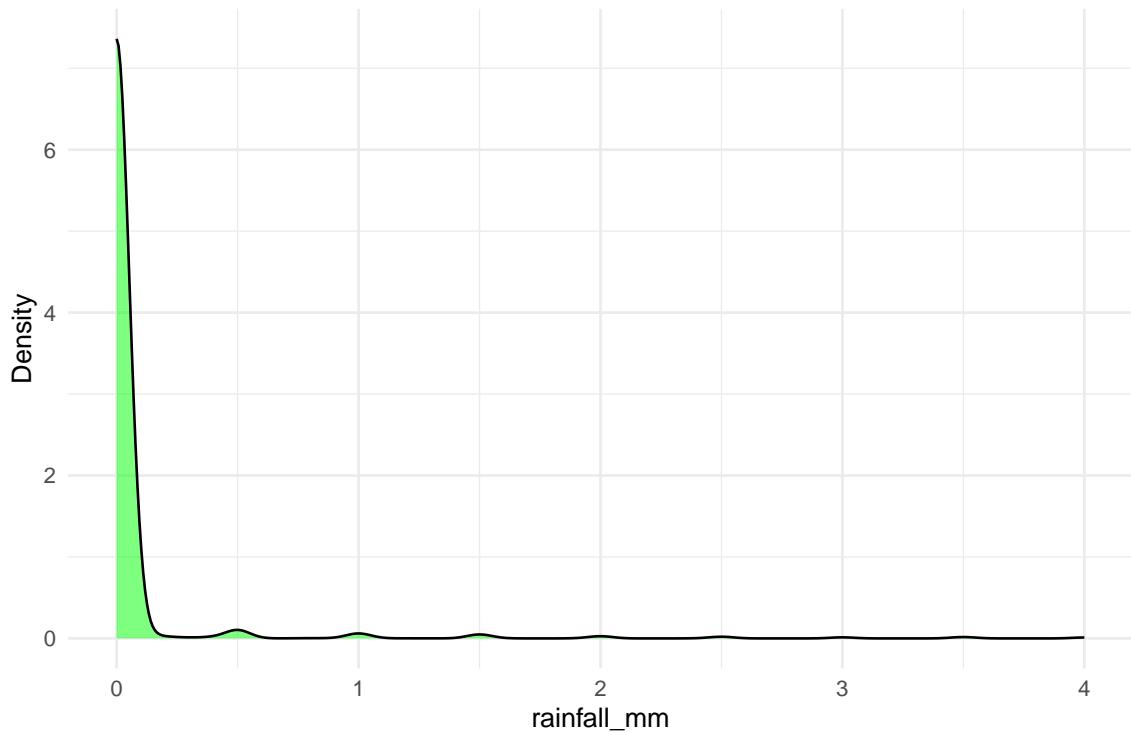
Density Plot for solar_radiation_mj_m2 (cleaned_data)

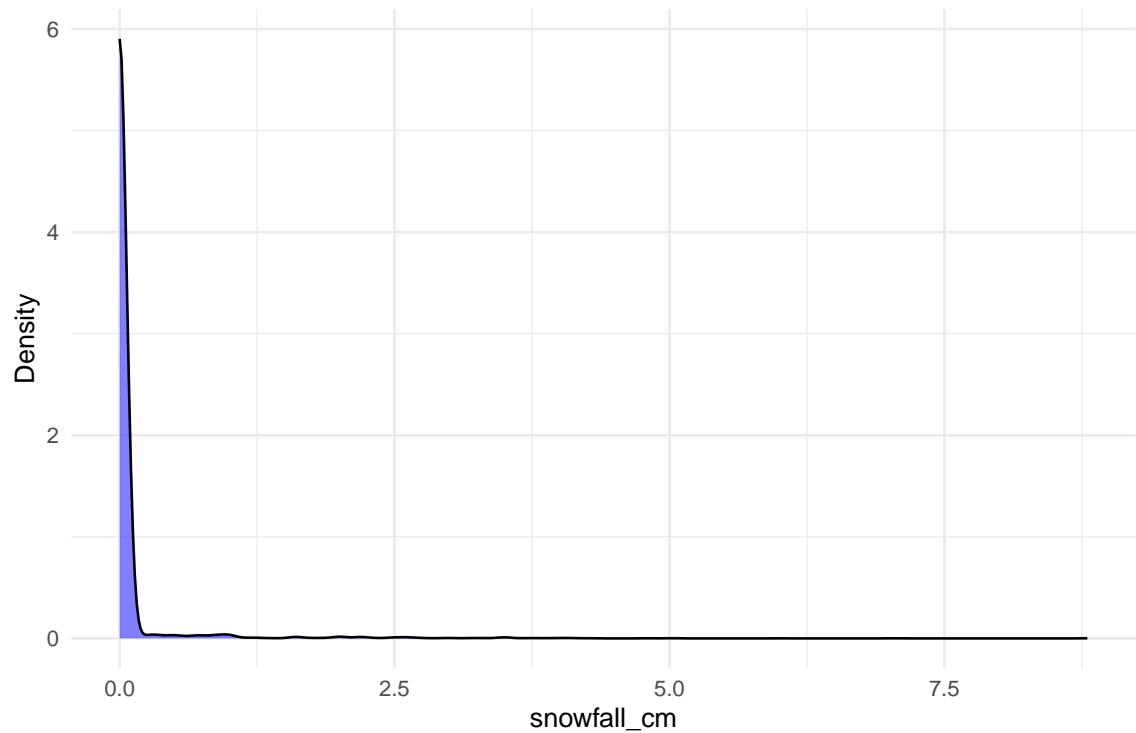
Density Plot for rainfall_mm (raw_data)

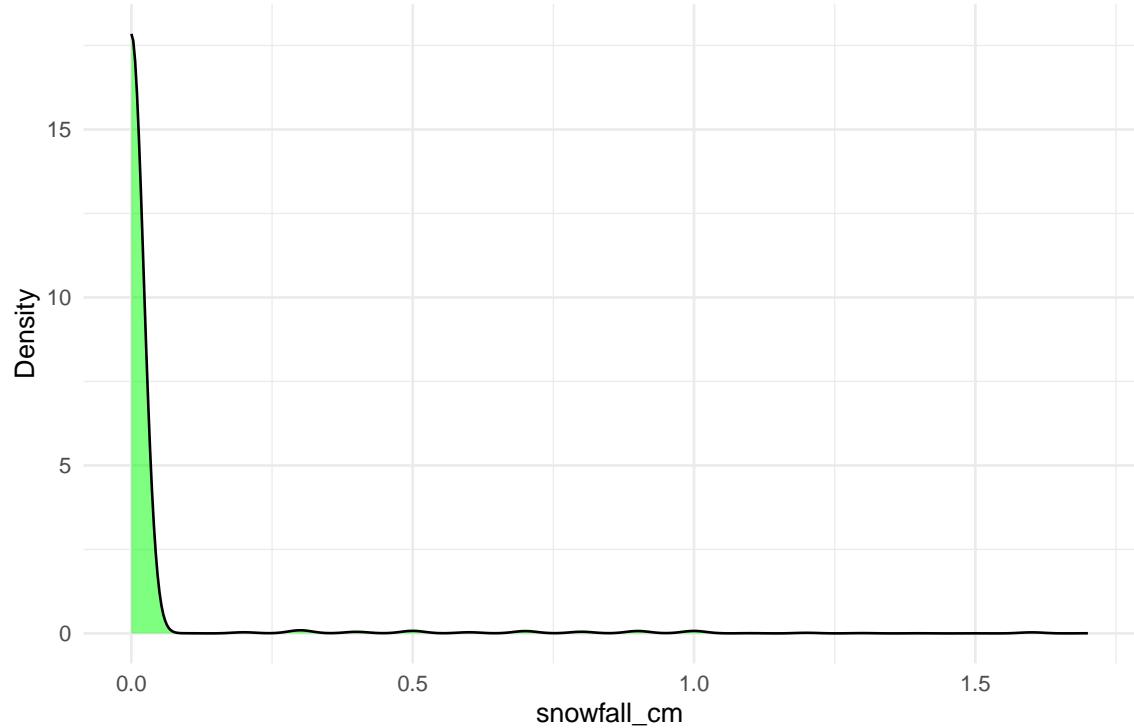
Density Plot for rainfall_mm (cleaned_data)

Density Plot for snowfall_cm (raw_data)

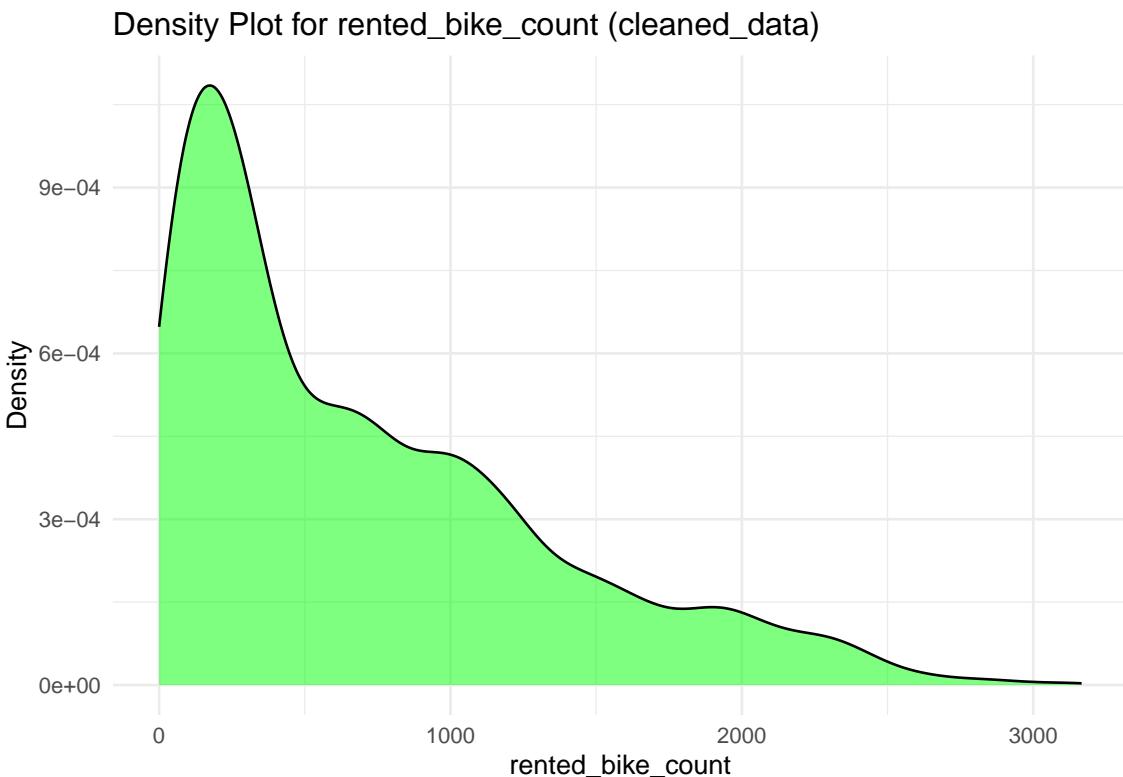
Density Plot for snowfall_cm (cleaned_data)

Nhận xét: Phân phối trước và sau khi làm sạch outlier không thay đổi gì nhiều (raw_data và cleaned_data), vẫn bảo toàn đặc trưng của dữ liệu.

Xây dựng mô hình

Kiểm tra phân phối của dữ liệu

Do biến phản hồi rented_bike_count là biến đếm và giống như nhiều phân phối Poisson điển hình, đồ thị hàm mật độ bị lệch phải nên ta có thể áp dụng mô hình hồi quy Poisson cho biến này.

Khai báo thư viện

Xây dựng mô hình Poisson

- Xét Y là biến ngẫu nhiên, ta nói $Y \sim \mathcal{P}(\lambda)$ với $\ln(\lambda) = \beta_0 + \sum_{i=1}^9 \beta_i X_i$
- Để xây dựng mô hình dựa trên thông tin của một ngày (thời tiết, tính chất ngày nghỉ/làm việc), ta xây dựng mô hình với các biến: temperature_c, humidity_percen, wind_speed_m_s, visibility_10m, dew_point_temperature,

solar_radiation_mj_m2, rainfall_mm, snowfall_cm thể hiện cho thời tiết và biến holiday thể hiện cho tính chất ngày nghỉ/làm việc.

- Từ đó ta có mô hình:

$$\begin{cases} Y \sim \mathcal{P}(\lambda) \\ \ln(\lambda) = \beta_0 + \beta_1 \text{temperature_c} + \beta_2 \text{humidity_percent} + \beta_3 \text{wind_speed_m_s} + \beta_4 \text{visibility_10m} \\ + \beta_5 \text{dew_point_temperature_c} + \beta_6 \text{solar_radiation_mj_m2} + \beta_7 \text{rainfall_mm} + \beta_8 \text{snowfall_cm} + \beta_9 \text{holiday} \end{cases}$$

```

## Call:
## glm(formula = rented_bike_count ~ temperature_c + humidity_percent +
##      wind_speed_m_s + visibility_10m + dew_point_temperature_c +
##      solar_radiation_mj_m2 + rainfall_mm + snowfall_cm + holiday,
##      family = poisson(link = "log"), data = reg_data)
##
## Coefficients:
##                               Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
## (Intercept)             7.757e+00  1.317e-02 588.967 < 2e-16 ***
## temperature_c          -2.332e-03  4.943e-04 -4.718 2.39e-06 ***
## humidity_percent        -2.932e-02  1.483e-04 -197.685 < 2e-16 ***
## wind_speed_m_s           7.929e-02  4.580e-04 173.117 < 2e-16 ***
## visibility_10m          -6.355e-05  9.028e-07 -70.386 < 2e-16 ***
## dew_point_temperature_c  5.622e-02  5.278e-04 106.507 < 2e-16 ***
## solar_radiation_mj_m2   -1.625e-01  5.975e-04 -272.012 < 2e-16 ***
## rainfall_mm              -8.214e-01  3.705e-03 -221.711 < 2e-16 ***
## snowfall_cm               -4.720e-01  5.802e-03 -81.345 < 2e-16 ***
## holidayNo Holiday        2.346e-01  2.215e-03 105.896 < 2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## (Dispersion parameter for poisson family taken to be 1)
##
## Null deviance: 4559883  on 8320  degrees of freedom
## Residual deviance: 2580719  on 8311  degrees of freedom
## AIC: 2644706
##
## Number of Fisher Scoring iterations: 6

```

Để hiểu rõ hơn về ý nghĩa của các hệ số, ta tính $\exp()$ của các ước lượng hệ số,

cũng chính là số lần tăng/giảm của trung bình theo từng biến khi biến đó tăng lên 1 đơn vị và các biến còn lại được giữ là hằng số:

```
##             (Intercept)      temperature_c      humidity_percent
##      "2339.0084083"      " 0.9976708"      " 0.9711038"
##      wind_speed_m_s      visibility_10m      dew_point_temperature_c
##      " 1.0825144"      " 0.9999365"      " 1.0578275"
##      solar_radiation_mj_m2      rainfall_mm      snowfall_cm
##      " 0.8499907"      " 0.4398124"      " 0.6237719"
##      holidayNo Holiday
##      " 1.2643816"
```

Nhận xét từ kết quả:

- (Intercept): Hệ số chặn cho biết trung bình số lượng xe đạp thuê trung bình khi tất cả các biến độc lập bằng 0 là khoảng 2339. Con số này có thể không thực tế vì một số biến độc lập như nhiệt độ, độ ẩm, tốc độ gió,... không thể đồng thời bằng 0 trong thực tế. Tuy nhiên, nó cung cấp một điểm xuất phát để so sánh với các biến độc lập khác.
- temperature_c (Nhiệt độ C): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của nhiệt độ, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm khoảng 0.23% (1 - 0.9976708). Điều này chỉ ra rằng nhiệt độ cao hơn có thể làm giảm trung bình số lượng xe đạp thuê, có thể do điều kiện thời tiết không thoái mái. Nhưng ở phần trực quan hóa dữ liệu, ta thấy khi nhiệt độ tăng thì lượng sẽ đạp thuê cũng tăng đến khoảng 28 độ thì mới bắt đầu giảm. Vì vậy ta thấy có sự mâu thuẫn giữa mô hình và thực tế, có thể do có sự tương tác của các biến, cần kiểm tra thêm.
- humidity_percent (Độ ẩm phần trăm): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của độ ẩm, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm khoảng 2.89% (1 - 0.9711038). Điều này cho thấy rằng độ ẩm cao hơn có thể làm giảm trung bình số lượng xe đạp thuê, có thể do độ ẩm cao làm cho việc đi xe đạp trở nên khó chịu.
- wind_speed_m_s (Tốc độ gió m/s): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của tốc độ gió, trung bình số lượng xe đạp thuê tăng khoảng 8.25% (1.0825144 - 1). Điều này chỉ ra rằng tốc độ gió cao hơn có thể làm tăng trung bình số lượng xe đạp thuê, có thể vì gió nhẹ có thể làm mát và tạo điều kiện thuận lợi hơn cho việc đi xe đạp.
- visibility_10m (Tầm nhìn 10m): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của tầm nhìn, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm rất ít, khoảng 0.0064% (1 -

0.9999365). Điều này cho thấy rằng tầm nhìn có tác động rất nhỏ đến trung bình số lượng xe đạp thuê.

- dew_point_temperature_c (Nhiệt độ điểm ngưỡng tạo sương mù ${}^{\circ}\text{C}$): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của nhiệt độ điểm sương, trung bình số lượng xe đạp thuê tăng khoảng 5.78% ($1.0578275 - 1$). Điều này chỉ ra rằng nhiệt độ điểm sương cao hơn có thể làm tăng trung bình số lượng xe đạp thuê, có thể vì điều kiện không khí ẩm mát mẻ làm cho việc đi xe đạp trở nên dễ chịu hơn.
- solar_radiation_mj_m2 (Bức xạ mặt trời MJ/m²): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của bức xạ mặt trời, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm khoảng 15% ($1 - 0.8499907$). Điều này cho thấy rằng bức xạ mặt trời cao hơn có thể làm giảm trung bình số lượng xe đạp thuê, có thể vì ánh sáng mặt trời mạnh làm cho việc đi xe đạp trở nên khó chịu.
- rainfall_mm (Lượng mưa mm): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của lượng mưa, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm khoảng 56.02% ($1 - 0.4398124$). Điều này cho thấy rằng lượng mưa cao hơn có thể làm giảm đáng kể trung bình số lượng xe đạp thuê, vì điều kiện thời tiết mưa không thuận lợi cho việc đi xe đạp.
- snowfall_cm (Lượng tuyết cm): Hệ số này cho biết với mỗi đơn vị tăng của lượng tuyết, trung bình số lượng xe đạp thuê giảm khoảng 37.62% ($1 - 0.6237719$). Điều này cho thấy rằng lượng tuyết cao hơn có thể làm giảm trung bình số lượng xe đạp thuê, do điều kiện tuyết không thuận lợi cho việc đi xe đạp.
- holiday (Ngày làm việc): Hệ số này cho biết trung bình số lượng xe đạp thuê vào các ngày làm việc (No Holiday) cao hơn khoảng 26.44% so với vào các ngày nghỉ (Holiday). Điều này chỉ ra rằng vào ngày làm việc, người dân có xu hướng thuê xe đạp nhiều hơn so với các ngày nghỉ, có thể vì vào các ngày nghỉ, nhiều người không đi làm hoặc có kế hoạch khác, dẫn đến nhu cầu thuê xe đạp thấp hơn.

Ma trận hiệp phương sai của các ước lượng hệ số được truy xuất bởi hàm vcov():

```
##                                     (Intercept) temperature_c humidity_percent
## (Intercept) 1.734840e-04 -6.200716e-06 -1.913541e-06
## temperature_c -6.200716e-06 2.443285e-07 7.042806e-08
## humidity_percent -1.913541e-06 7.042806e-08 2.200066e-08
```

```

## wind_speed_m_s      -6.069915e-07  6.188180e-09   4.112546e-09
## visibility_10m     -3.592653e-09  5.121282e-11   3.331723e-11
## dew_point_temperature_c 6.679442e-06 -2.598207e-07  -7.619274e-08
## solar_radiation_mj_m2  7.724710e-07 -7.211722e-08  -6.233917e-09
## rainfall_mm         8.799161e-06 -3.046455e-07  -1.104543e-07
## snowfall_cm          -1.049368e-07  4.483874e-08  -1.044112e-08
## holidayNo Holiday   -4.878241e-06  3.939909e-09   1.571204e-09
##                                     wind_speed_m_s  visibility_10m  dew_point_temperature_c
## (Intercept)                 -6.069915e-07  -3.592653e-09   6.679442e-06
## temperature_c                6.188180e-09  5.121282e-11  -2.598207e-07
## humidity_percent              4.112546e-09  3.331723e-11  -7.619274e-08
## wind_speed_m_s                2.097583e-07  -6.692488e-12  -5.848831e-09
## visibility_10m                -6.692488e-12  8.151219e-13  -6.780001e-11
## dew_point_temperature_c      -5.848831e-09  -6.780001e-11   2.785991e-07
## solar_radiation_mj_m2       -5.763430e-08   1.269891e-10   6.306250e-08
## rainfall_mm                  -5.565807e-08  -9.566805e-12   3.317155e-07
## snowfall_cm                   -1.366934e-07  -1.185891e-10  2.177691e-09
## holidayNo Holiday            -9.496183e-09  5.583676e-11  -9.496550e-09
##                                     solar_radiation_mj_m2  rainfall_mm  snowfall_cm
## (Intercept)                  7.724710e-07  8.799161e-06 -1.049368e-07
## temperature_c                 -7.211722e-08 -3.046455e-07  4.483874e-08
## humidity_percent               -6.233917e-09 -1.104543e-07 -1.044112e-08
## wind_speed_m_s                 -5.763430e-08 -5.565807e-08 -1.366934e-07
## visibility_10m                  1.269891e-10 -9.566805e-12 -1.185891e-10
## dew_point_temperature_c       6.306250e-08  3.317155e-07  2.177691e-09
## solar_radiation_mj_m2        3.570169e-07 -7.033054e-10 -1.224868e-07
## rainfall_mm                   -7.033054e-10  1.372600e-05  1.579476e-07
## snowfall_cm                   -1.224868e-07  1.579476e-07  3.366417e-05
## holidayNo Holiday             1.792837e-09  2.340955e-08  1.382595e-07
##                                     holidayNo Holiday
## (Intercept)                  -4.878241e-06
## temperature_c                 3.939909e-09
## humidity_percent               1.571204e-09
## wind_speed_m_s                 -9.496183e-09
## visibility_10m                  5.583676e-11
## dew_point_temperature_c      -9.496550e-09
## solar_radiation_mj_m2        1.792837e-09
## rainfall_mm                   2.340955e-08
## snowfall_cm                   1.382595e-07
## holidayNo Holiday             4.907182e-06

```

Từ đây ta suy ra được sai số chuẩn của các ước lượng hệ số:

##	(Intercept)		hour1	hour2
##	1.526236e+01	3.421673e-03	3.801801e-03	
##	hour3	hour4	hour5	
##	4.353023e-03	5.137686e-03	5.043049e-03	
##	hour6	hour7	hour8	
##	3.871179e-03	3.145390e-03	2.873632e-03	
##	hour9	hour10	hour11	
##	3.229578e-03	3.529803e-03	3.593957e-03	
##	hour12	hour13	hour14	
##	3.618221e-03	3.614552e-03	3.529043e-03	
##	hour15	hour16	hour17	
##	3.381956e-03	3.181487e-03	2.959539e-03	
##	hour18	hour19	hour20	
##	2.818345e-03	2.793912e-03	2.816540e-03	
##	hour21	hour22	hour23	
##	2.810483e-03	2.854917e-03	3.045698e-03	
##	temperature_c	humidity_percent	wind_speed_m_s	
##	5.200730e-04	1.529964e-04	5.127921e-04	
##	visibility_10m	dew_point_temperature_c	solar_radiation_mj_m2	
##	9.290416e-07	5.521222e-04	1.047814e-03	
##	rainfall_mm	snowfall_cm	seasons.L	
##	3.845565e-03	5.835074e-03	1.598953e-03	
##	seasons.Q	seasons.C	holidayNo Holiday	
##	1.564824e-03	8.741443e-04	2.248734e-03	
##	functioning_dayYes	day_of_week.L	day_of_week.Q	
##	1.526235e+01	1.109832e-03	1.119140e-03	
##	day_of_week.C	day_of_week^4	day_of_week^5	
##	1.100720e-03	1.076292e-03	1.091555e-03	
##	day_of_week^6			
##	1.087091e-03			

Nhâ xét: Sai số chuẩn của tất cả các biến là rất nhỏ, cho thấy có rất ít sự biến động của các ước lượng hệ số từ mẫu này sang mẫu khác, điều đó cho thấy sự đáng tin cậy của mô hình là cao.

Kiểm định từng hệ số:

Ta kiểm định từng hệ số với:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_j = 0 \\ H_1 : \beta_j \neq 0 \end{cases}$$

Kết quả kiểm định được trả về bởi hàm summary()

```
##  
## Call:  
## glm(formula = rented_bike_count ~ temperature_c + humidity_percent +  
##       wind_speed_m_s + visibility_10m + dew_point_temperature_c +  
##       solar_radiation_mj_m2 + rainfall_mm + snowfall_cm + holiday,  
##       family = poisson(link = "log"), data = reg_data)  
##  
## Coefficients:  
##                                     Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)  
## (Intercept)                 7.757e+00 1.317e-02 588.967 < 2e-16 ***  
## temperature_c                -2.332e-03 4.943e-04 -4.718 2.39e-06 ***  
## humidity_percent              -2.932e-02 1.483e-04 -197.685 < 2e-16 ***  
## wind_speed_m_s                7.929e-02 4.580e-04 173.117 < 2e-16 ***  
## visibility_10m                -6.355e-05 9.028e-07 -70.386 < 2e-16 ***  
## dew_point_temperature_c      5.622e-02 5.278e-04 106.507 < 2e-16 ***  
## solar_radiation_mj_m2        -1.625e-01 5.975e-04 -272.012 < 2e-16 ***  
## rainfall_mm                  -8.214e-01 3.705e-03 -221.711 < 2e-16 ***  
## snowfall_cm                  -4.720e-01 5.802e-03 -81.345 < 2e-16 ***  
## holidayNo Holiday            2.346e-01 2.215e-03 105.896 < 2e-16 ***  
## ---  
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1  
##  
## (Dispersion parameter for poisson family taken to be 1)  
##  
## Null deviance: 4559883  on 8320  degrees of freedom  
## Residual deviance: 2580719  on 8311  degrees of freedom  
## AIC: 2644706  
##  
## Number of Fisher Scoring iterations: 6
```

Nhận xét: Kết quả cho thấy, tại mức ý nghĩa 5%, tất cả các biến đều có ý nghĩa trong việc ước lượng mô hình.

Khoảng tin cậy cho hệ số và tỷ số cược chênh lệch:

Khoảng tin cậy 95% cho các hệ số của mô hình Poisson log-linear:

	2.5 %	97.5 %
## (Intercept)	7.731667e+00	7.783298e+00
## temperature_c	-3.300740e-03	-1.363135e-03
## humidity_percent	-2.961264e-02	-2.903121e-02
## wind_speed_m_s	7.838882e-02	8.018412e-02
## visibility_10m	-6.531651e-05	-6.177744e-05
## dew_point_temperature_c	5.518274e-02	5.725177e-02
## solar_radiation_mj_m2	-1.637009e-01	-1.613587e-01
## rainfall_mm	-8.286684e-01	-8.141456e-01
## snowfall_cm	-4.833425e-01	-4.605987e-01
## holidayNo Holiday	2.302414e-01	2.389249e-01

Từ đây, ta thu được khoảng tin cậy cho số lần tăng/giảm của trung bình theo từng biến khi biến đó tăng lên 1 đơn vị và các biến còn lại được giữ là hằng số, thông qua lấy $\exp()$ cho các điểm giới hạn của khoảng tin cậy cho hệ số mô hình.

	2.5 %	97.5 %
## (Intercept)	2279.3988482	2400.1768442
## temperature_c	0.9967047	0.9986378
## humidity_percent	0.9708215	0.9713861
## wind_speed_m_s	1.0815431	1.0834865
## visibility_10m	0.9999347	0.9999382
## dew_point_temperature_c	1.0567337	1.0589224
## solar_radiation_mj_m2	0.8489959	0.8509867
## rainfall_mm	0.4366303	0.4430177
## snowfall_cm	0.6167186	0.6309058
## holidayNo Holiday	1.2589039	1.2698832

So sánh mô hình:

Để trả lời cho câu hỏi liệu ta xây dựng mô hình dự đoán số lượng xe đạp trong ngày dựa trên thông tin của một ngày (thời tiết, tính chất ngày nghỉ/làm việc) có là mô hình tốt nhất thì ta sẽ đi kiểm định giả thuyết:

$$\begin{cases} H_0 : \text{Mô hình ban đầu là phù hợp} \\ H_1 : \text{Mô hình thêm các biến phụ là phù hợp hơn} \end{cases}$$

Analysis of Deviance Table

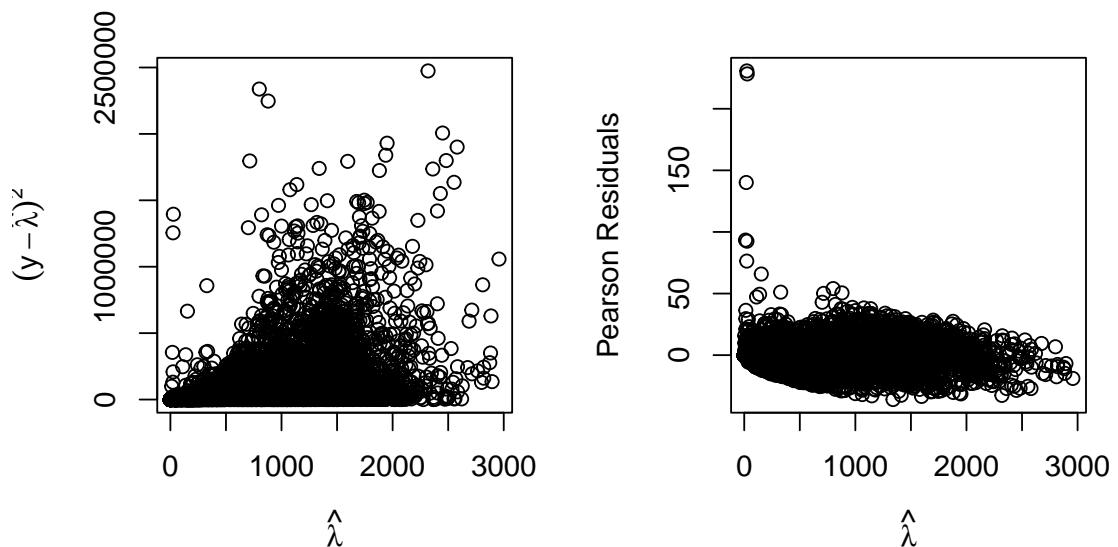
```

## 
## Model 1: rented_bike_count ~ temperature_c + humidity_percent + wind_speed_m_s +
##           visibility_10m + dew_point_temperature_c + solar_radiation_mj_m2 +
##           rainfall_mm + snowfall_cm + holiday
## Model 2: rented_bike_count ~ hour + temperature_c + humidity_percent +
##           wind_speed_m_s + visibility_10m + dew_point_temperature_c +
##           solar_radiation_mj_m2 + rainfall_mm + snowfall_cm + seasons +
##           holiday + functioning_day + day_of_week
##   Resid. Df Resid. Dev Df Deviance Pr(>Chi)
## 1     8311    2580719
## 2     8278    863238 33  1717480 < 2.2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

```

Nhận xét: Từ kết quả ta thấy giá trị p_value rất thấp nên ta bác bỏ giả thuyết H_0 hay mô hình thứ 2 phù hợp hơn.

Kiểm tra giả định $\mathbb{E}[Y] = \text{Var}[Y]$ cho mô hình 2

Nhận xét:

- Ở biểu đồ thứ nhất, phương sai có xu hướng tăng khi trung bình tăng. Điều này cho thấy có thể có hiện tượng overdispersion trong dữ liệu.
- Biểu đồ thứ hai cũng cho thấy thặng dư Pearson có khuôn mẫu giảm dần theo hình vòng cung khi trung bình tăng cũng có thể chứng minh overdispersion.

Kiểm tra overdispersion

```
## [1] 114.9298
```

Nhận xét: Giá trị dispersion là 114.9298 quá lớn so với 1 nên mô hình này bị overdispersed.

Trong trường hợp mô hình Poisson thông thường xảy ra hiện tượng overdispersed,

ở dữ liệu đã cho là trường hợp $\text{var}(Y) > \mathbb{E}[Y]$, ta sẽ nghĩ đến mô hình tổng quát hơn như Quasi-Poisson.

Khai báo thư viện

- Xét Y là biến ngẫu nhiên, ta nói $Y \sim Poi(\mu, \theta)$ nếu thỏa

$$\mathbb{E}[Y] = \mu, \text{Var}(Y) = \theta\mu$$

$$\theta > 1, \mu > 0$$

- θ là hệ số thể hiện overdispersed.
- Quan hệ giữa phương sai và kỳ vọng là quan hệ tuyến tính.

Xây dựng mô hình Quasi-Poisson

```
## 
## Call:
## glm(formula = rented_bike_count ~ ., family = "quasipoisson",
##      data = reg_data)
## 
## Coefficients:
##                               Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)    
## (Intercept)           -1.157e+01  1.636e+02 -0.071 0.943626  
## hour1                -2.308e-01  3.668e-02 -6.291 3.31e-10 ***
## hour2                -5.477e-01  4.076e-02 -13.439 < 2e-16 ***
## hour3                -9.051e-01  4.667e-02 -19.394 < 2e-16 ***
## hour4                -1.336e+00  5.508e-02 -24.248 < 2e-16 ***
## hour5                -1.278e+00  5.406e-02 -23.631 < 2e-16 ***
## hour6                -5.216e-01  4.150e-02 -12.568 < 2e-16 ***
## hour7                 1.919e-01  3.372e-02  5.692 1.30e-08 ***
## hour8                 6.249e-01  3.081e-02  20.285 < 2e-16 ***
## hour9                 1.105e-01  3.462e-02   3.192 0.001417 ** 
## hour10               -1.966e-01  3.784e-02  -5.196 2.08e-07 *** 
## hour11               -1.390e-01  3.853e-02  -3.606 0.000312 *** 
## hour12               -2.911e-02  3.879e-02  -0.750 0.453004  
## hour13               -1.197e-02  3.875e-02  -0.309 0.757418  
## hour14                8.607e-03  3.783e-02   0.227 0.820044  
## hour15                1.028e-01  3.626e-02   2.835 0.004599 ** 
## hour16                2.268e-01  3.411e-02   6.650 3.12e-11 ***
```

```

## hour17          4.816e-01  3.173e-02  15.178 < 2e-16 ***
## hour18          7.540e-01  3.021e-02  24.954 < 2e-16 ***
## hour19          6.368e-01  2.995e-02  21.261 < 2e-16 ***
## hour20          5.820e-01  3.019e-02  19.275 < 2e-16 ***
## hour21          5.753e-01  3.013e-02  19.094 < 2e-16 ***
## hour22          4.832e-01  3.061e-02  15.786 < 2e-16 ***
## hour23          1.923e-01  3.265e-02   5.890 4.02e-09 ***
## temperature_c    -2.032e-02  5.575e-03  -3.644 0.000270 ***
## humidity_percent -2.010e-02  1.640e-03  -12.254 < 2e-16 ***
## wind_speed_m_s   -2.061e-02  5.497e-03  -3.749 0.000179 ***
## visibility_10m   -1.844e-05  9.960e-06  -1.852 0.064084 .
## dew_point_temperature_c 5.078e-02  5.919e-03   8.579 < 2e-16 ***
## solar_radiation_mj_m2   3.119e-02  1.123e-02   2.776 0.005511 **
## rainfall_mm        -9.742e-01  4.123e-02  -23.630 < 2e-16 ***
## snowfall_cm         -1.285e-01  6.256e-02  -2.055 0.039942 *
## seasons.L          -4.940e-01  1.714e-02  -28.816 < 2e-16 ***
## seasons.Q          -4.884e-01  1.678e-02  -29.116 < 2e-16 ***
## seasons.C          -3.149e-01  9.371e-03  -33.604 < 2e-16 ***
## holidayNo Holiday  1.719e-01  2.411e-02   7.129 1.09e-12 ***
## functioning_dayYes 1.899e+01  1.636e+02   0.116 0.907619
## day_of_week.L       6.296e-02  1.190e-02   5.292 1.24e-07 ***
## day_of_week.Q       -1.285e-01  1.200e-02  -10.713 < 2e-16 ***
## day_of_week.C       2.414e-02  1.180e-02   2.045 0.040851 *
## day_of_week^4      -3.992e-02  1.154e-02  -3.460 0.000543 ***
## day_of_week^5      -4.114e-02  1.170e-02  -3.516 0.000440 ***
## day_of_week^6      -2.623e-02  1.165e-02  -2.251 0.024426 *
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## (Dispersion parameter for quasipoisson family taken to be 114.9298)
##
## Null deviance: 4559883  on 8320  degrees of freedom
## Residual deviance: 863238  on 8278  degrees of freedom
## AIC: NA
##
## Number of Fisher Scoring iterations: 10

```

Nhận xét: Ta lại thấy giá trị p_value của biến functioning_day rất lớn, nó lại không có ý nghĩa trong mô hình Quasi-Poisson, và giá trước lượng của nó khi đưa vào mô hình log là rất cao, nên chúng em quyết định loại bỏ biến này ra khỏi mô

hình.

Bỏ biến functioning_day ra khỏi mô hình trên và kiểm tra đa cộng tuyê:

```
## Analysis of Deviance Table
##
## Model: quasipoisson, link: log
##
## Response: rented_bike_count
##
## Terms added sequentially (first to last)
##
##
##                                     Df Deviance Resid. Df Resid. Dev  Pr(>Chi)
## NULL                               8320    4559883
## hour                                23   1532775    8297  3027109 < 2.2e-16 ***
## temperature_c                         1    1129893    8296  1897216 < 2.2e-16 ***
## humidity_percent                      1    117698     8295  1779518 < 2.2e-16 ***
## wind_speed_m_s                        1      1581     8294  1777937  0.00118 **
## visibility_10m                        1      134     8293  1777804  0.34557
## dew_point_temperature_c               1      19750     8292  1758053 < 2.2e-16 ***
## solar_radiation_mj_m2                1      5197     8291  1752857 4.063e-09 ***
## rainfall_mm                           1    117248     8290  1635609 < 2.2e-16 ***
## snowfall_cm                           1      8654     8289  1626955 3.205e-14 ***
## seasons                               3    224361     8286  1402595 < 2.2e-16 ***
## holiday                               1      7318     8285  1395276 2.958e-12 ***
## day_of_week                           6    15722     8279  1379554 < 2.2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
##                                     GVIF Df GVIF^(1/(2*Df))
## hour                                7.184840 23      1.043801
## temperature_c                      173.086204  1      13.156223
## humidity_percent                   41.448289  1      6.438035
## wind_speed_m_s                     1.439146  1      1.199644
## visibility_10m                    1.489150  1      1.220307
## dew_point_temperature_c            216.907958  1      14.727795
## solar_radiation_mj_m2              5.859582  1      2.420657
## rainfall_mm                        1.096291  1      1.047039
## snowfall_cm                         1.076664  1      1.037624
## seasons                             4.454004  3      1.282700
```

```

## holiday           1.037344  1      1.018501
## day_of_week      1.078148  6      1.006290

```

Nhận xét: Kết quả ở cột thứ ba cho thấy biến temperature_c và biến dew_point_temperature_c có chỉ số VIF rất cao (lớn hơn 7) chứng minh mô hình có hiện tượng đa cộng tuyến nên ta cũng sẽ bỏ hai biến ra khỏi mô hình.

Loại bỏ 2 biến đa cộng tuyến, kiểm tra lại sự đa cộng tuyến và ý nghĩa của các hệ số:

```

## Analysis of Deviance Table
##
## Model: quasipoisson, link: log
##
## Response: rented_bike_count
##
## Terms added sequentially (first to last)
##
##
##                                     Df Deviance Resid. Df Resid. Dev Pr(>Chi)
## NULL                               8320    4559883
## hour                                23 1532775    8297 3027109 < 2.2e-16 ***
## humidity_percent                     1     3682    8296 3023427 3.045e-06 ***
## wind_speed_m_s                      1     15766    8295 3007661 < 2.2e-16 ***
## visibility_10m                      1     84067    8294 2923594 < 2.2e-16 ***
## solar_radiation_mj_m2               1     410689   8293 2512904 < 2.2e-16 ***
## rainfall_mm                          1     161027   8292 2351878 < 2.2e-16 ***
## snowfall_cm                          1     66185    8291 2285693 < 2.2e-16 ***
## seasons                              3     792945   8288 1492748 < 2.2e-16 ***
## holiday                             1     4482    8287 1488266 2.605e-07 ***
## day_of_week                          6     16187    8281 1472079 < 2.2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
##                                     GVIF Df GVIF^(1/(2*Df))
## hour                                5.724153 23      1.038657
## humidity_percent                    2.327444  1      1.525596
## wind_speed_m_s                     1.424451  1      1.193504
## visibility_10m                     1.433670  1      1.197360
## solar_radiation_mj_m2              5.172368  1      2.274284
## rainfall_mm                        1.061746  1      1.030410
## snowfall_cm                         1.069709  1      1.034267

```

```

## seasons           1.706445  3      1.093156
## holiday          1.033633  1      1.016677
## day_of_week      1.057216  6      1.004647

```

Nhận xét: Sau khi loại bỏ hai biến trên, kiểm định đều cho thấy hầu như các biến đều có nghĩa và chỉ số VIF khi này đã bình thường.

Chuẩn đoán mô hình

Giả định tuyến tính của mô hình

```

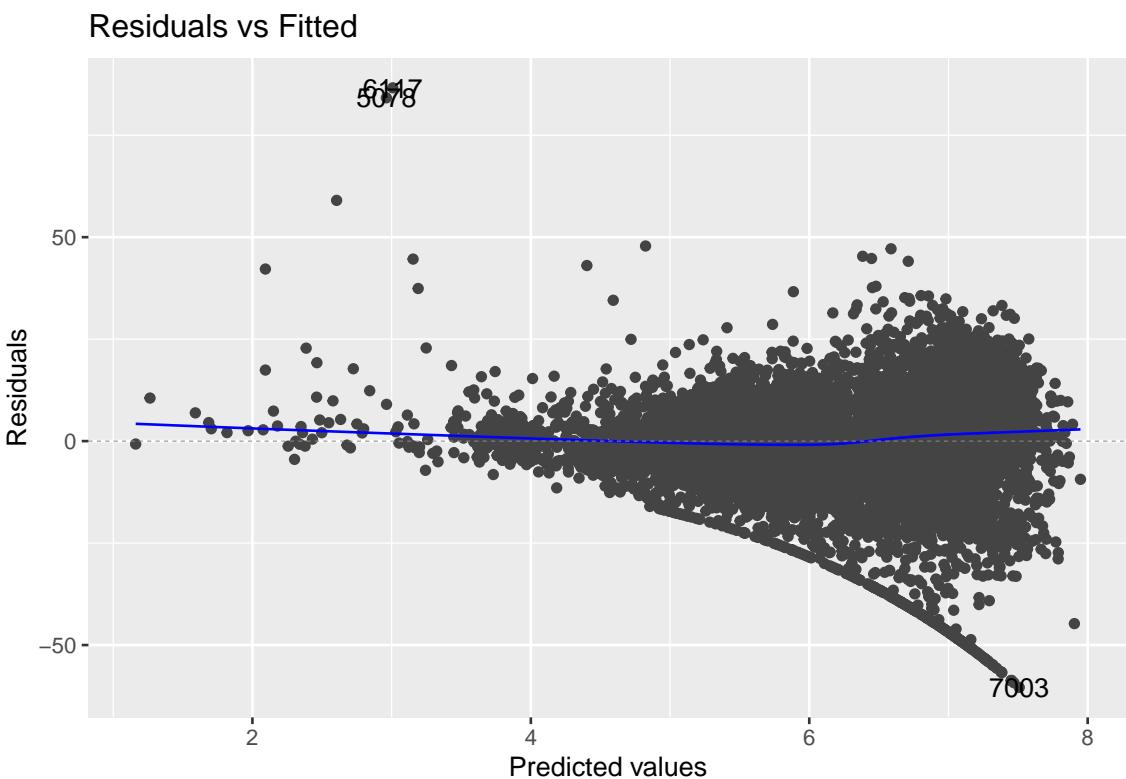
##
## Call: glm(formula = rented_bike_count ~ ., family = "quasipoisson",
##            data = reg_data)
##
## Coefficients:
##              (Intercept)                  hour1                  hour2
##                6.379e+00                 -2.542e-01                 -5.865e-01
##                  hour3                  hour4                  hour5
##                -9.539e-01                 -1.397e+00                 -1.353e+00
##                  hour6                  hour7                  hour8
##                -6.023e-01                 1.114e-01                 5.598e-01
##                  hour9                  hour10                 hour11
##                5.596e-02                 -2.419e-01                 -1.803e-01
##                  hour12                 hour13                 hour14
##                -6.011e-02                 -2.487e-02                 1.274e-02
##                  hour15                 hour16                 hour17
##                1.306e-01                 2.860e-01                 5.698e-01
##                  hour18                 hour19                 hour20
##                8.533e-01                 7.362e-01                 6.609e-01
##                  hour21                 hour22                 hour23
##                6.303e-01                 5.146e-01                 2.037e-01
##                  humidity_percent        wind_speed_m_s      visibility_10m
##                -4.837e-03                 -3.707e-02                 3.025e-05
##      solar_radiation_mj_m2        rainfall_mm      snowfall_cm
##                1.145e-01                 -1.047e+00                 -2.637e-01
##      seasons.L                  seasons.Q      seasons.C
##                -8.256e-01                 -8.114e-01                 -9.453e-02
##      holidayNo Holiday        day_of_week.L      day_of_week.Q
##                1.580e-01                 3.932e-02                 -9.487e-02

```

```

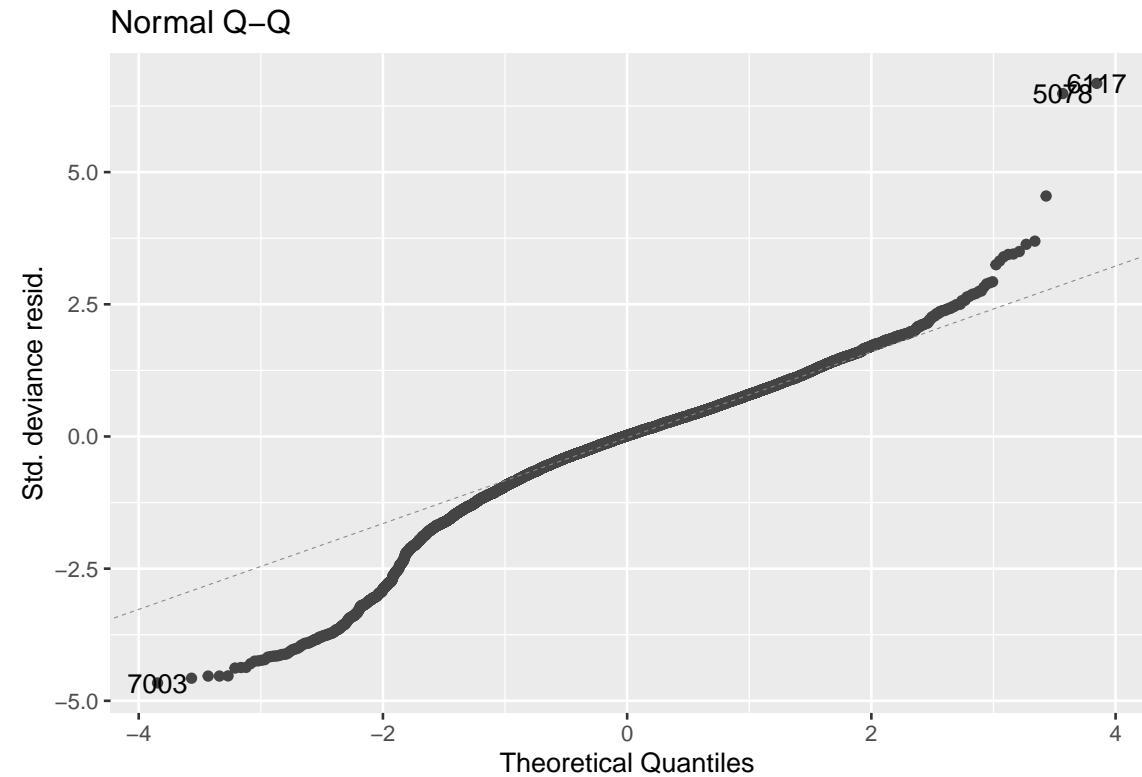
##          day_of_week.C           day_of_week^4           day_of_week^5
##          5.061e-02          -4.861e-02          1.804e-02
##          day_of_week^6
##          -6.440e-02
##
## Degrees of Freedom: 8320 Total (i.e. Null);  8281 Residual
## Null Deviance:      4560000
## Residual Deviance: 1472000   AIC: NA

```

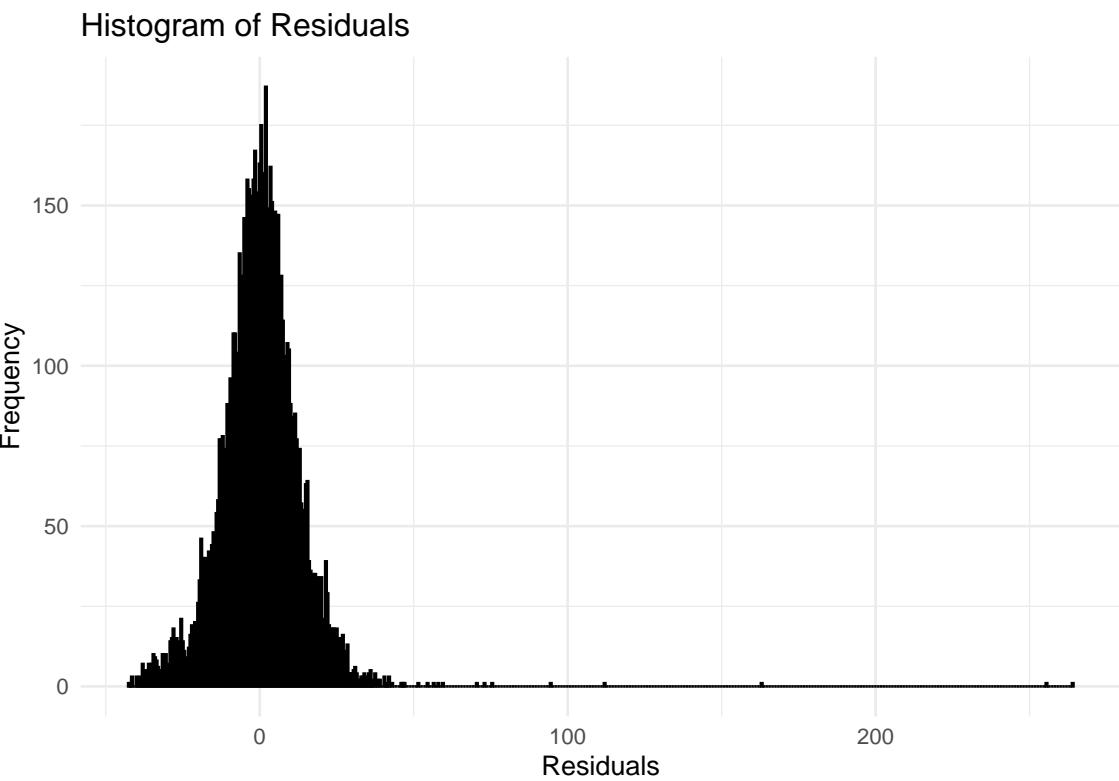

Nhận xét: Ở biểu đồ residual vs fitted, do đường thẳng ước lượng nằm ngang nên giả định tuyến tính của mô hình là thỏa.

Giả định phân phối chuẩn của thặng dư

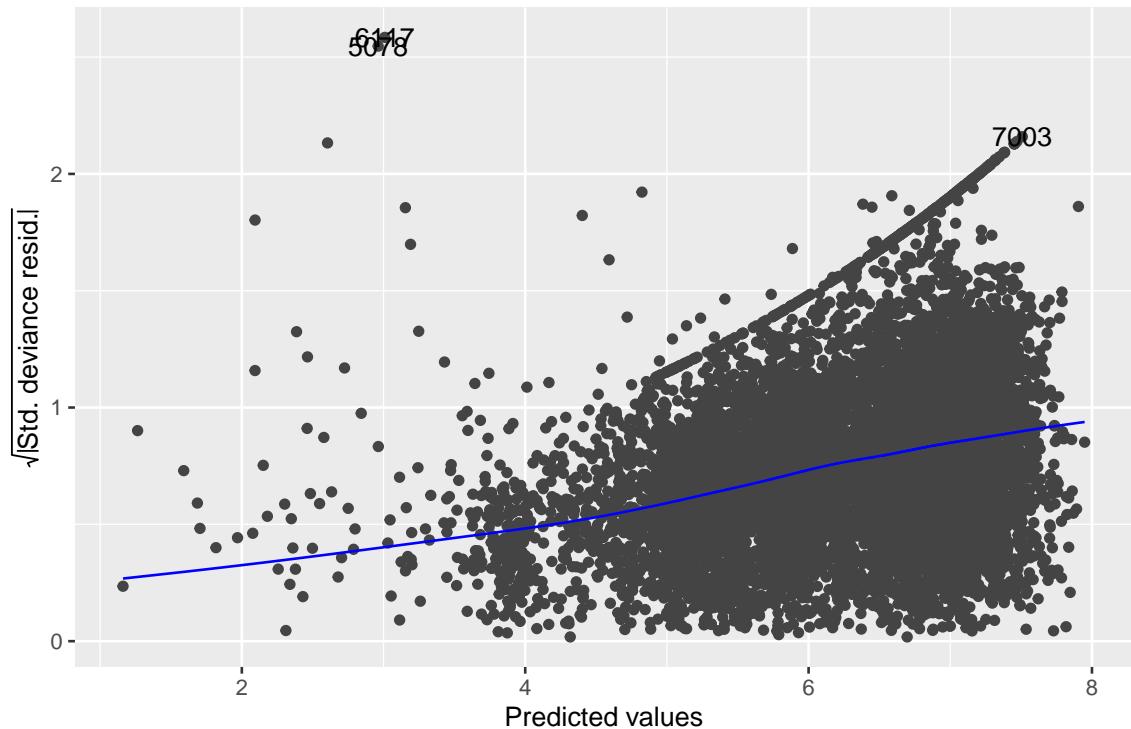
Nhận xét: Biểu đồ QQ-plot của thặng dư có sự lệch chuẩn ở 2 đuôi nên phải dùng biểu đồ histogram để kiểm tra kĩ hình dạng của phân phối rõ ràng hơn.

Nhận xét: Thặng dư rõ ràng không tuân theo phân phối chuẩn do có đuôi bên phải dài.

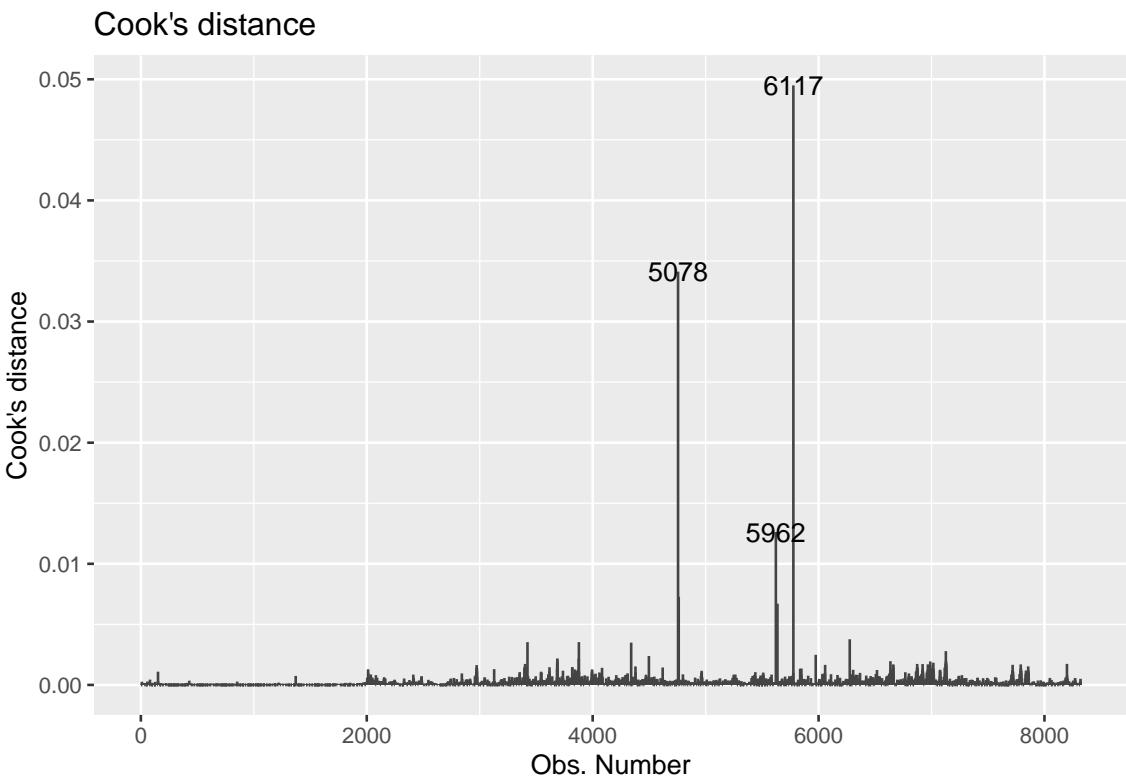
Giả định đồng nhất phương sai

Scale–Location

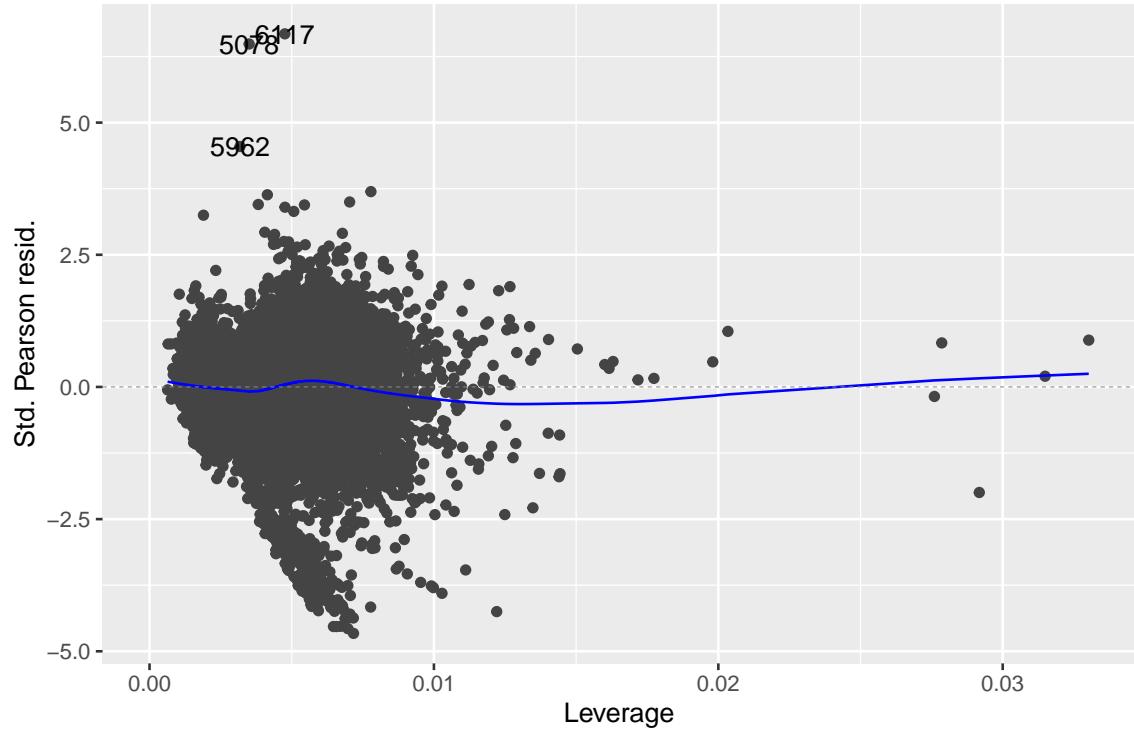
Nhận xét: Có thể thấy giả định phương sai đồng nhất bị vi phạm do đường thẳng ước lượng có dạng hình chéo.

Kiểm tra outlier của mô hình

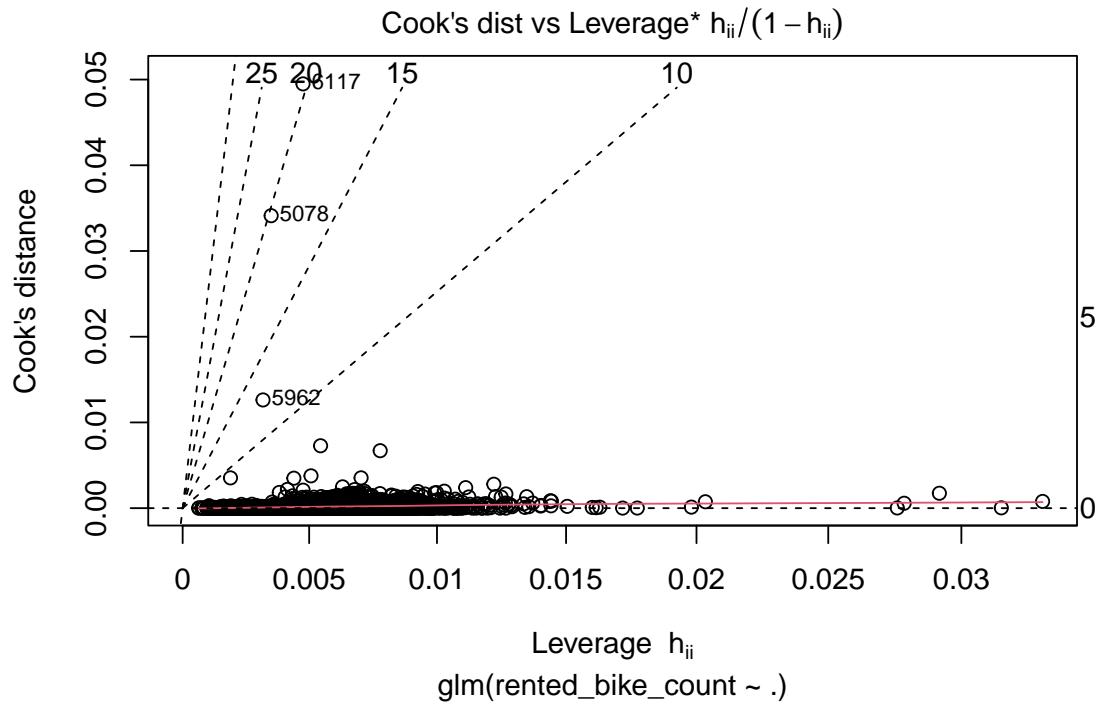

Nhận xét: Biểu đồ tàn số cho thấy các điểm thăng dư có khoảng cách cook cao nhất là 5078,5962,6117.

Residuals vs Leverage

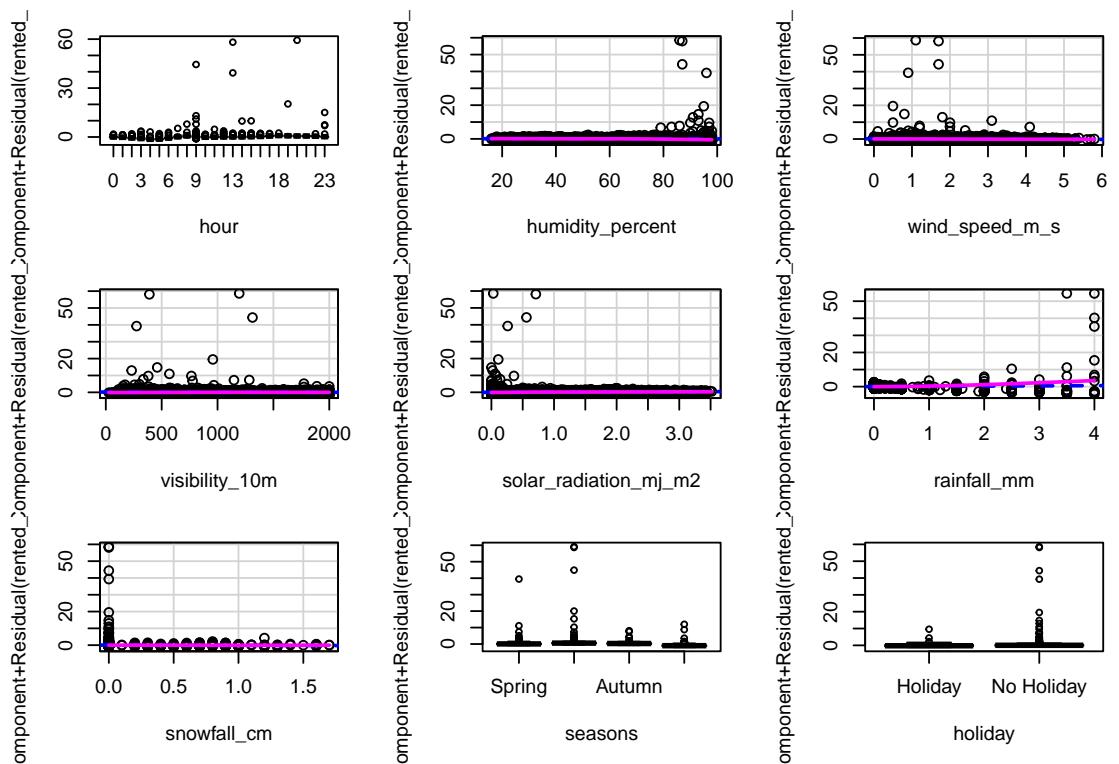

Nhận xét: Biểu đồ residual vs leverage cho thấy các điểm 5078, 5962, 6117 là các điểm có giá trị thặng dư cao (khoảng cách Cook càng lớn thì thặng dư càng lớn) nhưng mà do leverage của các điểm này quá thấp nên chúng không được coi là các điểm ảnh hưởng đến mô hình (influential point) nên không cần loại bỏ.

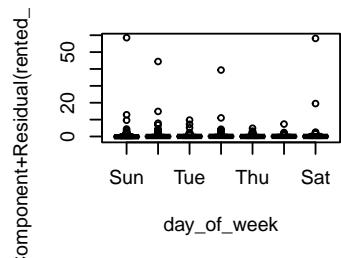

Nhận xét: Biểu đồ khoảng cách cook vs leverage* $h_{ii}(1 - h_{ii})$ cho thấy điểm 5078, 5962, 6117 là các điểm có khoảng cách Cook lớn nên chúng sẽ nằm gần các đường nét đứt biều thị các điểm thặng dư có giá trị cao với giá trị thặng dư tương ứng được đánh dấu ở phía trên đường nét đứt (10, 15, 20, 25). Giống như biểu đồ residual vs leverage các điểm này mặc dù có thặng dư cao hơn hẳn so với phần còn lại nhưng giá trị leverage quá thấp nên không được coi là các điểm ảnh hưởng đến mô hình nên không cần loại bỏ.

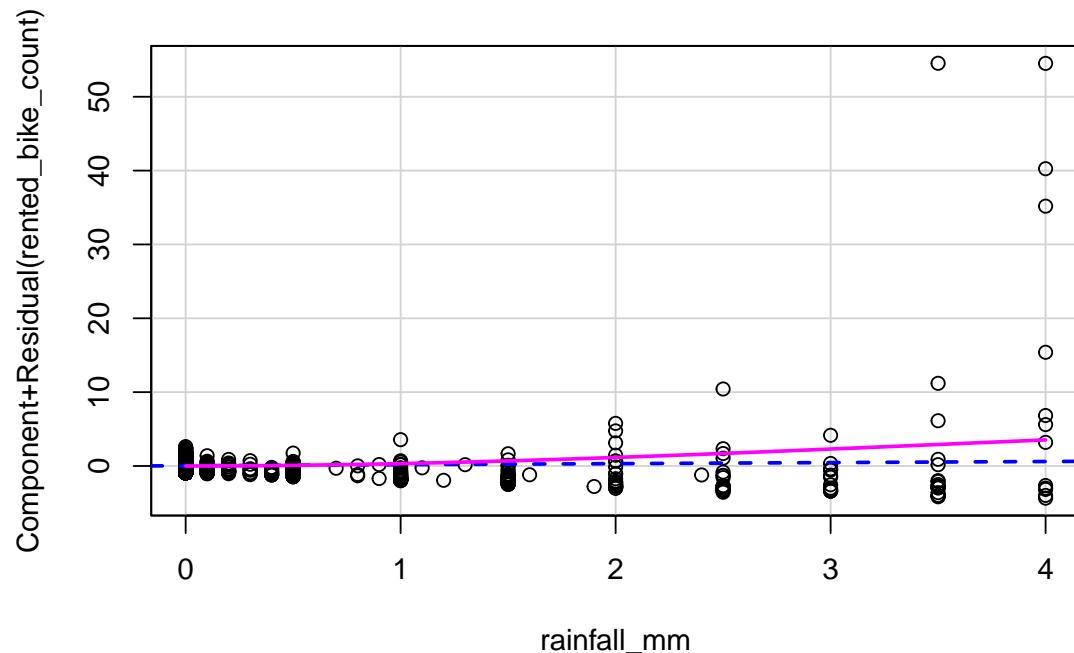
Giả định thặng dư từng phần

Component + Residual Plots

Nhận xét: Tất cả các biểu đồ trên cho thấy các đường ước lượng của các biến định lượng gần như nằm ngang và giá trị trung vị của các biến định tính đều xấp xỉ 0 chỉ duy nhất đường ước lượng của biến rainfall_mm là đường cong.

Nhận xét: Vậy giả định thặng dư của biến rainfall_mm tuyến tính từng phần bị vi phạm. Vậy nhóm sẽ chuyển sang mô hình GAM để thêm tính phi tuyến cho biến này.

Mở rộng mô hình

```
##
## Family: quasipoisson
## Link function: log
##
## Formula:
## rented_bike_count ~ s(rainfall_mm) + hour + snowfall_cm + wind_speed_m_s +
##           humidity_percent + solar_radiation_mj_m2 + seasons + visibility_10m +
##           holiday + day_of_week
##
## Parametric coefficients:
```

	##	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
##	(Intercept)	6.277e+00	5.359e-02	117.137	< 2e-16 ***
##	hour1	-2.551e-01	4.111e-02	-6.204	5.77e-10 ***
##	hour2	-5.894e-01	4.567e-02	-12.906	< 2e-16 ***
##	hour3	-9.516e-01	5.229e-02	-18.200	< 2e-16 ***
##	hour4	-1.407e+00	6.170e-02	-22.801	< 2e-16 ***
##	hour5	-1.355e+00	6.054e-02	-22.377	< 2e-16 ***
##	hour6	-6.004e-01	4.644e-02	-12.929	< 2e-16 ***
##	hour7	1.037e-01	3.770e-02	2.750	0.005981 **
##	hour8	5.578e-01	3.440e-02	16.216	< 2e-16 ***
##	hour9	5.879e-02	3.855e-02	1.525	0.127354
##	hour10	-2.347e-01	4.216e-02	-5.568	2.66e-08 ***
##	hour11	-1.698e-01	4.301e-02	-3.949	7.93e-05 ***
##	hour12	-4.895e-02	4.340e-02	-1.128	0.259336
##	hour13	-1.077e-02	4.349e-02	-0.248	0.804420
##	hour14	3.079e-02	4.249e-02	0.725	0.468772
##	hour15	1.472e-01	4.067e-02	3.620	0.000296 ***
##	hour16	2.984e-01	3.814e-02	7.824	5.76e-15 ***
##	hour17	5.809e-01	3.534e-02	16.435	< 2e-16 ***
##	hour18	8.618e-01	3.361e-02	25.642	< 2e-16 ***
##	hour19	7.416e-01	3.335e-02	22.236	< 2e-16 ***
##	hour20	6.617e-01	3.369e-02	19.638	< 2e-16 ***
##	hour21	6.315e-01	3.371e-02	18.734	< 2e-16 ***
##	hour22	5.089e-01	3.428e-02	14.845	< 2e-16 ***
##	hour23	1.992e-01	3.660e-02	5.442	5.41e-08 ***
##	snowfall_cm	-2.643e-01	7.159e-02	-3.692	0.000224 ***
##	wind_speed_m_s	-3.806e-02	6.105e-03	-6.234	4.77e-10 ***
##	humidity_percent	-4.101e-03	4.291e-04	-9.557	< 2e-16 ***
##	solar_radiation_mj_m2	1.116e-01	1.173e-02	9.516	< 2e-16 ***
##	seasons.L	-8.270e-01	1.557e-02	-53.120	< 2e-16 ***
##	seasons.Q	-8.073e-01	1.341e-02	-60.192	< 2e-16 ***
##	seasons.C	-9.305e-02	9.591e-03	-9.702	< 2e-16 ***
##	visibility_10m	3.288e-05	1.092e-05	3.012	0.002605 **
##	holidayNo Holiday	1.513e-01	2.700e-02	5.603	2.18e-08 ***
##	day_of_week.L	3.954e-02	1.332e-02	2.968	0.003005 **
##	day_of_week.Q	-9.404e-02	1.342e-02	-7.006	2.64e-12 ***
##	day_of_week.C	5.007e-02	1.317e-02	3.800	0.000146 ***
##	day_of_week^4	-5.218e-02	1.292e-02	-4.040	5.40e-05 ***
##	day_of_week^5	2.138e-02	1.310e-02	1.632	0.102703
##	day_of_week^6	-6.646e-02	1.305e-02	-5.094	3.59e-07 ***

```

## ---
## Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Approximate significance of smooth terms:
##          edf Ref.df      F p-value
## s(rainfall_mm) 8.091 8.739 90.86 <2e-16 ***
## ---
## Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## R-sq.(adj) = 0.662 Deviance explained = 68.6%
## GCV = 174.15 Scale est. = 144.39 n = 8321

```

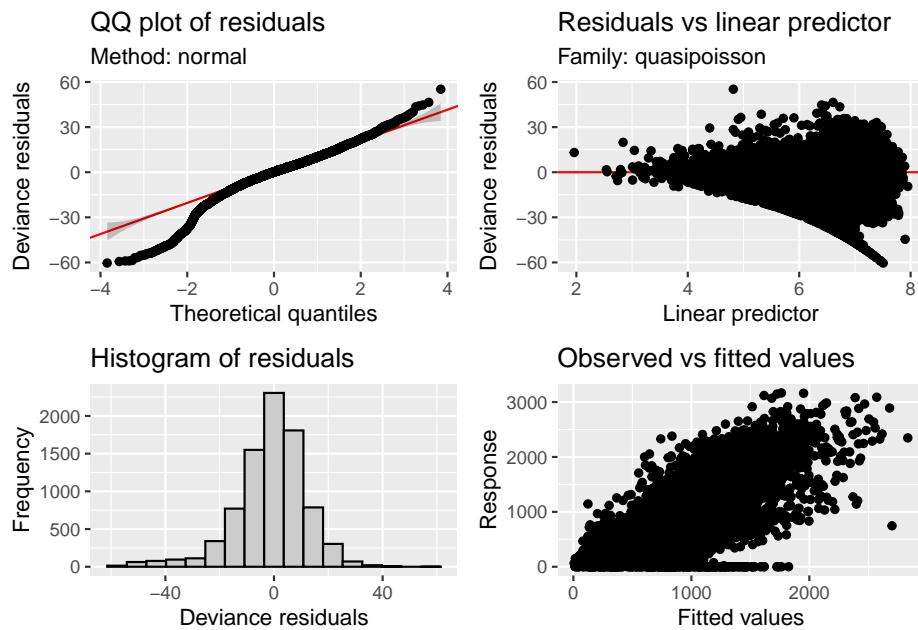
Nhận xét: Hầu như tất cả các biến đều có nghĩa. Và để ý rằng bậc 8 đã được chọn để mô hình hóa biến rainfall_mm.

Chẩn đoán mô hình mở rộng

```

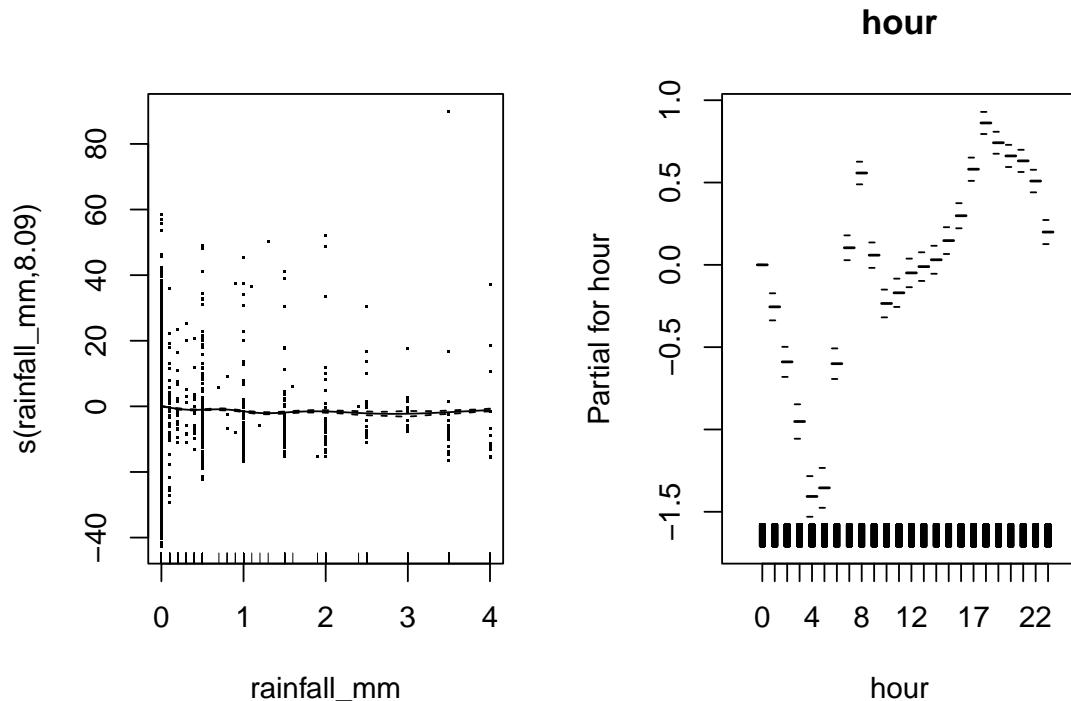
## Registered S3 method overwritten by 'gratia':
##   method      from
##   simulate.gam mgcv

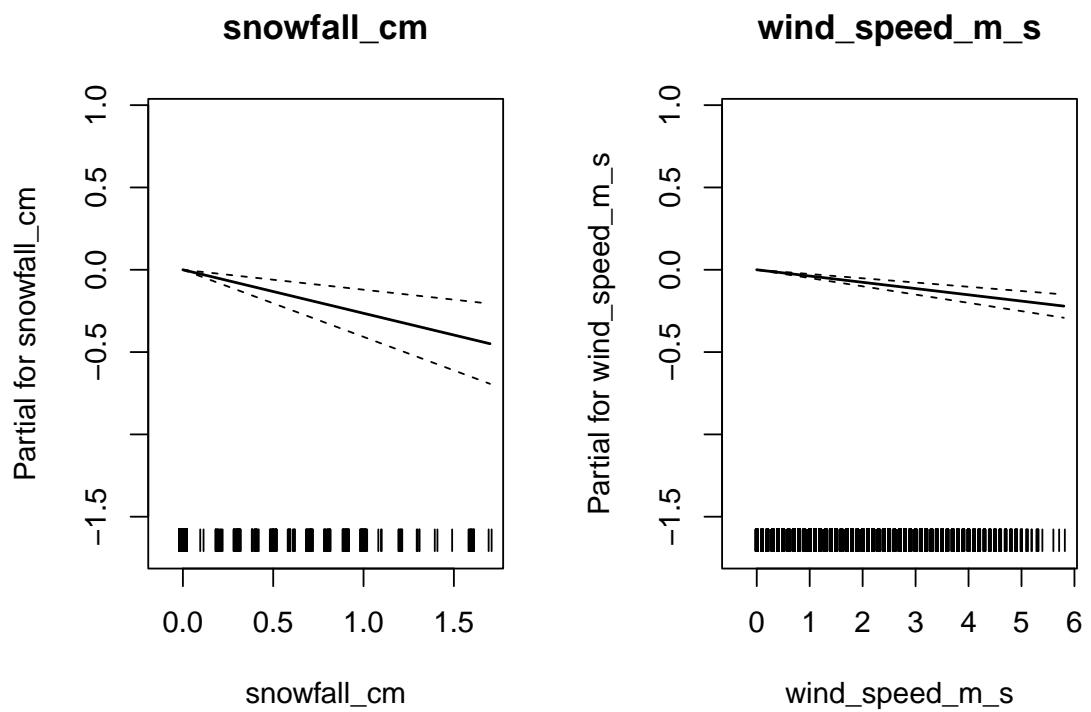
```

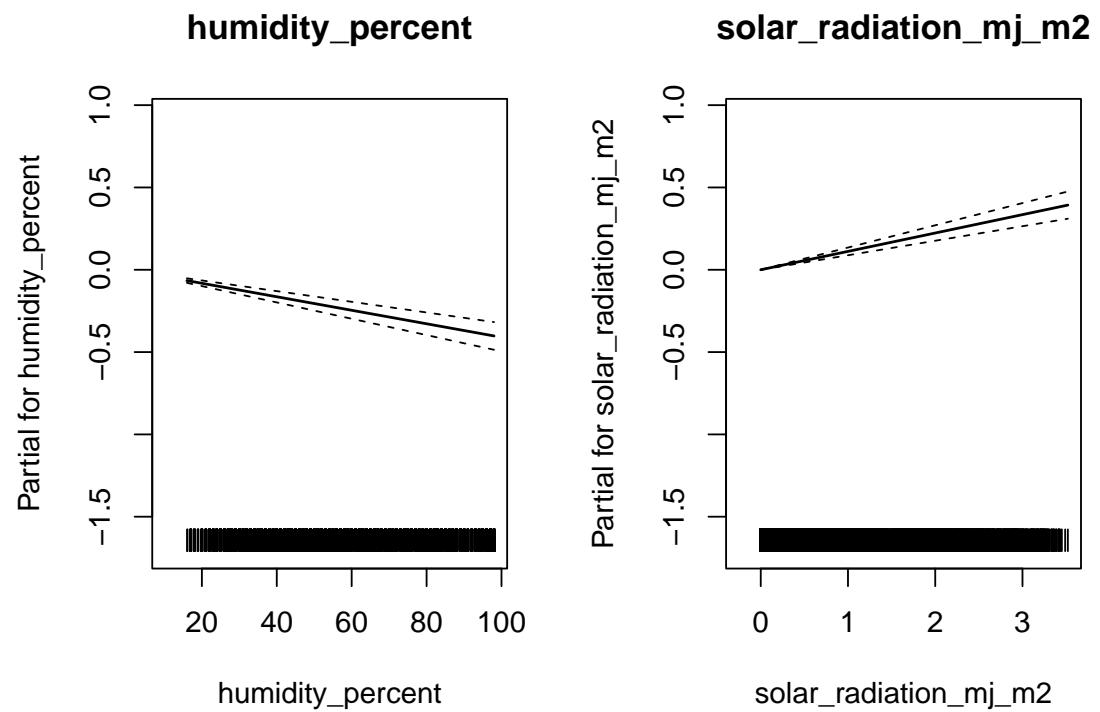

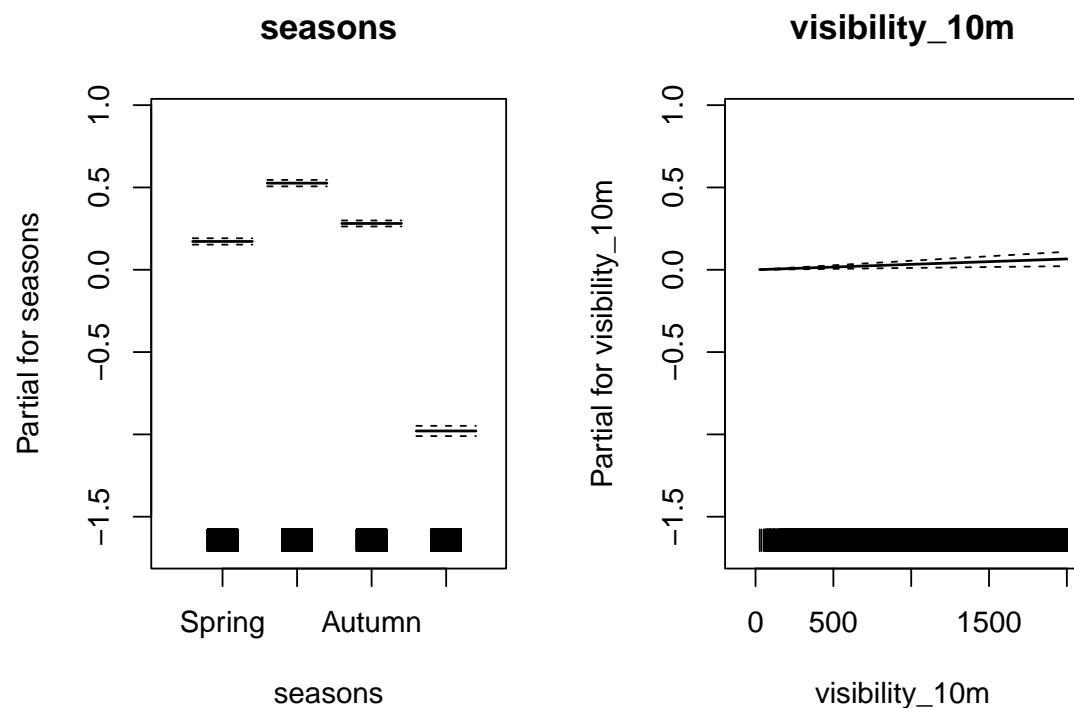
Nhận xét: Vẫn giống như khi chưa mở rộng mô hình chỉ có giả định đồng nhất

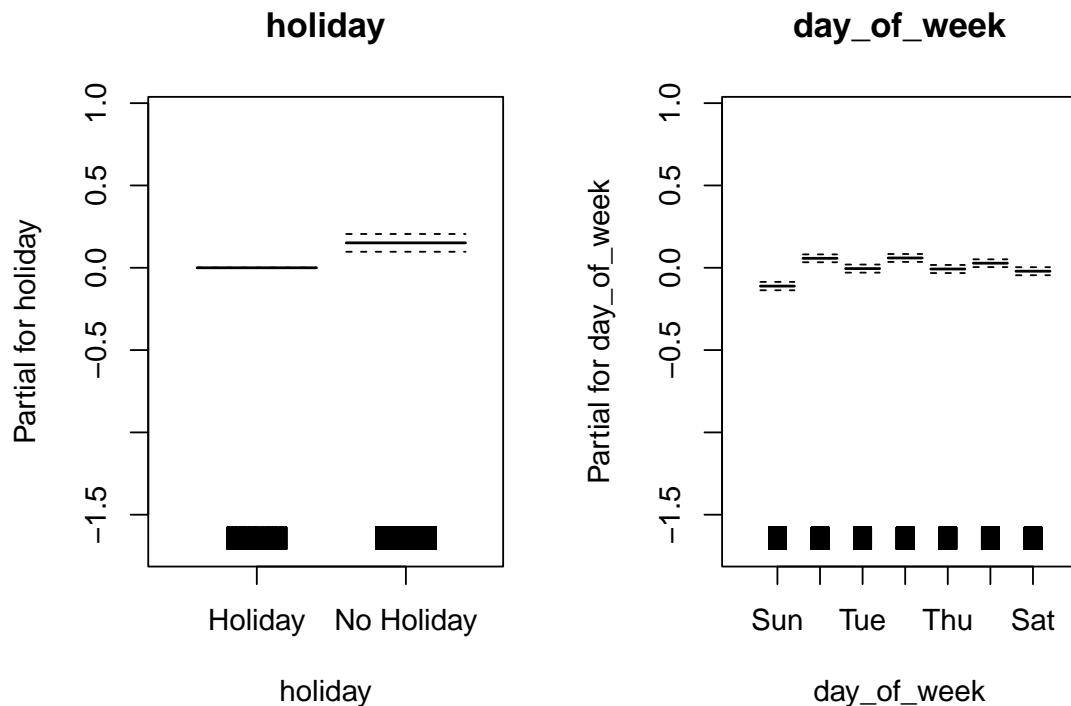
phương sai bị vi phạm.

Nhận xét:

- Giả định thặng dư của rainfall_mm tuyến tính từng phần đã được thỏa.
- Thặng dư của các biến định lượng còn lại cũng nằm trong khoảng 2 đường nét đứt cho phép nên thỏa giả định tuyến tính từng phần.
- Thặng dư của các biến định tính lệch rất ít so với đường $y = 0$ nên cũng coi như thỏa.

Ngoài ra, theo em thì giả định đồng nhất phương sai có thể khắc phục khi cho thêm tham số weight vào mô hình GAM nhưng nó sẽ gây ảnh hưởng đến các giả định khác nên nhóm em sẽ quyết định kết thúc phần mở rộng mô hình tại đây và chọn cách xử lí vừa rồi là phương án tốt nhất.

Diễn giải mô hình

Ở phần này, nhóm sẽ sử dụng thư viện DALEXtra, được cài đặt theo phương pháp SHAP - Shapley Additive Explanations, một phương pháp phổ biến trong lĩnh vực diễn giải mô hình.

Khai báo thư viện

Ngày lễ Halowen

Dự đoán lượng xe thuê vào 16 giờ ngày Halowen

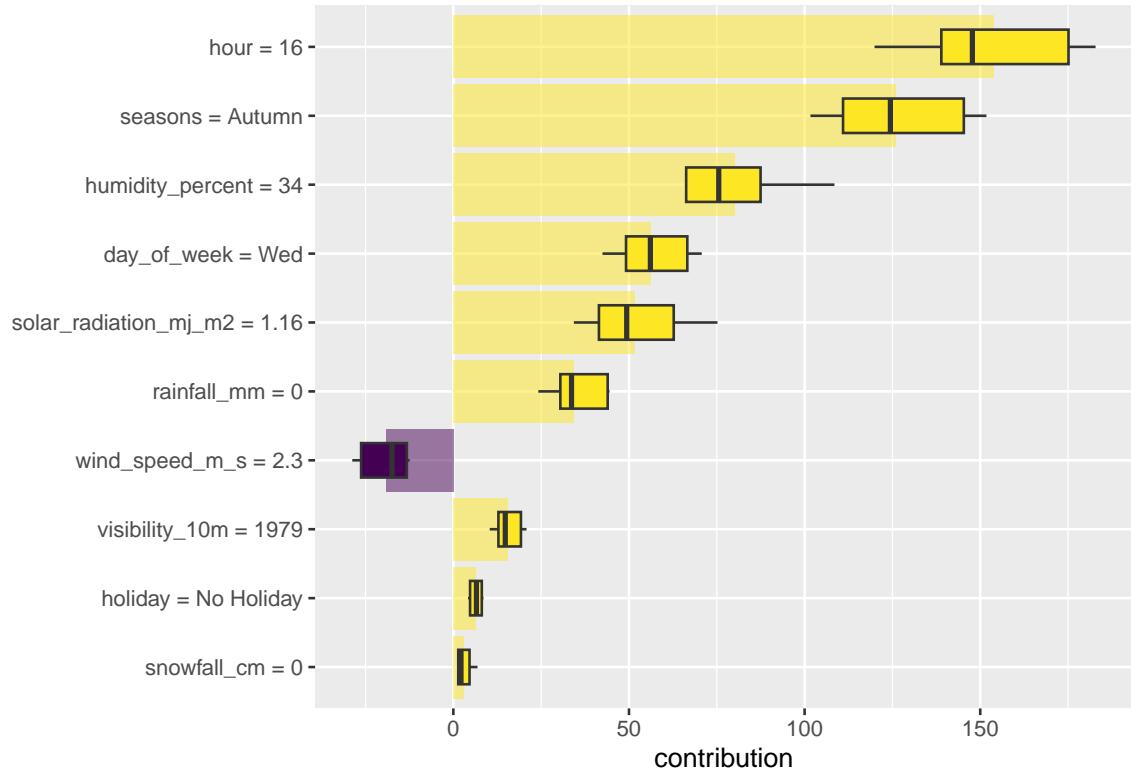
```
##                                     variable contribution      variable_name
## 1                           intercept    709.549574           intercept
## 2                           hour = 16   119.906026            hour
## 3                     seasons = Autumn  119.416800          seasons
## 4             humidity_percent = 34   87.305260       humidity_percent
## 5             day_of_week = Wed   62.385433        day_of_week
## 6 solar_radiation_mj_m2 = 1.16  67.673149 solar_radiation_mj_m2
## 7             rainfall_mm = 0    43.357246       rainfall_mm
## 8             wind_speed_m_s = 2.3 -27.928380     wind_speed_m_s
## 9             visibility_10m = 1979 20.583289 visibility_10m
## 10            holiday = No Holiday  8.459570          holiday
## 11            snowfall_cm = 0     6.877746     snowfall_cm
## 12                  prediction 1217.585712
##                                     variable_value cumulative sign position      label      variable
## 1                           1    709.5496     1           12 gam + interactions Observed Value
## 2                           16   829.4556     1           11 gam + interactions Observed Value
## 3                     Autumn  948.8724     1           10 gam + interactions Observed Value
## 4                           34  1036.1777     1            9 gam + interactions Observed Value
## 5                           Wed 1098.5631     1            8 gam + interactions Observed Value
## 6                           1.16 1166.2362     1            7 gam + interactions Observed Value
## 7                           0   1209.5935     1            6 gam + interactions Observed Value
## 8                           2.3 1181.6651    -1            5 gam + interactions Observed Value
## 9                           1979 1202.2484     1            4 gam + interactions Observed Value
## 10            No Holiday 1210.7080     1            3 gam + interactions Observed Value
## 11                           0 1217.5857     1            2 gam + interactions Observed Value
## 12                           0 1217.5857     X            1 gam + interactions Observed Value
##                                     contribution
## 1                           1185
## 2                           1185
```

## 3	1185
## 4	1185
## 5	1185
## 6	1185
## 7	1185
## 8	1185
## 9	1185
## 10	1185
## 11	1185
## 12	1185

Nhận xét:

- Bảng tổng hợp cho thấy giá trị của các biến dự đoán trong ngày giáng sinh và thể hiện các đóng góp của chúng vào kết quả cuối cùng ở cột contribution (cộng các giá trị đóng góp của biến dự đoán sẽ có được giá trị dự đoán).
- Hai dòng cuối cùng sẽ cho thấy giá trị dự đoán và giá trị quan sát để so sánh. Ta có thể nhận thấy sai số là khá lớn (hơn 33 xe), với lượng chênh lệch này ta thấy mô hình dự đoán khá là tốt.

Trực quan hóa kết quả

Nhận xét: Biến có màu tím sẽ có đóng góp âm (wind_speed_m_s) và các biến còn lại màu vàng sẽ có đóng góp dương đối với giá trị dự đoán. Boxplot càng lớn thể hiện mức độ ảnh hưởng càng lớn, ở biểu đồ trên ta thấy biến hour, season có đóng góp rất lớn vào mô hình.

Dự đoán trung bình lượng xe được thuê trong ngày Haloween:

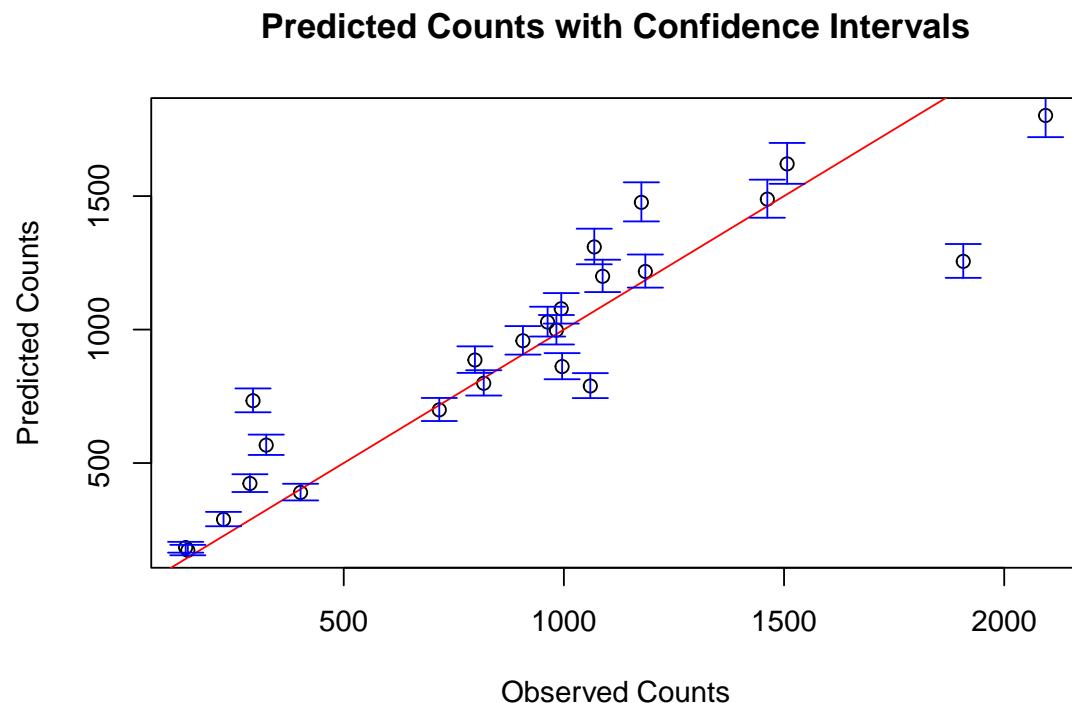
```
## [1] 22226.04
## [1] 21545
```

Nhận xét: Kết cho ta giá trị dự đoán trung bình lượng xe được thuê trong ngày Haloween là 22226.04 và giá trị thực tế là 21545, giá trị dự đoán cao hơn thực tế nhiều (Khoảng 680 xe)

Tính toán khoảng tin cậy cho giá trị dự đoán:

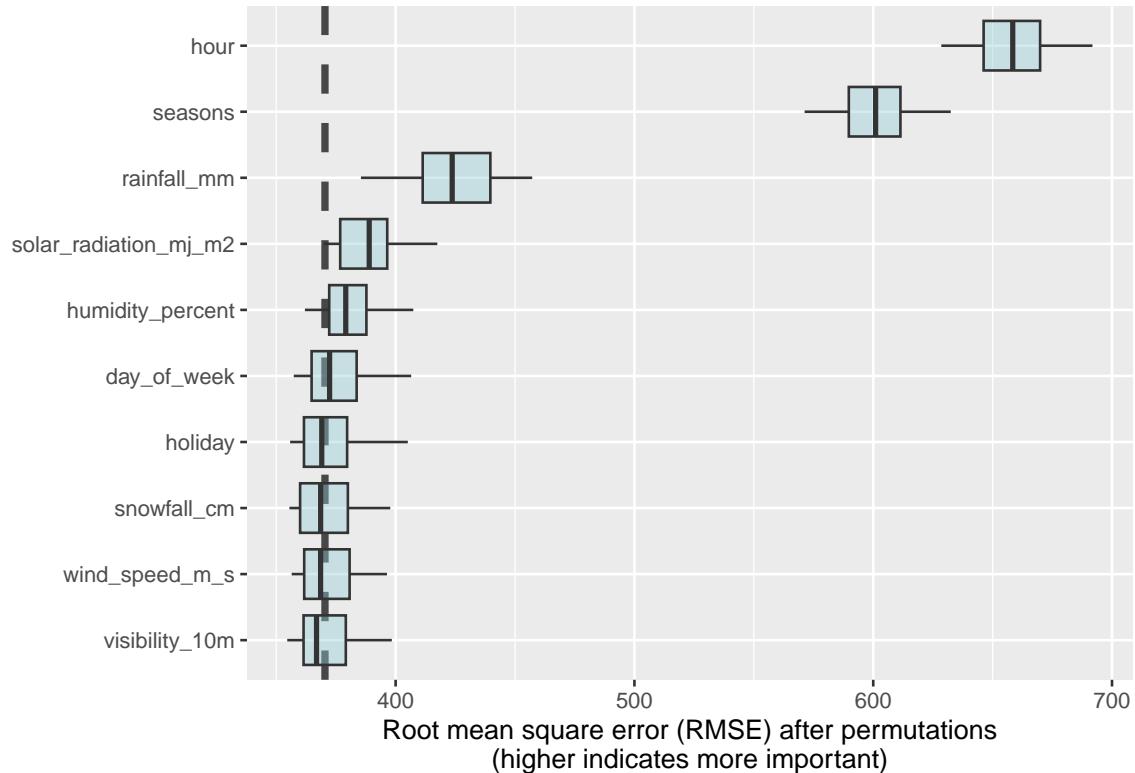
```
##      [,1]    [,2]    [,3]
## [1,] 21033.18 23489.35 21545
```

Nhận xét: Với khoảng tin cậy trên, ta thấy giá trị thực trung bình lượng xe thuê trong ngày Halowen nằm trong sự dao động của giá trị dự đoán

Nhận xét: Với đồ thị trên, ta thấy các giá trị dự đoán vẫn còn nhiều điểm nằm khá xa đường đỏ (mô tả cho giá trị thực) nhưng vì các giá trị này phân bố với các biến nằm trên và dưới, nên khi dự đoán cho một ngày thì giá trị dự đoán lượng xe thuê trong một ngày cũng khá gần giá trị thực.

Mức độ ảnh hưởng của từng biến

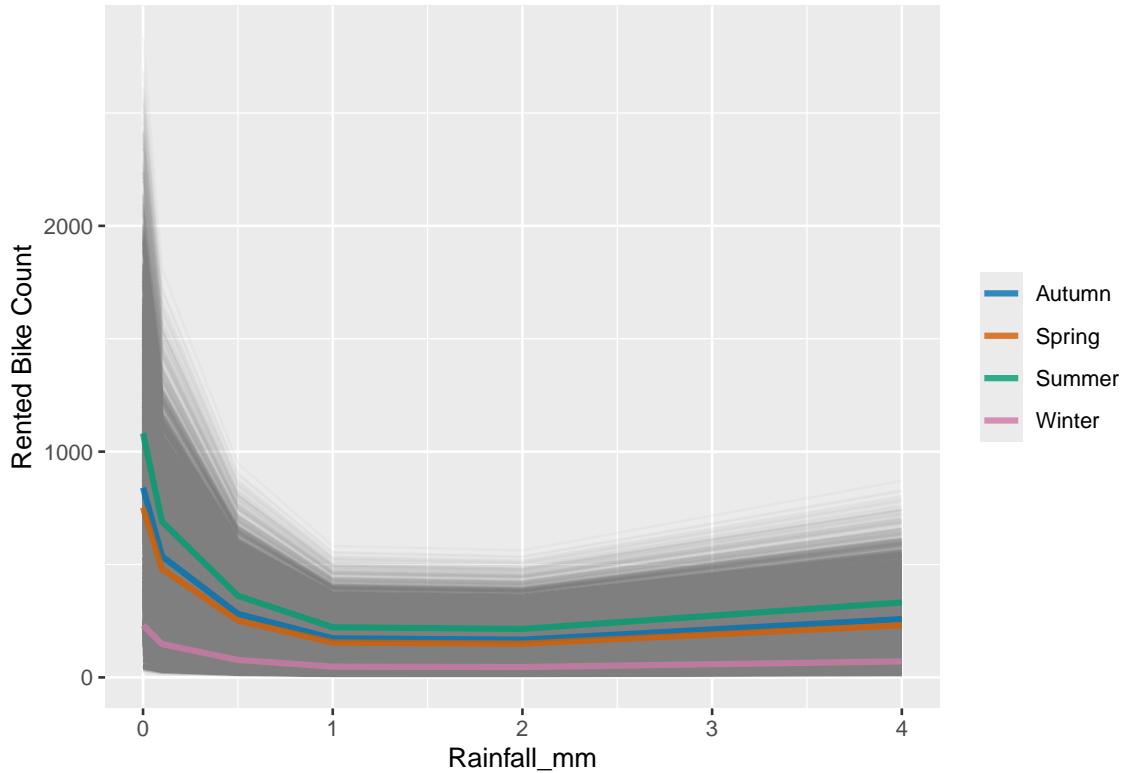

Nhận xét:

- Độ quan trọng của các biến tăng dần theo khoảng cách từ biểu đồ boxplot của chúng tới đường nét gạch. Trong đó 3 biến quan trọng nhất là hour, season và rainfall_mm.
- Đường đứt đoạn trong biểu đồ thể hiện RMSE cho mô hình. Các đặc trưng càng nằm về phía bên phải càng quan trọng, bởi vì việc hoán vị chúng dẫn đến RMSE cao hơn.

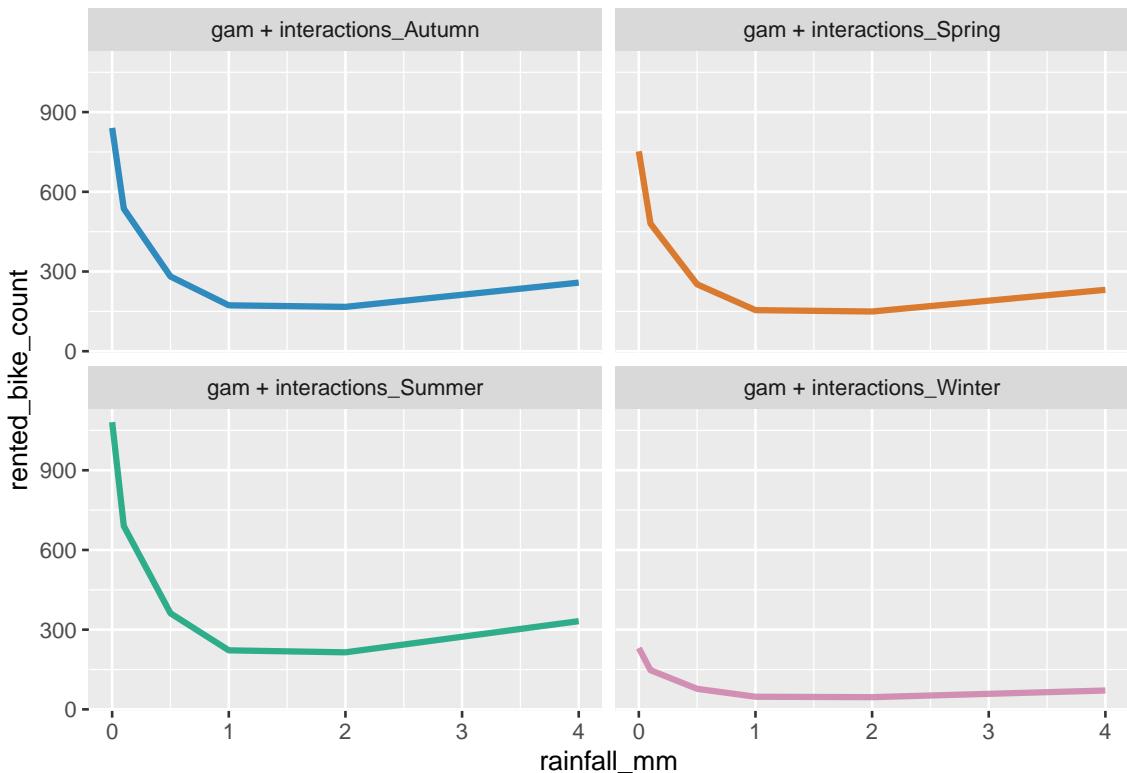
Biểu đồ ảnh hưởng của lượng mưa phân theo mùa

Biểu đồ tổng hợp

Nhận xét: Vùng xám đen trên biểu đồ thể hiện mức độ ảnh hưởng của hiệu ứng đường seasons trên biểu đồ thể hiện sự chênh lệch giữa số xe đạp được thuê theo mùa. Cụ thể, ta có thể thấy rõ sự khác biệt khi xe thuê theo lượng mưa vào mùa hè luôn luôn cao hơn so với số xe thuê theo lượng mưa vào mùa đông.

Trục quan hóa ảnh hưởng của lượng mưa theo từng mùa

Nhận xét: Số lượng xe được thuê theo biến lượng mưa nhóm theo mùa đều có chung một khuôn mẫu (đồ thị giống nhau ở từng biểu đồ).

Tài Liệu Tham Khảo

1. Applied Multivariate Statistical Analysis, Richard Johnson & Dean Wichern, Sixth Edition.
2. An Introduction to Applied Multivariate Analysis with R, Brian Everitt & Torsten Hothorn.
3. *Link:* <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1141&context=usdeptcommercepub>
4. *Link:* https://rpubs.com/J Julian_Sampedro/1047952

5. *Link:* <https://www.tmwr.org/explain>
6. *Link:* https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/38503_Chapter6.pdf
7. *Link:* <https://mfasiolo.github.io/mgcViz/reference/check.gamViz.html>